

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Sosiaalialan koulutusohjelma / sosionomi

Essi Valtonen

YLÄKOULUIKÄISTEN NUORTEN KOKEMUS OMAN ALAN JA JATKOKOU-
LUTUSPAIKAN LÖYTÄMISESTÄ

Opinnäytetyö 2012

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Sosiaalialan koulutusohjelma

VALTONEN, ESSI

Yläkouluikäisten nuorten kokemus oman alan ja jatkokoulutuspaikan löytämisestä

Opinnäytetyö

63 sivua + 32 liitesivua

Työn ohjaaja

Lehtori Johanna Jussila

Lokakuu 2012

Avainsanat

nuoret, nuorten syrjäytyminen, koulupudokas, syrjäytymisen ehkäisy, siirtymävaihe, ohjaus, oppilaanohjaus

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin nuorten syrjäytymistä ennaltaehkäisevästä näkökulmasta. Vääränlaiseen jatkokoulutuspaikkaan hakeutuminen voi olla yksi tekijä, joka johtaa koulupudokkaaksi ja näin ollen riskitekijä syrjäytymiselle. Mahdollista jatkokoulutuspaikkaa ja alaa etsitään yläkoulun aikana ja erityisesti yläkoulun viimeisillä vuosilla. Tässä opinnäytetyössä selvitettiin, saavatko nuoret riittävästi tietoa ja ohjausta jatkokoulutuspaikkaa ja alaa etsiessä.

Tutkimuskohteena olivat Kotkan Keskuskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaat. Tutkimus on kvantitatiivinen survey-tutkimus, jolloin aineiston keruu toteutettiin kyselylomakkeella. Kyselyyn osallistui 8. ja 9. luokkien oppilaista 158 oppilasta 247 oppilaasta ja se toteutettiin toukokuussa lukuvuonna 2011 – 2012. Tilastolliseen analyysiin ja tulosten kuvaamiseen käytettiin Excel 2007 -ohjelmaa.

Nuoret kokivat saaneensa pääasiallisesti tietoa ja tukea jatkokoulutuspaikan ja oman alan löytämiseksi. Kuitenkin osa nuorista oli erimieltä ja he kokivat, etteivät saaneet riittävästi tietoa ja tukea. Osa nuorista koki, etteivät saaneet tietoa ja tukea keneltäkään, oppilaanohjaajalta tai vanhemmalta tai vanhemmilta. Yli puolet nuorista koki, että oppilaanohjaajan tunteja ja henkilökohtaisia keskusteluja ei ollut riittävästi. Alle puolet nuorista koki, että oppilaanohjaajan tunteja ja keskusteluja oli sopivasti. Ainoastaan muutama nuori oli sitä mieltä, että tunteja on paljon. Suurin osa nuorista koki oppinonohjaajan pitämien tuntien ja henkilökohtaisten keskustelujen olevan tärkeitä.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Social Care

VALTONEN, ESSI

Experiences of Eight and Ninth Graders in Finding. His / Her Own Field and Further Education.

Bachelor's Thesis

63 pages + 32 pages of appendices

Supervisor

Johanna Jussila, Lecturer

March 2012

Keywords

young people, exclusion of young people, drop-out, prevention of exclusion, transition stage, guidance, the student guidance

This study examined exclusion of young people from the preventive point of view. Choosing the wrong kind of further training could be one factor that leads to drop-outs and therefore is a risk factor for exclusion. Possible further education and own occupational sector is current in secondary school and especially during the last years in there. The aim of this study was to find out if the young people receive adequate information and guidance in searching for further education and own field.

The object group was the eighth and ninth graders in Kotka Keskuskoulu. The study is a quantitative survey research, and data collection was accomplished using a questionnaire. This survey involved 158 students of 247 eighth and ninth grades students and it was carried out in May 2011 – 2012.

Young people felt that they received mainly information and support on further training and finding their own occupational sector. However, some of the young people disagreed and they felt that they didn't have enough information and support. Some felt that they didn't receive any information or support at all from any student counsellor or parent / parents. More than half of the young felt that the guidance lessons and personal conversations were not enough, while less than half of young people felt that the lessons and discussions were appropriately. Only a few young people were of the opinion that there are a lot of lessons. Most of the young felt that the lessons and personal discussions were important.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	6
2	SIIRTYMÄVAIHE TOISEN ASTEEN KOULUTUKSEEN	8
	2.1 Siirtymävaiheen merkitys	8
	2.2 Tuki siirtymävaiheessa	9
	2.3 Ohjauksen ja avuntarpeen kohtaaminen	12
3	SYRJÄYTYMINEN	16
	3.1 Syrjäytymisen kulku	16
	3.2 Sosiaalinen liikkuvuus	17
	3.3 Syrjäytymisen ehkäisy Kotkassa	18
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	20
	4.1 Opinnäytetyön tavoite	20
	4.2 Tutkimuskysymykset	20
	4.3 Aineistonkeruumenetelmät	21
	4.4 Analyysimenetelmät	23
	4.5 Tutkimuksen eettiset valinnat	24
5	TUTKIMUSTULOKSET	26
	5.1 Taustatiedot	26
	5.2 Kokemus riittävästä tiedosta ja tuesta	26
	5.2.1 Riittävä tieto jatkokoulutuspaikoista ja ammattialoista	26
	5.2.2 Väittämien vastausten vertailu	28
	5.2.3 Riittävä tuki jatkokoulutuspaikan ja ammattialan löytämiseksi	29
	5.2.4 Väittämien vastausten vertailu	31
	5.3 Kokemus tiedon ja tuen antajista	32
	5.3.1 Tieto jatkokoulutuspaikoista ja ammateista	32
	5.3.2 Kysymysten vastausten vertailu	35

5.3.3	Tuki jatkokoulutuspaikan ja ammattialan löytymiseksi	36
5.3.4	Kysymysten vastausten vertailu	38
5.4	Jatkokoulutuspaikan ja alan löytymisen vaikeus tai helppous	39
5.4.1	Jatkokoulutuspaikan löytyminen	39
5.4.2	Oman ammattialan löytyminen	40
5.4.3	Kysymysten vastausten vertailu	41
5.5	Opinnohjaajien tuntien ja keskustelujen tärkeys ja määrä	42
5.5.1	Opinnohjaajan luokalle pitämät tunnit	42
5.5.2	Opinnohjaajan kanssa käydyt keskustelut	44
5.5.3	Väittämien vertailu	46
5.6	Oppilaiden jatkosuunnitelmia	48
6	POHDINTA	51
6.1	Keskeiset tulokset	51
6.2	Johtopäätökset	54
6.3	Pohdinta opinnäytetyön kulusta	58
6.4	Opinnäytetyön luotettavuus ja laatu	59
	LÄHTEET	60
	LIITTEET	
	Liite 1. Sopimus opinnäytetyöstä	
	Liite 2. Lupalappu oppilaiden vanhemmille	
	Liite 3. Kyselylomake	
	Liite 4. Kaaviot kysymyksistä 1 ja 2	
	Liite 5. Kaaviot väittämistä 3 – 6	
	Liite 6. Kaaviot kysymyksistä 7 – 10	
	Liite 7. Kaaviot kysymyksistä 11 ja 12	
	Liite 8. Kaaviot väittämistä 13 – 16	
	Liite 9. Kaaviot kysymyksistä 17 ja 18	

1 JOHDANTO

Kymen Sanomissa Huovinen kirjoittaa Pekka Myrskylän tutkimuksista kevättalvella 2012. Artikkelissa kerrotaan, kuinka Suomessa 2010 oli syrjäytyneitä nuoria (15 – 29-vuotiaita) 51 300. Syrjäytyneillä tarkoitetaan tässä nuoria, joilla peruskoulun jälkeen ei ole mitään koulutusta. Näistä 18 000 olivat työvoimatoimiston kirjoilla ja hakivat työtä. Voimakkaasti syrjäytyneitä nuoria oli 32 500, jotka eivät olleet missään rekisterissä mukana. Pekka Myrskylä Tilastokeskukselta kommentoi, kuinka Kotka pitää näissä tilastoissa ensimmäistä sijaa naisten ryhmässä ja toista sijaa miesten ryhmässä. Näin ollen Kotkassa on enemmän työttömiä nuoria kuin monessa muussa kunnassa. (Huovinen 2012, 4)

Nuorten työttömyys on kasvanut huomattavasti Kotkassa. Tämä on ollut myös trendi valtakunnallisesti. TE – keskus tilastoi työttömyys lukuja ja vuoden 2009 toukokuussa sen ilmoittamien tulosten mukaan Kotka – Hamina – alueella oli työttömiä nuoria 601. Tämä on huomattavasti suurempi määrä kuin vuotta aiemmin, jolloin työttömiä nuoria oli 334. (Kotkan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2009 – 2012, 4 – 5.)

Kymenlaakso kuuluu vähiten suoritettuja tutkintoja -ryhmään Itä-Uudenmaan ja Päijät-Hämeen sekä Kanta-Hämeen kanssa. Kymenlaaksossa vain perusasteen suorittaneiden (kotimaisten) osuus 15 – 29 -vuotiaista, on naisilla 43 prosenttia ja miehillä 44,7 prosenttia. (Myrskylä 2011, 84 – 86, 120.) Ulkopuolisuudella tarkoitetaan tässä sitä, että nuoret ovat palvelujen ulkopuolella. He eivät myöskään opiskele tai ole työssä. (Koulutuksen puute ja perhetausta usein nuoren syrjäytymisen taustalla.) Ulkopuolisuusriski 2008 15 – 29-vuotiailla Kymenlaaksossa on 7,8 prosenttia, kun luku on koko maassa 8 prosenttia. Koko maan lukua nostavat Ahvenanmaa 11,5 prosentilla ja Uusimaa 10,7 prosentilla. Pienin ulkopuolisuusriski on Etelä-Pohjanmaalla, joka on 4,7 prosenttia. Kun katsotaan ulkomaalaistaustaisten ulkopuolisuutta koko Suomen alueella, heidän ulkopuolisuus on nelinkertaista kotimaisiin verrattuna. Kymenlaakso sijoittuu tässäkin korkeimpien lukujen ryhmään. (Myrskylä 2011, 84 – 86, 120.)

Suomessa on tehty paljon työtä nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Esimerkiksi ehkäiseviä hankkeita on ollut useita viimeisen kymmenen vuoden aikana. Näitä ovat olleet muun muassa Joustava perusopetus – hanke (JOPO), Nuorten osallisuushanke, Oppilaan- ja opinto-ohjauksen kehittämishanke, CHANCES-, VaSkooli- ja Innopaja-hankkeet. Joukosta ei myöskään sovi unohtaa vakiintumassa olevaa pajatoimintaa eikä etsivää nuorisotyötä. (Galli, Ikonen & Ahola 2009, 14 – 17.)

Tänä päivänä puhutaan paljon nuorten syrjäytymisestä, niin koulutuksen kuin työelämänkin ulkopuolelle jäämisestä. Itseäni kyseiset kirjoitukset huolestuttivat ja mietin, miten syrjäytyneiden nuorten tulevaisuuden käy. Mietin myös omaa hajanaista opiskelustaani ja sitä, miten nuoret ylipäättään pärjäävät koulutuksellisten valintojen sekä päätösten kanssa. Itse en onnistunut ammatin valinnassa vielä yläkoulussa. Yllä mainitut hankkeet ovat varmasti vieneet ohjausta paljon eteenpäin vuosien saatossa.

Mielenkiintoni heräsi aihetta kohtaan esillä olleista kirjoituksista ja omasta nousseesta huolesta nuorten syrjäytymisestä. Tutkimus oli lähtöisin omasta halusta tutkia asiaa ja erityisesti halusta saada selville mitä mieltä nuoret itse ovat. Tutkimuskohteeksi muodostui Kotkan Keskuskoulu, koska he olivat kiinnostuneita yhteistyöstä opinnäytetyöni merkeissä. Tutkimuskohteena olivat Keskuskoulun kahdeksannen sekä yhdeksännen luokkien oppilaat. Luokat valikoituivat yläkoulun loppupuolelle, jolloin oman mielenkiinnonkohteen ja jatkokoulutuspaikan löytäminen on ajankohtaista. Tutkimuksessa otin kyselylomakkeen avulla selvää nuorten mielipiteistä ja kokemuksista jatkokoulutuspaikan ja oman alan löytymiseen sekä oppilaanohjaukseen liittyen. Kyselyt toteutettiin toukokuun 2012 aikana.

Tutkimuksessa perehdyn ensimmäisenä siirtymävaiheen merkitykseen ja erityisesti siirtymävaiheeseen yläkoulusta jatkokoulutukseen. Tässä osiossa tarkastelen muun muassa syrjäytymisen tämän hetken lukuja. Tämän jälkeen perehdyn tukeen siirtymävaiheessa, jossa erityisesti kiinnitän huomiota oppilaanohjaukseen ja ohjauksen muutoksiin, sekä muutoksiin opetussuunnitelmassa ohjauksen näkökulmasta. Seuraavaksi otan selvää, miten avuntarve ja ohjaus kohtaavat laaja-alaisten selvitysten avulla. Tämän jälkeen tarkastelen syrjäytymisen kulkua, ylisukupolvisuutta ja sosiaalista liikkuvuutta sekä syrjäytymistä ehkäisevästä näkökulmasta. Syrjäytymisen ehkäisyä katson erityisesti Kotkan näkökulmasta. Lopuksi esittelen tutkimuksen toteutusta ja tuloksia, sekä pohdin muun muassa tulosten käytettävyyttä.

2 SIIRTYMÄVAIHE TOISEN ASTEEN KOULUTUKSEEN

2.1 Siirtymävaiheen merkitys

Siirtymävaiheella tarkoitetaan tässä siirtymävaihetta toisen asteen koulutukseen. Tämä on todennäköisesti herkin ja tärkein siirtymävaihe koulutuksen aikana. Oppilaita tulisi ohjata yläkoulun ajan asteittain kohti siirtymää. Asteittaisessa ohjauksessa tulisi pyrkiä siihen, että nuorelle alkaisi pikkuhiljaa selkiytyä oma alasuuntautuminen ja pyrkimys elämänsä suunnassa. Itse siirtymävaiheessa on erityisen tärkeää, että yhteistyö toimii peruskoulun ja jatkokoulutuspaikan kesken. (Numminen & Ouakrim-Soivio 2007, 83 – 84, 86.)

Pekka Myrskylä arvioi, paljonko nuoria on koulutuksen ja työmarkkinoiden ulkopuolella sekä sitä mitkä ominaisuudet heitä luonnehtivat. Tutkimus suuntautui 18 – 29-vuotiaisiin työmarkkinoiden ja koulutuksen ulkopuolella oleviin nuoriin. Osa nuorista jää kaikkien rekisterien, yhteiskunnallisten instituutioiden ja palvelujen ulkopuolelle. Kaiken ulkopuolelle jääviä nuoria on vaikeaa tavoittaa. Tällainen ulkopuolelle jääminen voi olla hyvinkin ongelmallista ja pitkittyessään vaikeuttaa koko elämää. (Myrskylä 2011, 9.)

”Vuonna 2008 ”Muut työvoiman ulkopuolella olevat” -ryhmään kuului 57 800 nuorta 15 – 29-vuotiaista.” Kaikista nuorista 52 000 oli ilmoittautunut työttömiksi työnhakijoiksi. Pelkän perusasteen oli suorittanut työttömistä nuorista 15 900 nuorta ja ulkopuolisista 32 400 nuorta. Yhteensä heitä oli 48 300. Näistä nuorista äitiyslomalla tai hoitovapaalla oli 8 000. Näin ollen noin 40 000 nuorta oli pelkän perusasteen varassa sekä työmarkkinoiden ja opiskelun ulkopuolella. Nuorten työttömyys on jonkin verran lisääntynyt, joten ulkopuolella olevien määrä on todennäköisesti jonkin verran lisääntynyt. (Myrskylä 2011, 10.)

Tutkimuksesta käy ilmi, että nuoren joka on pelkän perusasteen varassa, on kolminkertainen riski joutua ryhmään ulkopuolella olevat. Ainoastaan perusasteen suorittaneilla nuorilla on myös suurin riski työttömyyteen. Ammatillisen keskiasteen koulutuksen saaneilla nuorilla on huomattavasti paljon parempi mahdollisuus saada työtä. Koulutustasolla on selkeä vaikutus nuorten työllisyyteen sekä ulkopuolisuuteen. (Myrskylä 2011, 11 – 13.)

2.2 Tuki siirtymävaiheessa

Ennen 80-lukua nuorilla oli edessä vakaa ja turvallinen tulevaisuus koulutuksen jälkeen, mutta nykyään eletään jatkuvien muutosten ja moniarvoisuuden ympäröimänä. Nyky-yhteiskunnalla ei ole tarjota pysyvyyttä eikä vakautta, joten ohjauksen haasteeksi muodostuu nuorten selviytymisen tukeminen epävarmuudessa sekä vaihtelevissa elämän- ja työtilanteissa. Niin kauan kuin oppilaanohjausta on ollut, on ollut myös jatkuvaa yhteiskunnan muutosta, joka luo haasteita oppilaanohjaukseen ja tulee aina luomaan. (Kasurinen 2005, 268 – 269.) Yhteiskunnan muutokset luovat haasteita myös aikaansaamalla ammattien suuren määrän, ja näin ollen puolestaan vaikeuttaa nuorten uravalintaa (Galli, Ikonen & Ahola 2009, 4).

2000-luvulla keskusteluissa on tullut esille, kuinka oppilaanohjauksen odotetaan ratkaisevan nuorten syrjäytymiseen ja pahoinvointiin johtavat ongelmat. Oppilaanohjauksen harteille on asetettu suuret odotukset ja haasteet. Tämä on saanut aikaan ohjauksen arvostuksen nousun, joka näkyy myös kehittämissuunnitelmissa. 2004 opetussuunnitelmissa on asetettu tavoite, jolla pyritään saamaan ohjaus osaksi opetusta ja koulun toimintakulttuuria, sekä siirtymään pois vanhasta ajatusmallista, jossa oppilaanohjaus on pyrkinyt sosiaalistamaan yhteiskuntaan, kun muu koulu on toiminut irrallaan yhteiskunnasta. (Kasurinen 2005, 268 – 269.)

”Oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä siten, että oppilas kykenee edistämään opiskelunvalmiuksiaan ja sosiaalista kypsymistään sekä kehittämään elämänsuunnittelun kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja.” Ohjaus on tarkoitettu oppilaalle tueksi niin, että hän pystyisi sen avulla tekemään kykyihinsä ja kiinnostuksiinsa perustuvia ratkaisuja. Nämä ratkaisut voivat olla muun muassa opiskelua, koulutusta, arkielämää ja elämän suuntaa koskevia. Kouluissa tapahtuva oppilaanohjaus on tarkoitettu edistämään tuloksellisuutta ja hyvinvointia kouluissa sekä ehkäisemään syrjäytymistä. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004, 258.)

Luokilla 7. – 9. oppilaalle on järjestettävä henkilökohtaista ohjausta. Henkilökohtaisessa keskustelussa oppilaalla on oltava mahdollisuus keskustella oppilaanohjaajan kanssa hänen elämäntilanteestaan, opinnoistaan ja koulutuksestaan sekä ammatinvalintaan liittyvistä asioista. Lisäksi oppilaalle on järjestettävä ohjausta pienryhmässä, jossa on tarkoitus oppia käsittelemään ryhmässä muiden oppilaiden kanssa jaettavissa olevia asioita, niin oppilaan omia henkilökohtaisia asioita kuin muidenkin henkilökohta-

taisia asioita. Oppilasta on ohjattava ja tuettava peruskoulun loppuvaiheessa jatko-opiskeluvalinnoissa, sekä ohjata käyttämään erilaisia ohjaus-, tieto- ja neuvontapalveluita, myös niin että oppii etsimään tietoa jatko-opiskelumahdollisuuksista. Pyritään siihen, että oppilas oppii hankkimaan tietoa eri ammateista. Tämä on koulun sekä työ- ja elinkeinoelämän yhteistyötavoite. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004, 259.)

Luokkamuotoisen ohjauksen tavoitteita oppilaille yläkoulussa ovat yllämainittujen lisäksi muun muassa Suomen koulutusjärjestelmän pääpiirteiden tunteminen, itsetuntemuksen ja vuorovaikutustaitojen oppiminen ja itselleen sopivien opiskelustrategioiden kehittäminen sekä omien opiskelutaitojen arvioimisen kehittyminen. Keskeisissä sisälöissä yläkoulussa mainitaan tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaidot. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004, 260.)

Koulutus- ja ammatinvalinnan pohjaksi oppilaalle on järjestettävä työelämään tutustumisjaksoja. Tällä pyritään lisäämään tulevaisuuden suunnittelua ja työn arvostusta. Työelämään tutustumisjaksoilla aidoissa työympäristöissä oppilaalla on mahdollisuus hankkia omakohtaisia kokemuksia ammateista ja työelämästä. Tässä yhteydessä oppilaan tulisi voida arvioida tietoja ja kokemuksia, joita on tutustumisjaksolla saanut. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004, 259.)

Opetusministeriön perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen nivelvaiheen kehittämistyöryhmän muistiossa pohditaan toimenpiteitä siirtymävaiheen toimivuuden tehostamiseksi. Siinä nostetaan esille muun muassa varhaisen puuttumisen tärkeys, johon pyritään kehittämään erilaisia toimintamuotoja. Tavoitteena on syrjäytymisvaarassa olevien oppilaiden varhainen tunnistaminen ja tukeminen. Mahdollisessa syrjäytymisvaarassa ja oppimisvaikeuksista kärsiville lapsille sekä nuorille kehitetään erilaisia toiminnallisia ja työpainotteisia opetusmuotoja. Näiden opetusmuotojen tavoitteena on helpottaa oppilaiden koulunkäyntiä sekä oppimista. Perusopetuksen oppilaille tulee myös säätää oikeus henkilökohtaiseen oppilaanohjaukseen. Tämän tulisi olla vuodessa keskimäärin kaksi tuntia. Tavoitteena tällä on turvata kaikille peruskoulun oppilaille henkilökohtainen ohjaus. Tämän ei kuitenkaan tulisi rajata ohjausta kahteen tuntiin, vaan ohjausta tulee antaa enemmän heille, joilla on enemmän tarvetta ohjaukseen. Tällä pyritään ehkäisemään myöhempiä keskeytyksiä jatkokoulutuksessa. (Opetusministeriö 2005, 76 – 77.)

Vuoden 2004 perusopetuksen opetussuunnitelmassa ohjauksen järjestäminen määritellään siten, että opettajille kuuluvat ohjaus oppiaineiden opiskelussa sekä oppimistaitojen ja valmiuksien kehittämisen auttaminen. Myös opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä tulisi ennaltaehkäistä, sekä persoonallisen kasvun, kehityksen ja osallisuuden tukeminen kuuluvat jokaisen opettajan työnkuvaan. Näin ollen 2004 vuoden opetussuunnitelman mukaan opettajan työhön kuuluvat aineopetuksen lisäksi opintojen edistämiseen liittyvä tuki sekä persoonallisen kasvun tuki. Tämän lisäksi koulussa on tuettava ohjauksella erityisesti oppilaita, jotka ovat vaarassa jäädä koulutuksen tai työelämän ulkopuolelle, sekä niitä, joilla on vaikeuksia opiskelussa. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004, 23.)

Vuoden 2010 perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden muutoksissa ja täydennyksissä ohjauksen järjestäminen määritellään siten, että jokaisella oppilaalla on oikeus saada ohjausta. Tämä on määritelty perusopetuslain kohdassa 30. §, 1. mom. (Perusopetuslaki 642/2010.) Ohjauksesta tulee huolehtia, niin opettajien kuin oppilaanohjaajienkin sekä muun henkilöstön. He toimivat oppilaan peruskoulun ajan ja nivelvaiheissa yhteistyötä tehden. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden muutokset ja täydennykset 2010, 35.)

Muutoksissa ja täydennyksissä määritellään ohjauksen tarkoitukseksi oppilaan onnistumisen tukeminen perusopetuksen aikana ja opiskelutaitojen vahvistamisen sekä itseohjautuvuuden vahvistaminen. Pyritään myös siihen, että oppilaan valmiudet valintojen tekoon niin opintojen aikana kuin sen jälkeenkin kehittyisivät. Opetussuunnitelmassa todetaan myös, että ”opintojen edetessä työelämään tutustumisen ja tulevaisuuden vaihtoehtojen suunnittelemisen merkitys kasvaa”. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden muutokset ja täydennykset 2010, 35.)

Galli, Ikonen ja Ahola Varsinais-Suomen koulupudokashankkeen tutkimuksessa tulivat siihen tulokseen, että asiantunteva ja riittävä henkilökohtainen oppilaanohjaus ehkäisee koulupudokkaaksi ajautumista. Nuorilla ei välttämättä ole riittävän totuuden mukaista kuvaa eri ammattialoista, ja näin ollen oman ammatin löytäminenkin vaikeutuu. Peruskoulun jälkeen lukioon suuntaavilla on muutama vuosi enemmän miettimisaikaa, mutta suoraan ammattikouluun hakevilla on oman alan löytäminen aiemmin edessä. Tutkijat myös toteavat, että ”perustellusti tehty alavalinta vähentää opintojen keskeyttämistä toisella asteella”. (Galli ym. 2009, 54, 57.)

Peruskoulun jälkeen puolet pojista jatkaa ammatillisessa koulutuksessa ja 60 prosenttia tytöistä suuntaa lukioon. Oppilaanohjaajat pitävät hyvin huolta siitä, että yhdeksannen luokan oppilaat hakevat jatkokoulutukseen. Se näkyy myös tilastokeskuksen luvuissa, koska vuonna 2007 1,7 prosenttia peruskoulun päättäneistä nuorista jätti hakematta jatkokoulutukseen. Kuitenkin 8,5 prosenttia ei jatkanut peruskoulun päätyttyä tutkintoon tähtäävässä koulutuksessa, 8,6 prosenttia oli tyttöjä ja 8,4 prosenttia poikia. Viimeisissä prosenttiluvuissa ovat mukana kymppiluokalla aloittaneet, joita on 2 prosenttia. Syitä siihen, ettei nuori tule valituksi jatkokoulutukseen, ovat esimerkiksi peruskoulun päättötodistuksen huonous, epärealistiset tavoitteet tai epäonnistunut ohjaus. (Ahola & Galli 2010, 132; Galli ym. 2009, 8.)

Vuoteen 2010 mennessä jatkokoulutuspaikan saaminen on hankaloitunut entisestään niin peruskoulun päättäneiden kuin lukionkin päättäneiden kohdalla. 9 prosenttia peruskoulunsa päättäneistä ja 60 prosenttia lukion päättäneistä jäi vaille jatko-opiskelupaikkaa. Vajaa kaksi prosenttia jätti hakematta jatkokoulutuspaikkaa, jolloin lähes kaikki kuitenkin hakivat johonkin. (Koulutustilastot 2011.)

2.3 Ohjauksen ja avuntarpeen kohtaaminen

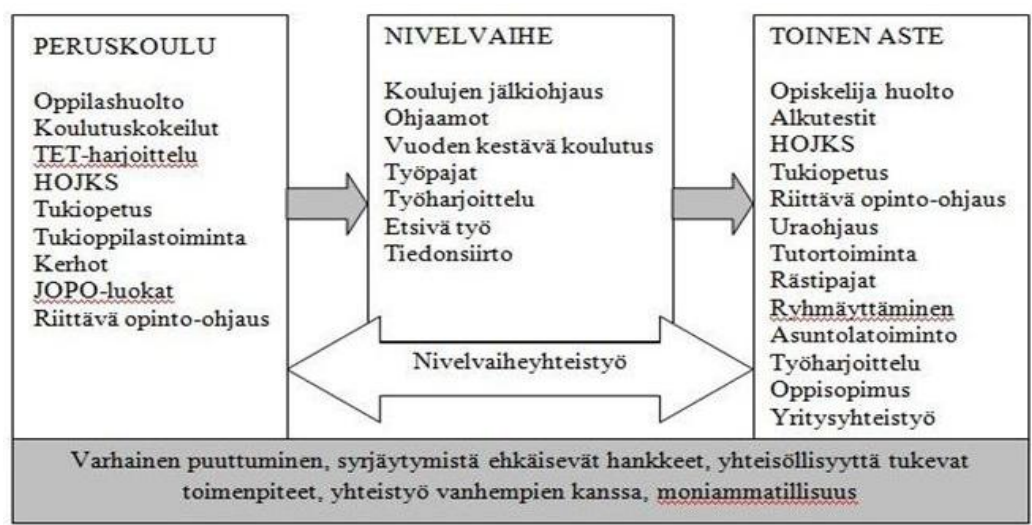
Ahola ja Galli tarkastelevat artikkelissaan Nuorten koulupudokkaiden ja heidän ohjaajiensa syrjäytymispuheen ulottuvuudet VaSkooli-projektin ja Varsinais-Suomen koulupudokashankkeen haastattelujen tuloksia, jotka ovat vuosilta 2005 – 2008. Artikkelin aineisto koostuu yhteensä 40 haastattelusta, joista 17 on nuorten ja 23 ohjaajien haastatteluja. Haastattelujen aikaan nuoret ovat olleet 16 – 21-vuotiaita ja tutkintoon johtavan koulutuksen ulkopuolella. (Ahola & Galli 2010, 133.)

Haastattelujen nuoret ovat jaettu passiivisiin ja aktiivisiin. Aktiivisten nuorten puheissa tulee esille muun muassa kaikkensa yrittäminen, tavoitteellisuus ja päämäärätietoisuus, he näkevät itsensä toimijoina ja hakevat itsenäisesti tietoa. Passiivisten nuorten puheissa tulee esille muun muassa ajautuminen, epävarmuus, odottaminen, että jotain tapahtuu sekä se, että he näkevät itsensä toiminnan kohteena. Artikkelista käy ilmi, että passiivisten ja aktiivisten nuorten tärkeimmät erot näkyvät avun saannin kokemisessa. Aktiiviset nuoret kokivat saaneensa tukea, kun taas passiiviset nuoret kokivat saaneensa paljon vähemmän tukea kuin olisivat tarvinneet. (Ahola & Galli 2010, 134 – 137.)

Passiiviset nuoret kokivat useammin jäävänsä avun ulkopuolelle, eivätkä osanneet hakea apua sitä tarvitessaan. He olivat myös pettyneitä siihen, ettei kukaan tarjonnut apua tai neuvoja silloin, kun he olisivat sitä tarvinneet. Jotkut passiivisista nuorista olivat kuitenkin hakeneet apua, mutta kokemus oli, etteivät he siitä huolimatta saaneet apua. Artikkelin kirjoittajat miettivät, tarvitsisivatko passiiviset nuoret yksityiskohtaisempaa ohjausta kuin muut ja ylipäättään enemmän ohjausta. Passiiviset nuoret myös odottivat lähes valmiita ehdotuksia, kun taas aktiiviset nuoret pääsivät eteenpäin paljon vähemmällä ohjauksella. (Ahola & Galli 2010, 137 – 138.)

Yksi haastattelun nuorista oli käynyt useaan kertaan oppilaanohjaajan kanssa keskustelemassa, mutta koki kuitenkin, ettei ollut saanut ohjausta ja tukea. Artikkelin kirjoittajat pohtivat, odottiko nuori valmiimpia ratkaisuja, kun taas haastatellut oppilaanohjaajat kokivat tärkeänä nuoren itsenäisen ja omista lähtökodista tehdyn ammatinvalinnan. (Ahola & Galli 2010, 138.)

Varsinais-Suomen liitto rahoitti hankkeen, jossa oli tavoite selvittää alueen koulupudokasongelmaa. Tavoitteina oli löytää uusia keinoja ja toimintatapoja nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi sekä tarkastella jo olemassa olevia tukimuotoja. Hanke on jatkoa Turun ja Salon alueilla toteutettuun VaSkooli-projektille. Hankkeessa kartoitettiin muun muassa yläkoulujen tilannetta. Kartoitus toteutettiin alueen kouluihin lähetetyillä kyselyillä sekä koulujen henkilökunnan haastatteluilla. (Galli ym. 2009, 5, 26.) (ks. kuva 1 & 2.)

Kuva1. ”Hyviä käytäntöjä koulutuksesta syrjäytymisen ehkäisemiseksi.” Alueen olemassa olevat palvelut. (Galli ym. 2009, 5.)

Hankkeen tuloksista kävi ilmi, että Varsinais-Suomen alueella tarvitaan lisää oppilashuollon henkilöstöä. Tämä näkyy erityisesti psykologien, opinnonohjaajien ja kuraattorien kohdalla. Tutkijat ehdottavat alueelle omaa suositusta oppilashuollon henkilöstön ja oppilasmäärien suhteen, jolloin kouluissa sitouduttaisiin noudattamaan suositeltuja oppilasmääriä työntekijää kohden, niin ettei määrät ylittyisi. Oppilashuollon henkilömäärien ollessa vähäisiä suuri vastuu jää opettajien ja muun henkilökunnan harteille. Opettajille kasautuu paineita oman opetustyön lisäksi jäävistä muiden ongelmatilanteiden hoitamisesta. (Galli ym. 2009, 29 – 33.) (ks. kuva 1 & 2.)

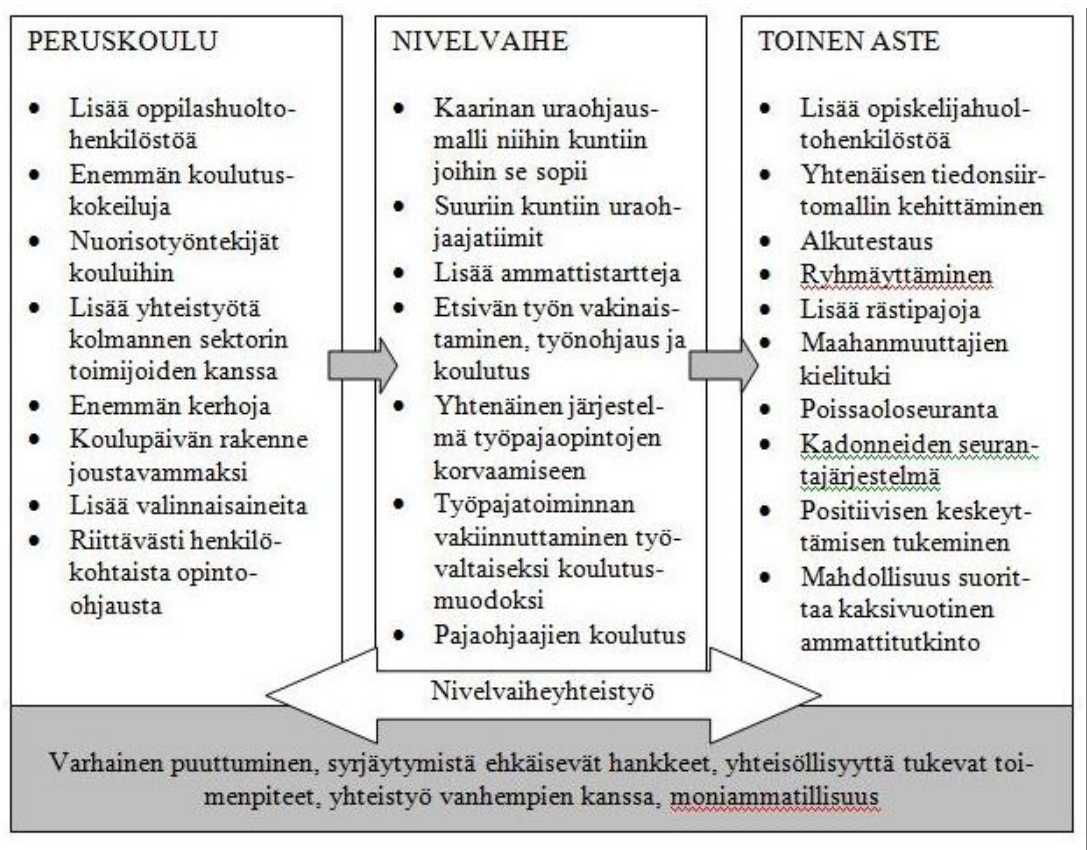
Tutkijat miettivät oppilashuollon toimintaa tuloksien pohjalta ja toteavat, että oppilashuoltoryhmissä tulisi päästä tekemään ennaltaehkäisevää työtä, jolloin tilanteisiin on mahdollista vaikuttaa paremmin. Asioihin pitäisi päästä puuttumaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Koulussa tehtävään työhön tosin vaikuttaa myös muut kunnan tarjoamat palvelut, muun muassa jonotusaikojen pituudet. Näin ollen asiat eivät välttämättä etene koulusta riippumattomista syistä. Tutkijat tulivat myös siihen tulokseen, että puuttumisen tulisi olla koko koulun henkilökunnan vastuulla. (Galli ym. 2009, 33 – 35.) (ks. kuva 1 & 2.)

Koulupudokkaaksi ajautumista tarkasteltiin pääsääntöisesti peruskoulun jälkeisenä ongelmana, koska ilman peruskoulun päättötodistusta jäämistä ei nähty kovin todennäköisenä vaihtoehtona. Peruskoulun lopettaa kesken Suomessa vuosittain noin 200 nuorta. Tutkimuksen haastatteluissa nousi esille, että koulupudokkaaksi johtavia syitä ovat muun muassa ongelmat perheissä, oppimisvaikeudet, elämänhallinnan puute sekä vääränlaisiin koulutuspaikkoihin hakeminen. Näiden lisäksi maahanmuuttaja nuorilla ongelmaksiksi jatkokoulutusta ajatellen nousi kielitaito. Huono kielitaito vaikeutti jatkokoulutukseen pääsemistä sekä siellä pärjäämistä. (Galli ym. 2009, 35 – 36.) (ks. kuva 1 & 2.)

Tutkimuksesta käy ilmi, kuinka jo peruskoulussa näkyvät usein ongelmat, jotka myöhemmin aiheuttavat mahdollista koulupudokkaaksi ajautumista. Pudokkaaksi ajautuminen ei tapahdu pelkästään huonosti pärjäävien nuorten kohdalla, vaan myös koulussa menestyvät nuoretkin voivat syrjäytyä. Hyvin pärjäävien oppilaiden ongelmat jätetään herkästi huomioimatta, koska ajatellaan nuoren olevan fiksu ja pärjäävän. Syrjäytymisen syyt ovat moninaisia, näin ollen myös tukitoimet tulisi olla moninaiset. Auttamisen tulisi olla kokonaisvaltaista, alkaen jo perheiden ja vanhemmuuden tukemi-

sesta sekä oppimisvalmiuksien voittamisesta. Nuorilla tulisi olla myös mahdollisuus tarvittaessa joustaviin koulutusmuotoihin sekä muihin tukeviin toimintamuotoihin. (Galli ym. 2009, 39 – 40.) (ks. kuva 1 & 2.)

Tutkijat pohtivat haastattelujen pohjalta koulun ja kodin yhteistyötä. Erityisesti mahdollisten koulupudokkaiden kohdalla yhteistyö kotiin on korostunutta. Tällaisissa tilanteissa vanhemmilla on usein voimavarat vähissä lapsen auttamiseksi, myös esimerkiksi rajojen asettaminen voi olla vanhemmalle vaikeaa. Näin ollaan jo tilanteessa, jossa perhetyöstä olisi apua. Vanhempien tulisi saada tarvitsemansa apu kasvatuksellisisa asioissa ja lisäksi yhteistyötä tulisi lisätä etenkin potentiaalisten pudokkaiden vanhempien kanssa. Mutta myös muissa ongelmatilanteissa koulussa vanhempien tulisi olla tietoisia ja toimia koulun kanssa yhteistyössä tilanteiden ratkaisemiseksi. (Galli ym. 2009, 40, 42.) (ks. kuva 1 & 2.)

Kuva 2. ”Suositukset.” Tutkijoiden suositukset syrjäytymisen ehkäisyyn. (Galli ym. 2009, 128.)

3 SYRJÄYTYMINEN

3.1 Syrjäytymisen kulku

Syrjäytyminen on prosessi, joka voi tapahtua nopeasti tai kestää useita vuosia. Se koskee yleensä sosiaalisia suhteita, elinympäristöä, elintasoa, terveyttä ja koulutusta sekä työmarkkina-asemaa. Ihmiset ovat erityisen herkkiä syrjäytymiselle elämän muutosvaiheissa, sekä pitkäaikaistyöttömyyden ja pitkittyneen päihteiden käytön aikana. Mielenterveyden häiriöt ovat myös riskitekijä syrjäytymiselle. Ihminen ajautuu pikkuhiljaa tavanomaisen sosiaalisen elämän ulkopuolelle syrjäytymisen edetessä. (Ihalainen & Kettunen 2009, 19.)

Koti on yleensä yksi merkittävimmistä tekijöistä syrjäytymisessä. Etenkin huonon osaisen ylisukupolvisuuden vallitessa perheoloissa osallisuuden tunne on heikko, jolloin se herkästi näkyy lapsen koulunkäynnissä ja siitä edelleen aikuisuuteen sekä jopa omaan vanhemmuuteen. Näin ylisukupolvisuus jatkaa suvussa, ellei kukaan tue sen katkaisua. Syrjäytyminen näkyy usein jo peruskoulussa vaikeuksina. Vaikka lapsi olisi yhtä toimintakykyinen niin opillisesti kuin sosiaalisestikin verrattuna ikätovereihinsä, ovat hänen itsearvostuksensa ja kykenevyyden tunteensa jo heikentyneet. (Vertanen 2008, 14 – 15.)

Nuoret oppivat kotona sosiaaliset valmiudet ja tavat toimia, jos vanhemmat ja kavერიpiiri ei tue nuoren omia valmiuksia, korostuvat yli sukupolven perittävät valmiudet. Koti on vahvin vaikuttaja nuoren kasvussa, joka heijastuu myös nuoren kavერიpiiriin valikoitumiseen. Ylisukupolvisuus tarkoittaa sitä, että nuori toimii osittain samalla tavalla kuin vanhempansa. Voidaan puhua ennemmin samankaltaisista valinnoista, jotka johtavat samankaltaiseen sosiaaliseen asemaan. Nuori voi toimia toisin kotoa opituista malleista huolimatta, mutta se edellyttää nuorelta erityistä aktiivisuutta ja tavoitteellisuutta, joka taas edellyttää voimaa ja kykyä toimia. Tämä on yleensä haasteellista, koska lapsena koettu tuen puute omien valmiuksien kehittämisessä on murentanut itsevarmuutta. (Pohjantammi 2007, 9 – 11.)

Lapsen kodilla, niin kasvuympäristöllä kuin elinoloillakin on siis suuri vaikutus hänen elämäntilanteensa ja näin se on myös riskitekijä mahdolliseen syrjäytymiseen. Ulkopuolisilla nuorilla on todettu olevan usein heikot lähtökohdat ja heidän vanhemmillaan on usein suppea koulutustausta. Esimerkkinä nuori, joka on ollut huostassa. Todennäköisyys siihen, että hän ajautuu opiskelun tai työmarkkinoiden ulkopuolelle, on huomattavasti suurempi kuin 15 – 24-vuotiailla nuorilla yleensä. (Vertanen 2008, 14 – 16; Myrskylä 2012, 7.)

Syrjäytyneillä on usein ollut vaikeuksia jo peruskoulussa ja tämä näkyy usein myöhemmin myös koulutustasossa sekä työmarkkina-asemassa, joka johtaa muihin syrjäytymisen osa-alueisiin sekä ongelmien kasautumiseen. Yhteisöllisyyden lisääminen kouluissa olisi tärkeää syrjäytyvien kannalta. Koulumotivaation kannalta on suuri merkitys hyvillä sosiaalisilla suhteilla niin koulutovereihin kuin opettajiinkin. Kun lapsi saa osakseen tasa-arvoista kohtelua, arvostusta ja kannustusta, kokee hän kuuluvansa ryhmään ja jaksaa ponnistella vaikeuksien yli. Tämä olisi jo merkittävä apu syrjäytymisen ehkäisyssä. (Vertanen 2008, 14 – 16.)

3.2 Sosiaalinen liikkuvuus

Sukupolvien yli ulottuvaa eriarvoisuuden merkittävimpänä selittäjänä pidetään yleisesti koulutusta. On havaittu, että lapset joiden vanhemmilla on korkeampi koulutus pärjäävät koulussa paremmin ja todennäköisesti myös jatkavat koulutusta pidempään. Tämä selittyy osin kykyjen periytyvyydellä sekä koulutuksen arvostuksella. Suomessa olemme kiinnostuneita sosiaalisesta liikkuvuudesta. Se juontaa ajatuksesta avoimesta yhteiskunnasta ja yhteiskunnasta, jossa yksilön menestys riippuu ahkeruudesta ja lahjakkuudesta. Sosiaalisella liikkuvuudella tarkoitetaan sitä, että lapsi päätyy erilaiseen sosiaaliseen asemaan kuin vanhempansa, jolloin se on vastakohta sosiaaliselle periytyvyydelle. (Härkönen 2010, 51 – 59; Myrskylä 2009)

Taulukko 1. ”Absoluuttinen sosiaalinen liikkuvuus eräissä Euroopan maissa 1990-luvulla (%).” (Härkönen 2010, 55)

	Miehet	Naiset
Suomi	68	78
Ruotsi	71	73
Norja	68	77
Saksa	60	73
Ranska	67	77
Italia	72	74
Iso-Britannia	61	74
Puola	67	76
Unkari	72	77
Hollanti	66	77

Sosiaalinen liikkuvuus Suomessa on hyvää Eurooppalaista keskitasoa. Vuonna 2000 78 prosenttia naisista ja 68 prosenttia miehistä oli eri luokka asemassa kuin isänsä. On havaittu että sosiaalinen periytyvyys on voimakasta korkeasti koulutetuilla ja yrittäjillä sekä erityisen voimakasta maanviljelijöillä. Kun taas sosiaalinen liikkuvuus on todennäköisempää toisiaan lähellä olevien luokkien välillä ja vähäistä maatilanoimistajilla ja maatyöläisillä. (Härkönen 2010, 55 – 56.) (ks. taulukko 1.)

Jotta lapsi pärjäisi koulussa, se vaatii vanhemmilta voimavaroja ja osaamista lastensa tukemisessa. Suomalainen koulutusjärjestelmä vaatii monesti valmiuksia ja taitoja kulkea ja suunnistaa sen läpi ja löytää oma polku monista vaihtoehdoista. Kun tulee aika tehdä valintoja, ovat alempien sosiaaliryhmien lapset epäedullisessa asemassa, koska monesti vanhemmilla on matala koulutustaso ja mahdollisesti vähän tietoa koulutuksellisista ja työelämän mahdollisuuksista. (Naumanen & Silvennoinen 2010, 77 – 78.)

3.3 Syrjäytymisen ehkäisy Kotkassa

Kotkan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan on kirjattu ammatillisen koulutuksen merkityksestä työnhaussa kohdassa työllisyys. Näin ollen nuoria pyritään tukemaan muun muassa ammatinvalinnanohjauksen keinoin ammatillisiin opintoihin

suuntautumisessa. Myös työnhaun alkumetreillä pyritään tarjoamaan aktiivisesti toimenpiteitä ja palveluja. (Kotkan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2009 – 2012, 5.)

Kotkan - Haminan seudun koulutuskuntayhtymä järjestää alle 25-vuotiaille työttömille ja syrjäytymisvaarassa oleville nuorille työpaja palveluita. Nuorten työpajoilla on tarjota työ- ja yksilövalmennusta sekä kohdennettuja hankkeita. Työpajatoiminnan tavoitteena on tarjota nuorille työssä oppimista ja työkokemusta sekä koulutusta ja tukea oman uran suunnitteluun. Toimintaan hakeudutaan TE-toimiston kautta, ja se tarjoaa vuosittain noin 250 nuorelle työvalmennuspaikan. Pajatoiminta on Kotkassa hyvissä voimissa, ja tekee valtakunnallisesti hyviä tuloksia. (Kotkan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2009 – 2012, 5; Rannikkopajat 2012.)

Kotkan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa kohdassa opetus ja kasvatus on kirjattu muun muassa erityisopetuksesta, oppilashuollosta, koulupsykologista ja kuraattorista sekä koulunkäyntiavustajasta. Mahdollisissa oppimisvaikeuksissa oppilasta autetaan erilaisin tukimuodoin. Tukea tarvitsevan oppilaan tulee saada ensin tehostettua tukea omassa lähikoulussaan. Mikäli tehostettu tuki ei riitä, tehdään erityisopetus päätös. Oppilashuolto on koulujen ja oppilaiden sekä perheiden tukeva ja edistävää palvelumuoto. Oppilashuollonhenkilöstön työhön kuuluu moniammatillinen yhteistyö. Kuraattorin tehtävänä on antaa tukea oppilaille ja oppilasryhmille sekä perheille ja huoltajille. Kuraattori myös ohjaa ja järjestää tarvittaessa tukitoimien pariin. (Kotkan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2009 – 2012, 10.)

Kotkan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa on myös lista kehittämis- ja toimenpide-ehdotuksia. Ennalta ehkäisy ja varhainen tuki on huomioitu muun muassa oppilashuollon ja kouluterveydenhuollon vahvistamisena. Lasten ja nuorten erityispalveluissa on huomioitu opetusryhmät, niin että erityistä tukea tarvitsevat lapset otetaan huomioon. Myös joustavien opetuksellisten ratkaisujen kehittäminen ja yhteistyön kehittäminen otetaan huomioon, kun toimitaan lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä kanssa. (Kotkan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2009 – 2012, 16 – 17.)

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

4.1 Opinnäytetyön tavoite

Esillä olleet otsikot nuorten syrjäytymisestä ja tämän hetken nuorten syrjäytymislukuista herättivät muistelemaan omaa yläkouluikäni. Osalla luokkakavereistani oli hyvin selkeät ajatukset, mitä he aikoivat tehdä peruskoulun jälkeen, itse elin epä tietoisuuden ahdistuksessa. Oppilaanohjaajalla tuntui olevan aina kiire, ja kun keskustelin hänen kanssaan, tuntui kuin hän olisi kaivannut minulta valmiita tulevaisuuden suunnitelmia. Niitä ei kuitenkaan ollut. Muistan tapaamisen oppilaanohjaajan kanssa, jossa istuimme pääsääntöisesti hiljaa. Hän kysyi muutaman kysymyksen ja ohjasi kotiin miettimään. Olin yläkoulun jälkeen myös hyvin väsynyt koulunkäyntiin ja jatkuvaan opiskeluun. Ajattelin, että opiskelen nopeasti jonkin ammatin ja pyrin sen jälkeen työelämään. Todennäköisesti oma nuoruuden mustavalkoinen ajatusmaailmani ja väsymys koulujärjestelmää kohtaan aiheuttivat hajanaisen koulutustieni.

Olen tähänastisen elämäni aikana käynyt puoli vuotta vaatetusalan perustutkintoa, pintakäsittelyn perustutkinnon, ja sosionomiopinnot ovat loppuvaiheessa. Joko minä olisin oikealla alalla? Näin aihe nuorten syrjäytymisestä, oman alan löytämisestä ja jatkokoulutuspaikan valinnasta sekä oppilaanohjauksen riittävydestä opinnäytetyönä alkoi kiinnostaa. Lähdin viemään työtä eteenpäin.

Aihetta sivuavia kvalitatiivisia tutkimuksia oli jo tehty, jolloin kvantitatiivisen tutkimuksen valinta oli perusteltua, kun muuttujat olivat tiedossa. Näin pääsin kysymään suuremmalta määrältä kuin kvalitatiivisessa tutkimuksessa ja katson näin vastausten edustavan Kotkan Keskuskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaita. Olettaen, että vastaajien määrä olisi riittävä. (ks. Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2009, 139 – 140; Kananen 2011, 17 – 19.)

4.2 Tutkimuskysymykset

Tutkimusongelmaksi tutkimukseeni asetin *nuorten syrjäytymistilanteen Kotkassa*. Tämä perustui omaan haluuni selvittää aihetta sekä Pekka Myrskylän kommenttiin Kymen Sanomissa 7. helmikuuta 2012, jossa hän totesi Kotkan pitävän nuorten syrjäytymisessä ensimmäistä sijaa naisten ryhmässä ja toista sijaa miesten ryhmässä. (Huovinen 2012, 4.)

Galli, Ikonen ja Ahola tulivat tutkimuksessaan siihen tulokseen, että koulupudokkaaksi ajautumiseen johtavia syitä ovat ongelmat perheissä, oppimisvaikeudet, elämänhallinnan puute sekä vääränlaisiin koulutuspaikkoihin hakeminen. Heidän tutkimuksessaan myös huomattiin, että Varsinais-Suomen alueella tarvittiin lisää oppilashuollon henkilöstöä. Kun oppilashuollon henkilömäärä on vähäinen, jää opettajille ja muulle henkilökunnalle suuri vastuu ohjauksesta. He myös totesivat, että oppilashuoltoryhmissä tulisi päästä tekemään ennaltaehkäisevää työtä, jolloin tilanteisiin olisi mahdollista vaikuttaa paremmin. (Galli ym. 2009, 32, 33, 35 – 36.)

Tätä tutkimusta ja omia tavoitteita silmällä pitäen rakensin ja rajasin omaa tutkimustani. Pääsuuntaus oli syrjäytyminen. Syrjäytymistä tutkin yläkoulun sekä ohjauksen näkökulmasta, jolloin se viittaa ennaltaehkäisevään työhön. Erityisesti mielenkiinnon kohteena minulla oli oppilaiden kokemus tiedon ja ohjauksen riittävydestä. Tutkimuskysymyksiksi muodostuivat seuraavat kysymykset, joihin pyrin vastaamaan tutkimuksessani:

- *Saavatko oppilaat riittävästi tietoa ja ohjausta alan ja jatkokoulutuspaikan valintaan?*
- *Millaista ohjausta oppilaat pitävät tärkeänä?*

4.3 Aineistonkeruumenetelmät

Koska aiempaa kvantitatiivista aineistoa ei juuri itseäni askarruttavista kysymyksistä ollut, keräsin aineiston itse, jolloin käytin empiiristä tutkimusta. Määrittelin perusjoukoksi Kotkan Keskuskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaat. Rajasin vastaajat 8. ja 9. luokkien oppilaisiin, koska näinä vuosina tulevaisuuden suunnittelu on voimakkaimmillaan yläkoulussa. Tutkimuksesta olisi tullut liian mittava aikatauluuni nähden, mikäli olisin määritellyt perusjoukon laajemmaksi, kuten Kotkan yläkoulujen oppilaat. Myös koulujen yhteistyö halukkuus oli vähäistä. Jotta otanta olisi riittävä kuvaamaan perusjoukkoa, jokaisella Keskuskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaalla oli mahdollisuus osallistua, mikäli saivat vanhemmiltaan luvan (ks. liite 2.) ja halusivat osallistua tutkimukseeni. (ks. Hirsijärvi ym. 2009, 177 – 179.)

Kotkan Keskuskoululla oli lukuvuonna 2011 – 2012 kahdeksansia luokkia viisi, joilla oppilaita oli yhteensä 116 ja yhdeksänsiä luokkia kuusi, joilla oppilaita oli yhteensä

131. (Sipola 2012; Pakkanen 2012.) Oppilaat ovat jaettu kahdelle oppilaanohjaajalle. Toinen oppilaanohjaajista toimii myös toisena kotitalouden opettajana sekä luokanvalvojana. (Keskuskoulun opettajat lukuvuonna 2012 – 2013.) Tutkimukseen osallistui 8. luokkien oppilaista 84 ja 9. luokkien oppilaista 74, jolloin tutkimukseen osallistuneita oli yhteensä 8. ja 9. luokkien 247 oppilaasta 158 oppilasta.

Tavoitteena oli saada selville nuorten kokemus tiedosta ja ohjauksesta sekä kokemuksesta, millaista ohjausta he pitivät tärkeänä. Tavoitteena oli myös voida yleistää tulokset Keskuskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaisiin. Tällöin oli perusteltua käyttää kyselylomaketta, joka on survey-tutkimuksen keskeinen menetelmä. (ks. Hirsijärvi ym. 2009, 158, 193.) Survey-tutkimusta käytetään, kun tehdään suunnitelmallista kyselytutkimusta. Survey-tutkimus aineisto kerätään kyselylomakkeita käyttäen niin, että ne ovat valmiiksi jäsennellyt. Aineiston analysoinnin voi toteuttaa monin eri menetelmin. (Holopainen & Pulkkinen 2006, 19.)

Kyselylomakkeen haasteina ja haittoina voivat olla muun muassa kyselyyn vastaavien tieto kysytystä asiasta, vastausvaihtoehtojen onnistuneisuus vastaajien mielestä ja se, miten vakavasti vastaajat ottavat kyselyn (Hirsijärvi ym. 2009, 158, 193). Tässä tutkimuksessa kysytään oppilaiden kokemusta, jolloin tieto tuskin nousee ongelmaksi. Motivaatiota pyrin nostamaan kertomalla oppilaille, että heillä oli mahdollisuus osallistumalla tutkimukseen ja vastaamalla ajatuksella ja totuudenmukaisesti saada äänensä kuuluviin ja mahdollisesti sillä tavoin vaikuttaa.

Yhteistyökoululta annettiin mahdollisuus teettää kysely opinnonohjauksen tunneilla, niin että olin itse jakamassa kyselylomakkeet. Näin ollen pystyin käyttämään kontrolloitua kyselyä. Tällöin myös pystyin kertomaan tutkimuksen tarkoituksesta, selittämään kyselyn sisältöä ja vastaamaan oppilaiden kysymyksiin. Koin tämän hyödylliseksi, koska muutama nuori ihmetteli ääneen, miksi oli samoja kysymyksiä. Yritin tällöin selittää kysymyksiä ja väittämiä auki sekä kehotin lukemaan kohdat tarkasti. Keräsin itse kyselyt saman tunnin aikana itselleni, kun oppilaat saivat vastattua. Tämä todennäköisesti mahdollisti suuren osallistujamäärän. Oppilaat eivät jääneet miettimään kysymyksiä pitkäksi ajaksi, eikä tarkentavia kysymyksiäkään esitettyä montaa, jolloin oletan kysymysten olleen kohtuullisen selkeitä. Oppilaiden vastaukset antoivat myös ymmärtää, että kysymykset olivat ymmärrettäviä. Kerroin kyselyjen keräämisen jälkeen sosionomin koulutuksesta ja vastasin oppilaiden kysymyksiin. Erityisesti nuo-

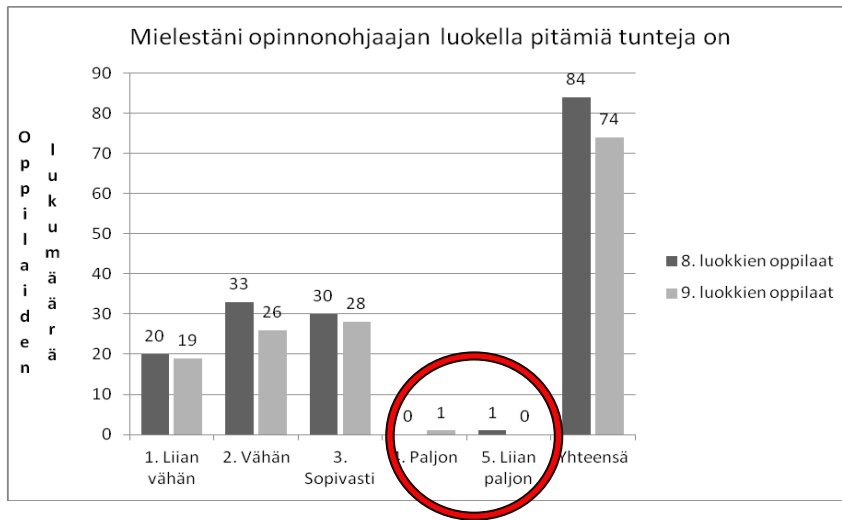
riso-ohjaajiksi ja ammattikouluun sosiaali- ja terveystalalle suuntaavia kiinnosti ja he esittivät kysymyksiä sosiaalialasta ja koulutuksesta. (ks. Hirsijärvi ym. 2009, 196.)

4.4 Analyysimenetelmät

Oppilailla oli vapaus valita, halusivatko he osallistua kyselyyn. Muutamia läsnäolijoita oli, jotka eivät halunneet osallistua lainkaan tai joilla ei ollut lupaa. Ensimmäisenä vaiheena kyselyiden teettämisen jälkeen aloitin kyselylomakkeiden tarkistuksen. Tarkistuksessa selvisi, että vastaajat olivat vastanneet kaikkiin lomakkeen kysymyksiin, paitsi yksi oppilas oli jättänyt vastaamatta yhteen kysymykseen(18). Näin ollen kaikki vastauslomakkeet olivat käyttökelpoisia. Lomakkeita tarkistaessani huomasin mahdollisen väittämän väärinymmärryksen, joka käsitti muutamia oppilaita saman väittämän kohdalla. Nostan kuvat tarkastelun alle, niin mahdollinen virhe on helpommin huomattavissa. Seuraavien väittämien kohdalla tilanne oli jo korjaantunut, eikä näin huomattavaa eroa enää ollut. (Hirsijärvi ym. 2009, 221.)

Kuva 3. Koen tärkeäksi opinnonohjaajan luokalle pitämät tunnit. (ks. Liite 8/1).

Kuva 4. Mielestäni opinnonohjaajan luokalle pitämiä tunteja on. (ks. Liite 8/2).

Vastaaajia oli yhteensä 158 oppilasta 247 oppilaasta, jolloin vastausprosentti kaikista 8. ja 9. luokkien oppilaista oli 64 prosenttia. Oletin tämän olevan riittävä vastausmäärä, joten en lähtenyt täydentämään tietoja (Hirsijärvi ym. 2009, 222). Vastaaajat jaoutuivat niin, että 8. luokkien oppilaista vastasi 84 ja 9. luokkien oppilaista 74. Kyselyyn osallistuneiden vastausten vastausprosentit ja vastausmäärät näkyvät myös liitetiedostojen 4 – 9 taulukoista.

Analyysitapana käytin selittämiseen pyrkivää lähestymistapaa. Näin ollen tulee käyttää tilastollista analyysiä ja päätelmien tekoa (Hirsijärvi ym. 2009, 224.) Käytän tilastolliseen analyysiin Excel 2007 -ohjelmaa. Excel on yksi käytetyimmistä tilastollisista yleisohjelmista. (Heikkilä 2004, 121.) Ketokivi korostaa, että ohjelmat helpottavat tutkimuksen tekemistä, mutta myös tilasto-ohjelmien mahdollistavan tilastollisen analyysinteon ymmärtämättä sitä (Ketokivi 2009, 206). Tämä oli juuri se syy, miksi itse päädyin Excelin, enkä esimerkiksi SPSS:n. Excel oli itselleni jo ennestään tuttu työkalu ja sitä käyttäessä ymmärsin mitä tein, jolloin kosketus tutkimukseen säilyy.

4.5 Tutkimuksen eettiset valinnat

Kiinnitin erityisesti huomiota itsemääräämisen kunnioittamiseen. Tutkimuksessani vastanneilla nuorilla oli vapaus valita, osallistuvatko he tutkimukseeni. Koska kyse oli alaikäisistä, toimitin myös lupalaput (ks. liite 2.) vanhemmille ennen kyselyn pitoa alikirjoitettavaksi. Lupalapuissa oli myös lyhyesti selitetty, minkä tyylisestä tutkimuksesta on kyse. Vanhemmat palauttivat luvat lastensa tuomina opinnonohjaajille, jonka

jälkeen sain ne itselleni. Näin kyselytilanteessa tiesin, kellä oppilaista on vanhempien lupa osallistua kyselyyn. (ks. Hirsijärvi ym. 2009, 25.)

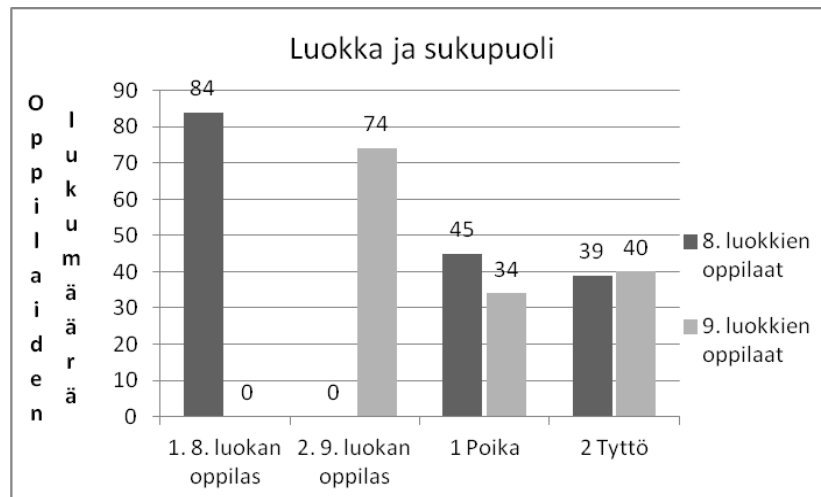
Lähes kaikki, jotka halusivat osallistua kyselyyn, olivat saaneet luvan vanhemmiltaan. Oppilaat olivat yllättävän halukkaita osallistumaan tutkimukseeni. Jotkut oppilaista olivat unohtaneet palauttaa luvan, jolloin annoin mahdollisuuden tutkimustilanteessa soittaa vanhemmalle ja kysyä luvan. Monet nuorista kysyivät, tarvitseeko kyselyyn laittaa nimi. Painotin oppilaille, etteivät laittaisi nimeään, jolloin vastaajien anonyymisyys säilyy. Myöskään kyselylomakkeesta ei selviä vastaajan henkilöllisyys. Kyselylomakkeet ja kaikki oppilaista saatu tieto, kuten luokkalistat, hävitetään asian mukaisesti tutkimuksenteon jälkeen. (ks. Hirsijärvi ym. 2009, 25.)

Kysely teetettiin opinnohjausten tunneilla, jolloin en käyttänyt nuorten omaa aikaa. Monet oppilaista tuntuivat olevan tästä tyytyväisiä, koska saivat vaihtelua normaaliin oppituntiin. Koska kyseessä oli kokemuksen mittaaminen ja kysymykset liikkui kevyissä aiheissa, tuntui tutkimustilanne olevan helppoa nuorille, näin tutkimus ei myöskään vahingoittanut ketään.

5 TUTKIMUSTULOKSET

5.1 Taustatiedot

Kohdilla 1 ja 2 selvitin, millä luokalla nuoret olivat ja kumpaa sukupuolta edustivat. Kyselyyn vastanneita oppilaita oli siis yhteensä 158, joista 84 (53,16 %) oli 8. luokan oppilaita ja 74 (46,84 %) oli 9. luokan oppilaita, jolloin 8. luokkien 116 oppilaasta 32 jätti vastaamatta kyselyyn ja 9. luokkien 131 oppilaasta 57 jätti vastaamatta. 8. luokkien vastanneista oppilaista poikia oli 45 (28,48 %) ja tyttöjä 39 (24,68 %), kun taas 9. luokkien vastanneista oppilaista 34 (21,52 %) oli poikia ja 40 (25,32 %) tyttöjä. Kaikki kyselyyn osallistuneet oppilaat vastasivat kohtiin sukupuoli ja luokka, jolloin vastanneiden määrä oli 8. luokkien oppilailta 84 (100 %) ja 9. luokkien oppilailta 74 (100 %). (ks. kuva 5. & liite 4.)

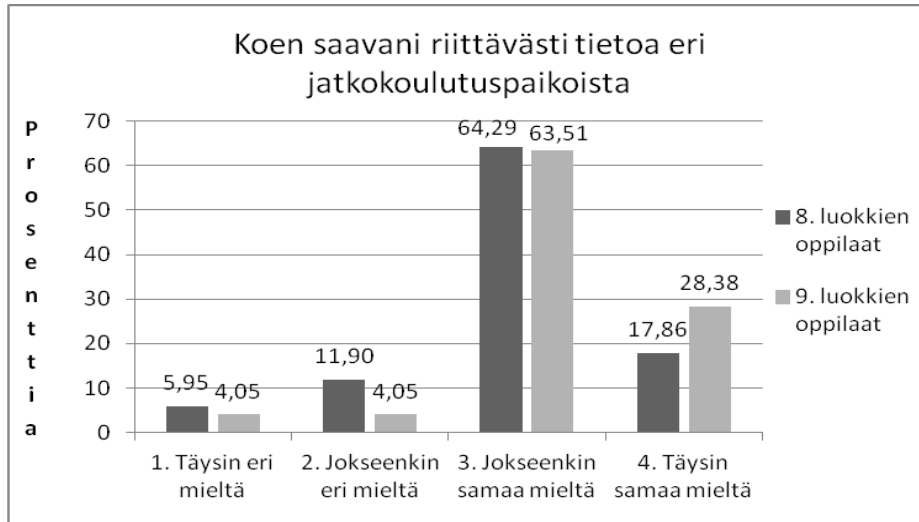
Kuva 5. Luokka.

5.2 Kokemus riittävästä tiedosta ja tuesta

5.2.1 Riittävä tieto jatkokoulutuspaikoista ja ammattialoista

Väittämällä 3 selvitin, kokivatko nuoret saaneensa riittävästi tietoa eri jatkokoulutuspaikoista. Tähän väittämään vastasivat kaikki kyselyyn osallistuneet, eli 8. luokkien oppilaista 84 (100 %) ja 9. luokkien oppilaista 74 (100 %). Suurin osa sekä 8. että 9. luokkien vastanneista oppilaista, vastasi kohdan jokseenkin samaa mieltä, eli he kokivat saavansa riittävästi tietoa eri jatkokoulutuspaikoista. *Jokseenkin samaa mieltä* vastasi 8. luokkien oppilaista 54 (64,29 %) ja 9. luokkien oppilaista 47 (63,51 %). 15

(17,86 %) 8. luokkien ja 21 (28,38 %) 9. luokkien oppilaista vastasi kohdan *täysin samaa mieltä*, kun taas 10 (11,90 %) 8. luokkien ja kolme (4,05 %) 9. luokkien oppilaista vastasi *jokseenkin eri mieltä*. Pienimmäksi ryhmäksi jäi kohta *täysin eri mieltä*, jonka valitsi viisi (5,95 %) 8. luokkien ja kolme (4,05 %) 9. luokkien oppilaista. (ks. kuva 6. & liite 5/1.)

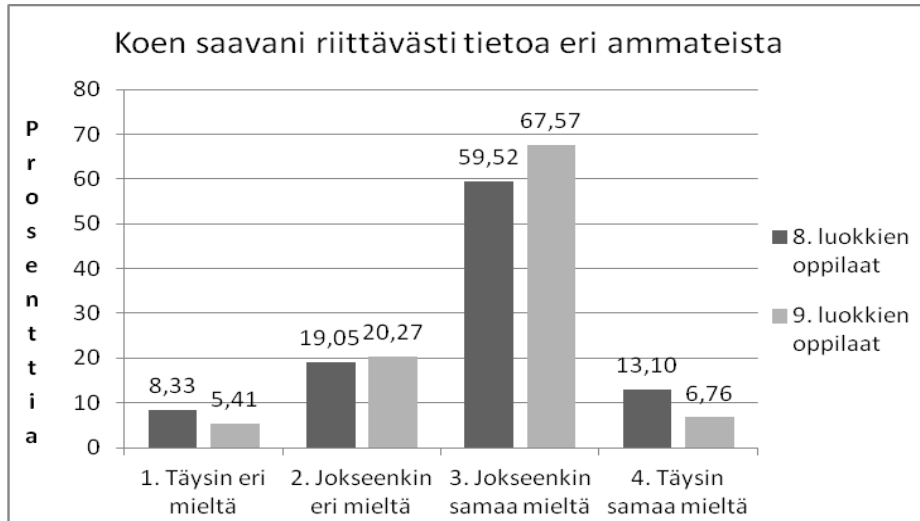
Kuva 6. Väittämä 3. Koen saavani riittävästi tietoa eri jatkokoulutuspaikoista.

8. ja 9. luokkien oppilaiden vastaukset pysyttelevät pääsääntöisesti samankaltaisina. Kuitenkin vastausvaihtoehdoissa *jokseenkin samaa mieltä* ja *täysin samaa mieltä*, oli eroja. Vastausvaihtoehdossa *jokseenkin samaa mieltä*, oli seitsemän oppilaan ero, niin että 8. luokkien oppilaista useampi valitsi kyseisen vaihtoehdon.

Vastausvaihtoehdossa *täysin samaa mieltä*, oli kuuden oppilaan ero. 9. luokkien oppilaat olivat valinneet useammin vaihtoehdon *täysin samaa mieltä*. Näin ollen 9. luokkien oppilaat olivat hieman tyytyväisempiä saamaansa tiedon määrään jatkokoulutuspaikoista, kuin 8. luokkien oppilaat olivat. Kokonaisuudessaan oppilaat kokivat saaneensa kohtalaisen hyvin tietoa, mutta kuitenkin osa oppilaista ei kokenut saaneensa riittävästi tietoa jatkokoulutuspaikoista, koska 21 oppilasta kaikista 158 oppilaasta vastasi joko *täysin eri mieltä* tai *jokseenkin eri mieltä*. (ks. kuva 6. & liite 5/1.)

Väittämällä 4 selvitin, kokivatko nuoret saaneensa riittävästi tietoa eri ammasteista. Myös tässä väittämässä, suosituimmaksi vastausvaihtoehdoksi nousi *jokseenkin samaa mieltä*. Kummankin luokkien oppilaista 50 vastasi kyseisen vaihtoehdon. Prosentteissa luvut ovat 8. luokkien oppilailla 59,52 ja 9. luokkien 67,57. *Täysin samaa mieltä* vas-

tasi 8. luokkien oppilaista 11 (13,10 %) ja 9. luokkien oppilaista viisi (6,76 %). Vastausvaihtoehtoon *jokseenkin eri mieltä* vastasi 8. luokkien oppilaista 16 (19,05 %) ja 9. luokkien oppilaista 15 (20,27 %). Pienimmäksi ryhmäksi jäi jälleen ryhmä *täysin eri mieltä*. Kyseiseen kohtaan 8. luokkien oppilaista vastasi seitsemän (8,33 %) ja 9. luokkien oppilaista neljä (5,41 %). Tähän väittämään vastasi 8. luokkien oppilaista 84 (100 %) ja 9. luokkien oppilaista 74 (100 %), jolloin kaikki kyselyyn osallistuneet vastasivat. (ks. kuva 7. & liite 5/2.)

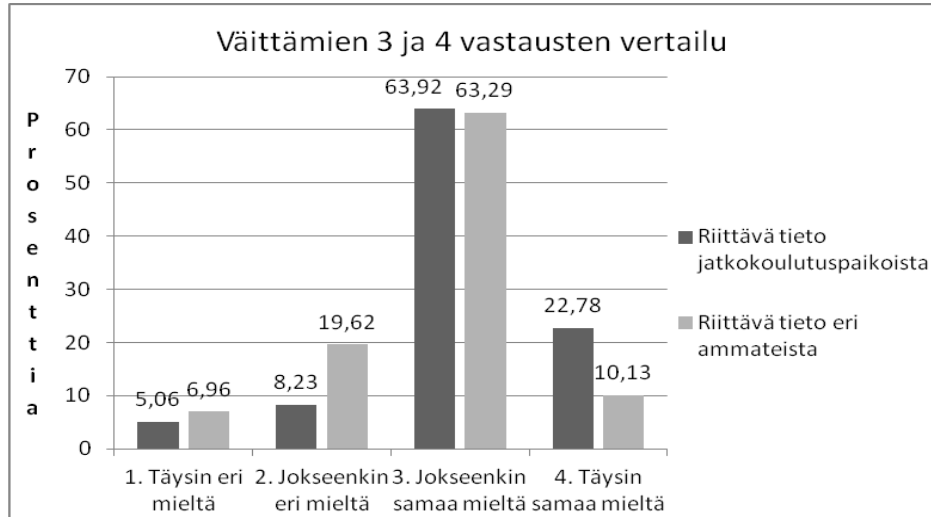
Kuva 7. Väittämä 4. Koen saavani riittävästi tietoa eri ammateista.

Vastausvaihtoehdoista suurimmat erot olivat kohdassa *jokseenkin samaa mieltä*, jossa ero 8. ja 9. luokkien oppilaiden vastauksissa oli 8,05 prosenttia. Seuraavaksi suurin ero oli vastausvaihtoehdossa *täysin samaa mieltä*. Eroa on 6,34 prosenttia. Kyseisen vastausvaihtoehdon valitsi useampi 8. luokkien oppilaista kuin 9. luokkien oppilaista. Oppilaat kokivat saavansa tietoa eri ammateista kohtuullisen hyvin, mutta kuitenkin 42 (26,58 %) oppilasta 158 oppilaasta vastasi joko *jokseenkin eri mieltä* tai *täysin eri mieltä*. Näin ollen 42 oppilasta koki, ettei saanut riittävästi tietoa eri ammateista. (ks. kaavio 5. & liite 5/2.)

5.2.2 Väittämien vastausten vertailu

Kummassakin väittämässä niin jatkokoulutuspaikan kuin ammattienkin kohdalla *jokseenkin samaa mieltä*, oli suosituin vastausvaihtoehto. Suurimmat erot näkyivät vastausvaihtoehdoissa *jokseenkin eri mieltä* ja *täysin samaa mieltä*. Vastausvaihtoehdossa *täysin samaa mieltä* oli väittämien välillä 12,65 prosentin ero. Vastanneista oppilaista

useampi koki saaneensa riittävästi tietoa jatkokoulutuspaikoista kuin eri ammateista. Vastausvaihtoehdossa *jokseenkin eri mieltä* oli väittämien välillä 11,39 prosentin ero. Väittämään eri ammateista vastattiin useammin *jokseenkin eri mieltä*, kuin väittämään jatkokoulutuspaikoista. (ks. kuva 8. & liite 5/3.)

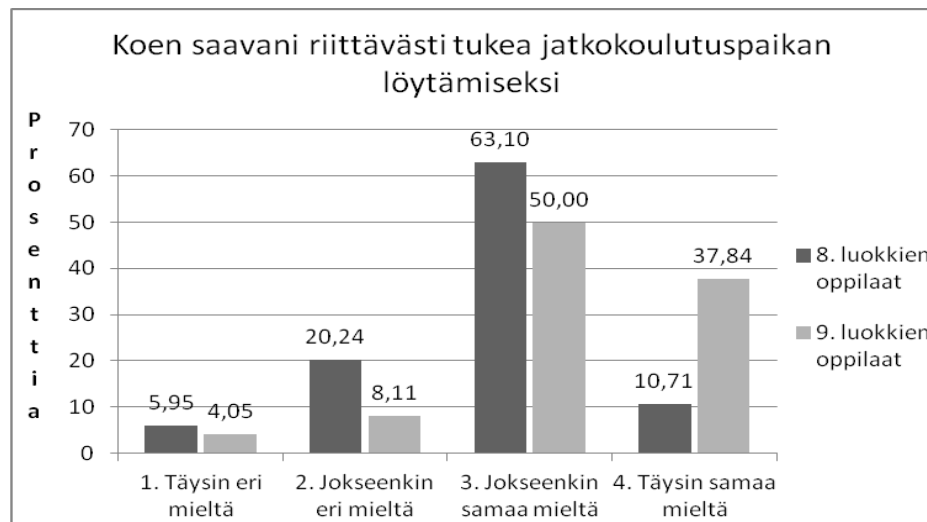
Kuva 8. Väittämien 3 ja 4 vastausten vertailu.

8. ja 9. luokkien oppilaat kokivat saaneensa jatkokoulutuspaikoista enemmän tietoa kuin eri ammateista. On myös huomioitava, että väittämään tieto jatkokoulupaikoista, vastasi 21 (13,29 %) oppilasta 158 oppilaasta joko *täysin eri mieltä* tai *jokseenkin eri mieltä*. Näin ollen 21 oppilasta koki, etteivät he saaneet riittävästi tietoa eri jatkokoulutuspaikoista. Väittämään tieto ammateista vastasi 42 (26,58 %) oppilasta 158 oppilaasta joko *täysin eri mieltä* tai *jokseenkin eri mieltä*, jolloin he kokivat, etteivät saaneet riittävästi tietoa eri ammateista. Näin ollen useampi kaikista oppilaista ei kokenut saaneensa riittävästi tietoa ammateista kuin jatkokoulutuspaikoista. (ks. kaavio 6. & liite 5/3.)

5.2.3 Riittävä tuki jatkokoulutuspaikan ja ammattialan löytämiseksi

Väittämällä 5 selvitin oppilaiden kokemusta siitä, saivatko he riittävästi tukea jatkokoulutuspaikan löytämiseen. Väittämän vastauksissa oli eroavaisuuksia 8. ja 9. luokkien oppilaiden vastausten välillä. 9. luokkien oppilaista 28 (37,84 %) 74 (100 %) oppilaasta vastasi *täysin samaa mieltä*, kun 8. luokkien oppilaista 9 (10,71 %) 84 (100 %) oppilaasta vastasi samoin. *Jokseenkin samaa mieltä* vastasi 53 (63,10 %) 8. luokkien oppilaista ja 37 (50 %) 9. luokkien oppilaista. *Jokseenkin eri mieltä* vastasi 17

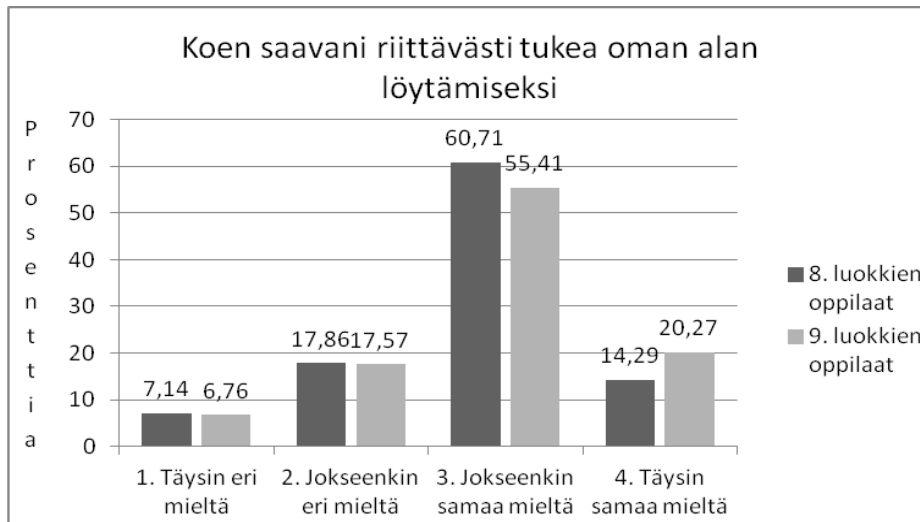
(20,24 %) 8. luokkien oppilaista ja 6 (8,11 %) 9. luokkien oppilaista. *Täysin eri mieltä* vastasivat 5 (5,95 %) 8. luokkien oppilaista, kun taas 9. luokkien oppilaista 3 (4,05 %) vastasi samoin. (ks. kuva 9. & Liite 5/4)

Kuva 9. Väittämä 5. Koen saavani riittävästi tukea jatkokoulutuspaikan löytämiseksi.

8. luokkien oppilaat kokivat saaneensa vähemmän tukea jatkokoulutuspaikan löytämiseksi kuin 9. luokkien oppilaat. Pääasiallisesti 8. ja 9. luokkien oppilaat kokivat saavansa tukea kohtuullisen hyvin, mutta kuitenkin 31 (19,62 %) oppilasta 158 oppilaasta vastasi joko *jokseenkin eri mieltä* tai *täysin eri mieltä*. Näin ollen 31 oppilasta koki, ettei saanut riittävästi tukea jatkokoulutuspaikan löytämiseksi. (ks. kuva 9. & Liite 5/4)

Väittämällä 6 selvitin oppilaiden kokemuksia siitä, saivatko he riittävästi tukea oman alan löytämiseksi. Vastaukset olivat pääasiallisesti samanlaisia 8. ja 9. luokkien oppilaille. Suurin ero oli vastausvaihtoehdossa *täysin samaa mieltä* ja *jokseenkin samaa mieltä*. *Täysin samaa mieltä* vastasi 8. luokkien oppilaista 12 (14,29 %) 84 (100 %) oppilaasta ja 15 (20,27 %) 9. luokkien 74 (100 %) oppilaasta. Kun taas *jokseenkin samaa mieltä* vastasi 51 (60,71 %) 8. luokkien oppilaista ja 41 (55,41 %) 9. luokkien oppilaista. *Jokseenkin erimieltä* vastasi 15 (17,86 %) 8. luokkien oppilaista ja 13 (17,57 %) 9. luokkien oppilaista. 6 (7,14 %) vastasi *täysin erimieltä* 8. luokkien oppilaista ja 9. luokkien oppilaista 5 (6,76 %) valitsi saman vastausvaihtoehdon. (ks. kuva 10. & liite 5/5)

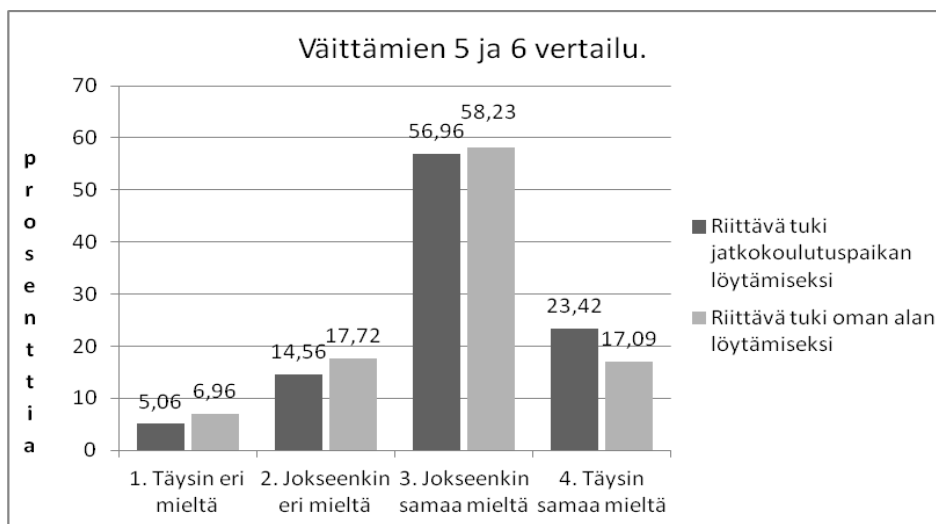

Kuva 10. Koen saavani riittävästi tukea oman alan löytämiseksi.

8. ja 9. luokkien oppilaiden vastaukset olivat samankaltaisia. Kummankin luokkien oppilaat kokivat saaneensa kohtuullisen hyvin tukea oman alan löytämiseksi, mutta kuitenkin 39 (24,68 %) oppilasta 158 oppilaasta vastasi joko *täysin eri mieltä* tai *jokseenkin eri mieltä*. Näin ollen 39 oppilasta ei kokenut saaneensa riittävästi tukea oman alan löytämiseksi. (ks. kuva 10. & liite 5/5)

5.2.4 Väittämien vastausten vertailu

Vertailen seuraavassa oppilaiden kokemuksia tuen saannista jatkokoulutuspaikan ja oman alan löytämiseksi. 8. ja 9. luokkien oppilaat kokivat saaneensa hieman enemmän tukea jatkokoulutuspaikan löytämiseksi kuin oman alan löytämiseksi. Vastausvaihtoehto *jokseenkin samaa mieltä* oli kummassakin väittämässä suosituin vastaus. Useampi oppilaista koki, ettei saanut riittävästi tukea oman alan löytämiseksi verrattuna jatkokoulutuspaikan löytämiseksi. (ks. kuva 11. & liite 5/6)

Kuva 11. Väittämien 5 ja 6 vertailu.

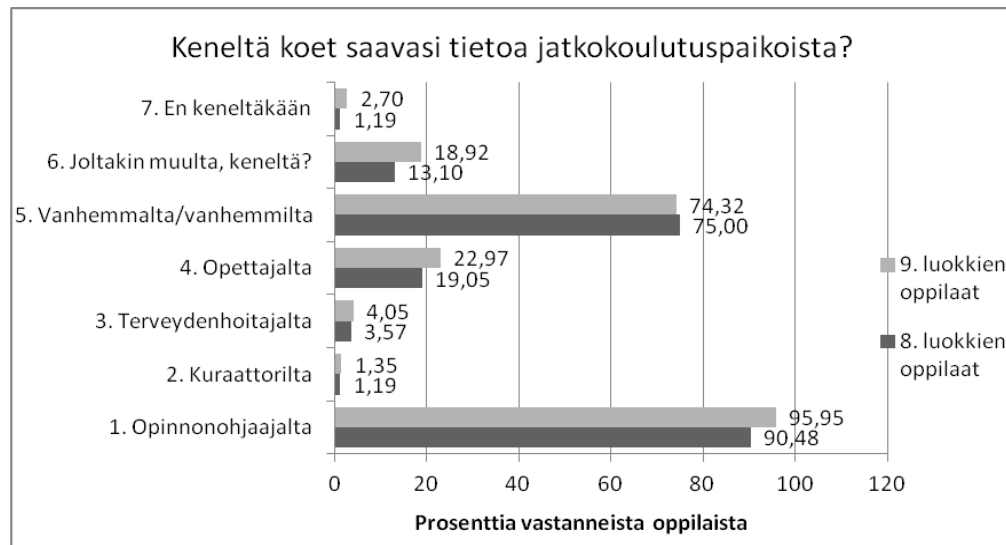
5.3 Kokemus tiedon ja tuen antajista

5.3.1 Tieto jatkokoulutuspaikoista ja ammateista

Tämän kohdan kysymyksiin oli mahdollista vastata yksi tai useampi vastaus. Kysymyksellä 7 selvitin oppilaiden kokemuksia, siitä keneltä he kokivat saaneensa tietoa jatkokoulutuspaikoista. Vastauksista kävi ilmi, että 8. ja 9. luokkien oppilaat kokivat *oppilaanohjaajien* jakavan pääasiallisesti tietoa jatkokoulutuspaikoista. Kaikista 158 (100 %) vastanneesta 11 (6,96 %) oppilasta ei valinnut vastausvaihtoehdoista *oppilaanohjaajaa*. *Oppilaanohjaajan* valitsi vastausvaihtoehdoista 76 (90,48 %) 8. luokkien oppilaista ja 71 (95,95 %) 9. luokkien oppilaista. Toinen merkittävä ryhmä jatkokoulutuspaikoista kertovista oli *vanhempi / vanhemmat*, jonka valitsivat 63 (75 %) 8. luokkien oppilaista ja 55 (74,32 %) 9. luokkien oppilaista. (ks. kuva 12. & liite 6/1)

Vastanneista 158 (100 %) oppilaista kolme (1,90 %) koki, ettei saanut keneltäkään tietoa jatkokoulutuspaikoista. Nämä jakautuvat niin, että yksi (1,19 %) 8. luokkien oppilaista valitsi, *en keneltäkään* ja kaksi (2,70 %) 9. luokkien oppilaista valitsi samoin. *Opettajilta* oppilaat kokivat saaneensa tietoa jatkokoulutuspaikoista huomattavasti harvemmin, kuin *oppilaanohjaajalta* tai *vanhemmilta*. Vastanneista 8. luokkien oppilaista 16 (19,05 %) ja 9. luokkien oppilaista 17 (22,95 %), vastasivat vastausvaihtoehdon *opettajalta*. (ks. kuva 12. & liite 6/1)

Vastausvaihtoehdon *joltakin muulta, keneltä* vastasi 8. luokkien vastanneista oppilaista 11 (13,10 %) , kun taas 9. luokkien oppilaista 14 (18,92 %) valitsi samoin. *Joltakin muulta, keneltä* kohtaan vastattiin kaverit, ystävät ja tutut sekä sisarukset, internet, naapurin koira ja muut sukulaiset. Vastausvaihtoehdon *terveydenhoitajalta* vastasi kolme (3,57 %) 8. luokkien oppilaista ja 9. luokkien oppilaista samoin kolme (4,05 %) oppilasta. *Kuraattorilta* valitsi yksi (1,19 %) 8.luokkien oppilaista ja samoin yksi (1,35 %) 9. luokkien oppilaista. (ks. kuva 12. & liite 6/1)

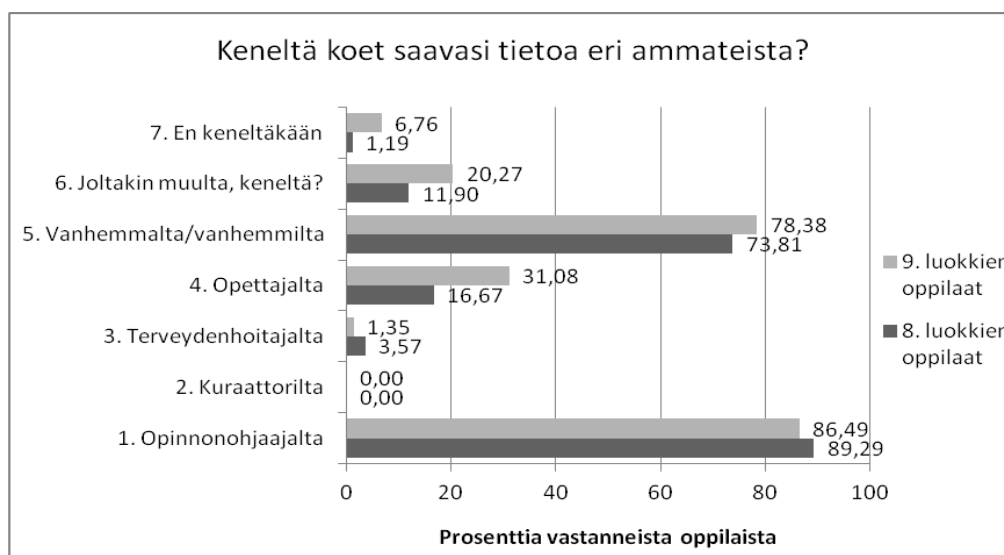
Kuva 12. Keneltä koet saavasi tietoa jatkokoulutuspaikoista.

Eroja ei juurikaan ollut 8. ja 9. luokkien välillä. Suurimmat erot olivat reilu viiden prosenttiyksikön ero vastauksissa *oppilaanohjaajalta* ja *joltakin muulta, keneltä*. Oppilaat kokivat *oppilaanohjaajan* pääasiallisesti jakavan tieto jatkokoulutuspaikoista. Mutta kuitenkin 8 (9,52 %) oppilasta 8. luokkien oppilaista ja kolme (4,05 %) 9. luokkien oppilaista ei kokenut saaneensa *oppilaanohjaajalta* tieto jatkokoulutuspaikoista. *Vanhemmat* olivat toinen suuri ryhmä, mutta kuitenkin 21 (25 %) oppilasta 8. luokkien oppilaista ja 9. luokkien oppilaista 19 (25,68 %) ei kokenut saaneensa *vanhemmiltaan* tietoa eri jatkokoulutuspaikoista. (ks. kuva 12. & liite 6/1)

Kysymyksellä 8 selvitin oppilaiden kokemuksia siitä, keneltä he kokivat saaneensa tietoa eri ammanteista. Vastausvaihtoehdon *oppilaanohjaajalta* valitsi 75 (89,29 %) 8. luokkien oppilaista ja 64 (86,49 %) 9. luokkien oppilaista. *Vanhemmalta / vanhemmilta* oli seuraavaksi suosituin vastausvaihtoehto. Vastausvaihtoehdon *vanhemmalta / vanhemmilta* valitsi 62 (73,81 %) 8. luokkien oppilaista ja 58 (78,38 %) 9. luokkien

oppilaista. *Opettajien* osuus jäi tässäkin kysymyksessä kovin vähäiseksi. 8. luokkien oppilaista 14 (16,67 %) ja 9. luokkien oppilaista 23 (31,08 %) kokivat saaneensa tietoa eri ammanteista *opettajilta*. (ks. kuva 13. & liite 6/2)

Kukaan 8. ja 9. luokkien oppilaista ei kokenut saaneensa tietoa eri ammanteista *kuraattorilta*. Vastausvaihtoehdon *terveydenhoitajalta* valitsi kolme (3,57 %) 8. luokkien oppilaista ja yksi (1,35 %) 9. luokkien oppilaista. *Joltakin muulta, keneltä* valitsi vaihtoehdoista 10 (11,90 %) 8. luokkien oppilaista ja 15 (20,27 %) 9. luokkien oppilaista. *Joltakin muulta, keneltä* kohtaan vastattiin kaverit, ystävät, tutut, sisarukset ja muut sukulaiset sekä internet ja naapurin koira. Yksi (1,19 %) 8. luokkien ja viisi (6,76 %) 9. luokkien oppilaista ei kokenut saaneensa keltään tieto eri ammanteista. (ks. kuva 13. & liite 6/2)

Kuva 13. Keneltä koet saavasi tietoa eri ammanteista.

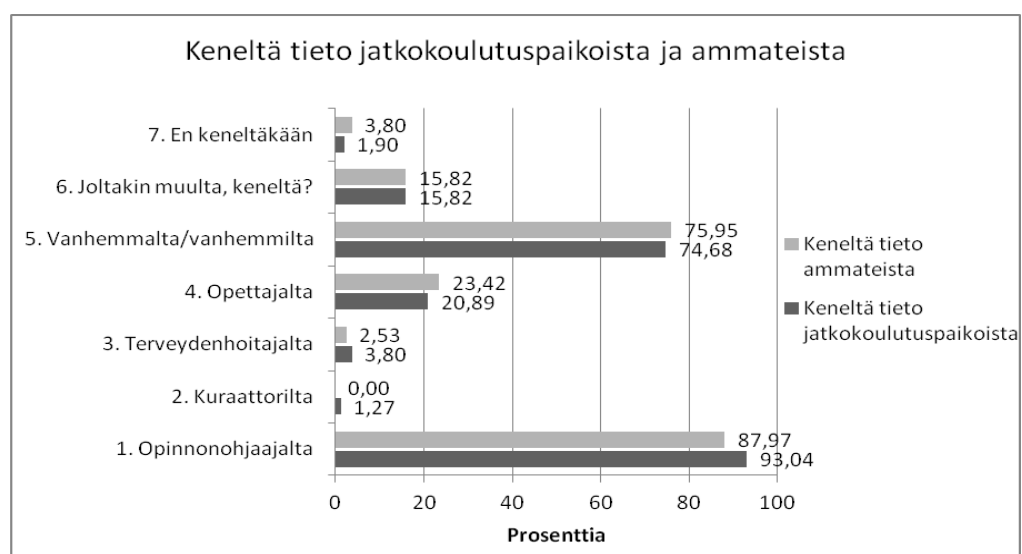
Huomattavia eroja 8. ja 9. luokkien oppilailla ei vastauksissa ollut. Suurin ero oli *opettajilta* saadussa tiedossa. 8. luokkien vastanneista oppilaista 16,67 prosenttia valitsi vastausvaihtoehdoista *opettajan*, kun taas 9. luokkien oppilailla sama luku oli 31,08 prosenttia. 8. ja 9. luokkien oppilaista vastanneet kokivat *oppilaanohjaajien* jakavan pääasiallisesti tietoa eri ammanteista. 9 (10,71 %) oppilasta 8. luokkien oppilaista ja 10 (13,51 %) 9. luokkien oppilaista ei kokenut saaneensa tietoa eri ammanteista *oppilaanohjaajilta*. *Vanhemmalta / vanhemmilta* oli toiseksi suosituin vastausvaihtoehto. 22 (26,19 %) 8. luokkien oppilaista ja 16 (21,62 %) 9. luokkien oppilaista ei kokenut

saaneensa tietoa eri ammateista *vanhemmalta / vanhemmilta*. (ks. kuva 13. & liite 6/2.)

5.3.2 Kysymysten vastausten vertailu

Vertailin oppilaiden kokemuksia siitä, keneltä he kokivat saaneensa tietoa eri jatkokoulutuspaikoista ja ammateista. Vastaukset olivat hyvin samankaltaiset kummassakin tietoon liittyvässä kysymyksessä. Kummassakin *oppilaanohjaajaa* pidettiin vahvana tiedon tuojana niin jatkokoulutuspaikan kuin oman alan löytymisessä. Kuitenkin 19 (12,03 %) oppilasta 158 oppilaasta ei valinnut *oppilaanohjaajaa*, kun kysyttiin keneltä koit saaneesi tietoa eri ammateista. 11 (6,96 %) oppilasta 158 oppilaasta ei valinnut *oppilaanohjaajaa* vastausvaihtoehdoista, kun kysyttiin keneltä sait tiedon eri jatkokoulutuspaikoista. (ks. kuva 14. & liite 6/3.)

Vanhemmat olivat myös tasaisesti kummassakin kysymyksessä vahvoja tiedon antajia. Kuitenkin kun kysyttiin ammateista saadusta tiedosta, 38 (24,05 %) oppilasta 158 oppilaasta ei kokenut saaneensa tietoa *vanhemmiltaan*. Jatkokoulutuspaikoista saadusta tiedosta kysyttäessä 40 (25,32 %) oppilasta 158 oppilaasta ei kokenut saaneensa tietoa *vanhemmiltaan*. Huomioitavaa oli myös se, että kolme (1,90 %) oppilasta 158 oppilaasta koki, *ettei saanut keneltäkään* tietoa jatkokoulutuspaikoista ja kuusi (3,80 %) 158 oppilaasta, *ettei saanut tietoa keneltäkään* eri ammateista. (ks. kuva 14. & liite 6/3.)

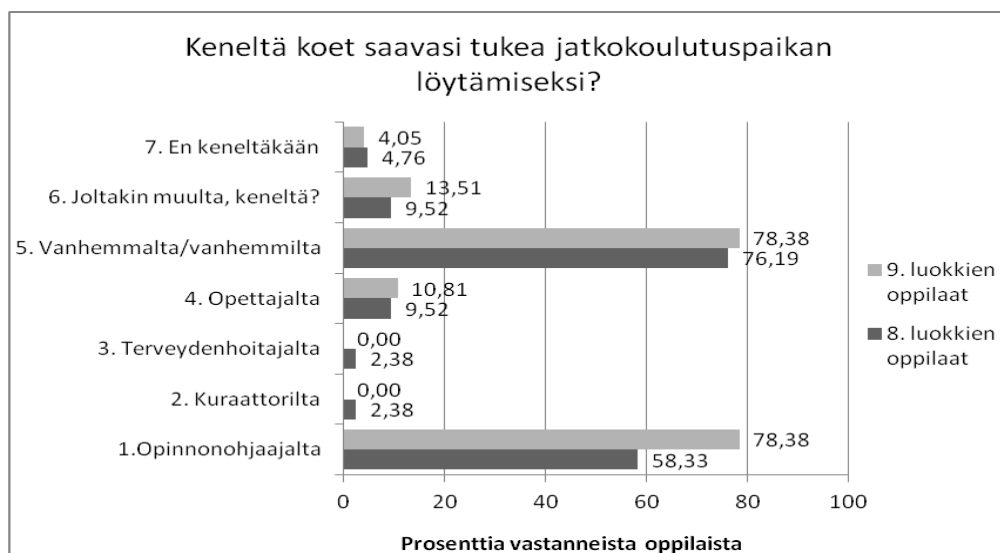

Kuva 14. Keneltä tieto jatkokoulutuspaikoista ja ammateista.

5.3.3 Tuki jatkokoulutuspaikan ja ammattialan löytymiseksi

Tämän kohdan kysymyksiin oli mahdollista vastata yksi tai useampi vastaus. Kysymyksellä 9 selvitin, keneltä oppilaat kokivat saaneensa tukea jatkokoulutuspaikan löytämiseksi. Vastausvaihtoehdon *vanhemmalta / vanhemmilta* valitsivat 64 (76,19 %) 8. luokkien ja 58 (78,38 %) 9. luokkien oppilaista. *Oppilaanohjaajalta* vastasi 49 (58,33 %) 8. luokkien oppilaista ja 58 (78,38 %) 9. luokkien oppilaista. (ks. kuva 15. & liite 6/4.)

Muut vastausvaihtoehdot jäivät huomattavasti pienempiin vastausmääriin. *Opettajalta* vastasi 8 (9,52 %) 8. luokkien oppilaista ja samoin 8 (10,81 %) 9. luokkien oppilaista. Vastausvaihtoehdon *kuraattorilta ja terveydenhoitajalta* vastasi kumpaankin kaksi (2,38 %) 8. luokkien oppilaista ja ei kukaan 9. luokkien oppilaista. *Joltakin muulta, keneltä* vastasi 8 (9,52 %) 8. luokkien oppilaista ja 10 (13,51 %) 9. luokkien oppilaisista. Tähän kysymykseen kirjoitettiin vastaukseksi iso vanhemmilta, siskoilta, veljeltä, sukulaisilta, ystäviltä, tyttöystävältä ja kavereilta. Vastausvaihtoehdon *en keneltäkään*, valitsi 4 (4,76 %) 8. luokkien oppilaista ja 3 (4,05 %) 9. luokkien oppilaista. (ks. kuva 15. & liite 6/4.)

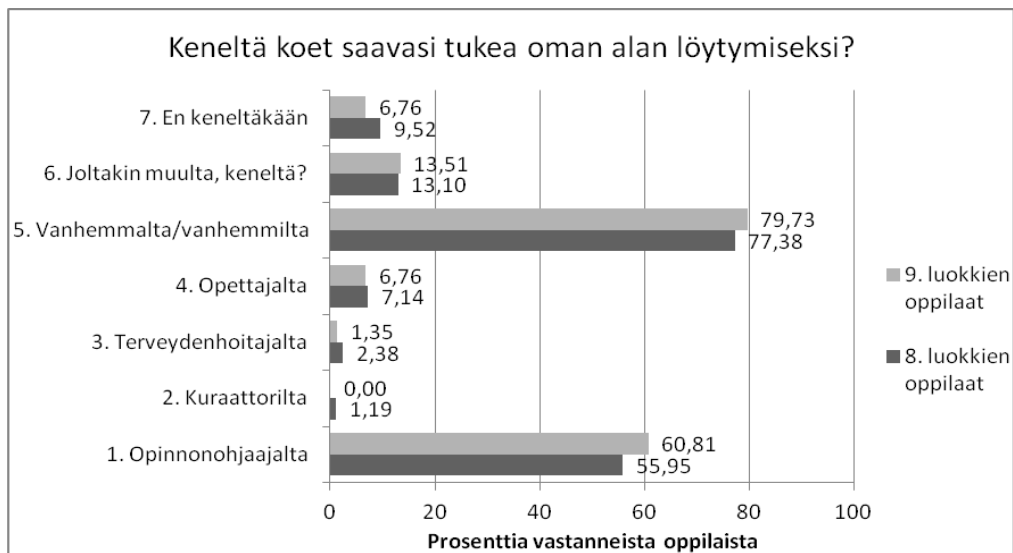

Kuva 15. Keneltä koet saavasi tukea jatkokoulutuspaikan löytymiseksi.

Huomattavin eroavaisuus 8. ja 9. luokkien vastauksien välillä oli vastausvaihtoehto *oppilaanohjaaja*. Muut erot jäivät muutamiin prosenttiyksiköihin, tai jopa pienempiin. 8. ja 9. luokkien oppilaista pääosa koki saaneensa tukea *vanhemmalta / vanhemmilta* jatkokoulutuspaikan löytämiseksi. 20 (23,81 %) 8. luokkien ja 16 (21,62 %) 9. luokkien oppilaista ei kokenut saaneensa tukea *vanhemmalta tai vanhemmilta*. Seuraavaksi suosituin vastausvaihtoehto oli *oppilaanohjaajalta*, mutta kuitenkin 35 (41,67 %) 8. luokkien ja 16 (21,62 %) 9. luokkien oppilaista ei kokenut saaneensa tukea *opinnohjaajalta*. On myös huomioitava että, 8. ja 9. luokkien oppilaista 7 (4,43 %) 158 oppilaista ei kokenut saaneensa keneltäkään tukea jatkokoulutuspaikan löytämiseksi. (ks. kuva 15. & liite 6/4.)

Kysymyksellä 10 selvitin, keneltä oppilaat kokivat saaneensa tukea oman alan löytämiseksi. Vastausvaihtoehto *vanhemmalta / vanhemmilta* oli tässä suosituin vastaus. 65 (77,38 %) oppilasta 8. luokkien 84 (100 %) oppilaista ja 59 (79,73 %) oppilasta 9. luokkien 74 (100 %) oppilaista vastasi *vanhemmalta / vanhemmilta*. Vastausvaihtoehdon oppilaanohjaajalta valitsi 47 (55,95 %) 8. luokkien oppilaista ja 45 (60,81 %) 9. luokkien oppilaista. (ks. kuva 16. & liite 6/5.)

Muita vastausvaihtoehtoja valittiin huomattavasti vähemmän. Vastausvaihtoehdon *opettajalta* valitsi 6 (7,14 %) 8. luokkien oppilaista ja 5 (6,76 %) 9. luokkien oppilaisista. *Terveystenhoitajalta* vastasi kaksi (2,38 %) 8. luokkien ja yksi (1,35 %) 9. luokkien oppilaista. Vastausvaihtoehdon *kuraattorilta* valitsi yksi (1,19 %) 8. luokkien oppilaisista ja ei yksikään 9. luokkien oppilaista. *Joltakin muulta, keneltä* vastasi 11 (13,10 %) 8. luokkien ja 10 (13,51 %) 9. luokkien oppilaista. *Joltakin muulta, keneltä* kohtaan vastattiin muun muassa sisaruksilta, isovanhemmilta, muilta sukulaisilta, läheisiltä, kavereilta ja ystäviltä sekä itseltä. Vastausvaihtoehdon *en keltään*, valitsi 8 (9,52 %) 8. luokkien ja 5 (6,76 %) 9. luokkien oppilaista. (ks. kuva 16. & liite 6/5.)

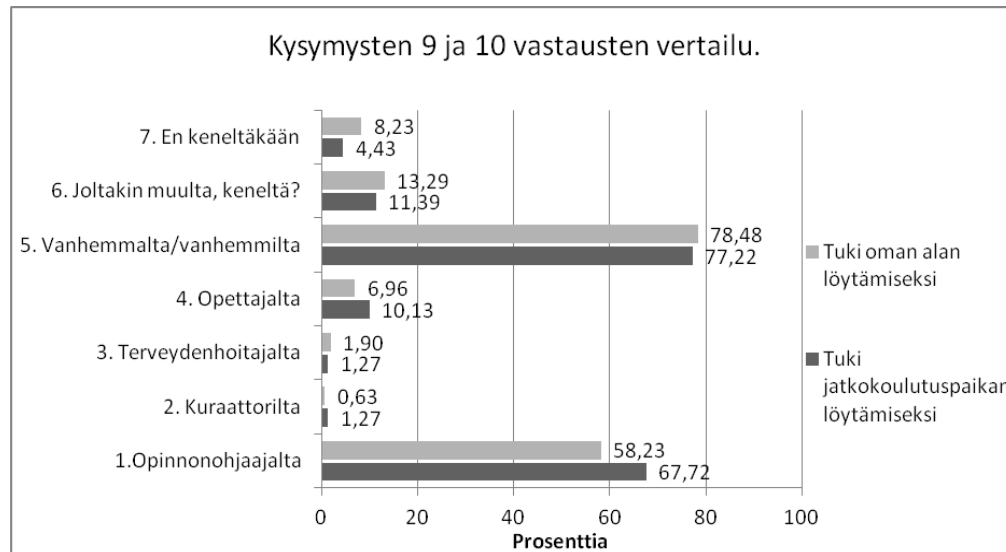
Kuva 16. Keneltä koet saavasi tukea oman alan löytymiseksi?

Tämän kysymyksen kohdalla ei juuri ollut eroja 8. ja 9. luokkien välillä. Suurin ero oli vastausvaihtoehdossa *oppilaanohjaaja* ja siinäkin ero jää hieman alle viiden prosenttiyksikön, niin että 9. luokkien vastanneet oppilaat kokivat saaneensa *oppilaanohjaajalta* enemmän tukea, kuin 8. luokkien vastanneet oppilaat. 8. ja 9. luokkien oppilaat kokivat saaneensa tukea oman alan löytymiseksi pääsääntöisesti *vanhemmalta tai vanhemmilta* samoin kuin jatkokoulutuspaikkaan. Kuitenkin 19 (22,62 %) 8. luokkien ja 15 (20,27 %) 9. luokkien oppilaista ei kokenut saaneensa tukea *vanhemmalta / vanhemmilta* oman alan löytämiseksi. Toiseksi suosituin vastausvaihtoehto oli *oppilaanohjaaja*. 37 (44,05 %) 8. luokkien ja 29 (39,19 %) 9. luokkien oppilaista ei kokenut saaneensa *oppilaanohjaajalta* tukea oman alan löytämiseksi. Lisäksi oli huomioitavaa, ettei 13 (8,23 %) oppilasta 158 oppilaasta kokenut saaneensa keneltäkään tukea oman alan löytämiseksi. (ks. kuva 16. & liite 6/5.)

5.3.4 Kysymysten vastausten vertailu

Vertailin oppilaiden kokemuksia siitä, keneltä he kokivat saaneensa tukea jatkokoulutuspaikan ja oman alan löytämiseksi. Vastanneista oppilaista useampi koki saaneensa *oppilaanohjaajalta* tukea jatkokoulutuspaikan löytymiseksi kuin oman alan löytämiseksi. Ero oli 9,49 prosenttia ja oppilas määrässä 15 oppilasta. Kysymysten välillä oli myös eroa vastausmäärissä, kohdassa *en keneltäkään*. Seitsemän (4,43 %) oppilasta 158 oppilaasta vastasi, ettei kokenut saaneensa keneltäkään tukea jatkokoulutuspaikan löytämiseksi. Kysyttäessä tuen saannista oman alan

löytymiseksi, 13 (8,23 %) oppilasta 158 oppilaasta vastannut samoin. Näin ollen 8. ja 9. luokkien oppilaista useampi koki, ettei saanut keneltäkään tukea oman alan löytämiseksi kuin jatkokoulutuspaikan löytämiseksi. (ks. kuva 17. & liite 6/6)

Kuva 17. Kysymysten 9 ja 10 vastausten vertailu.

5.4 Jatkokoulutuspaikan ja alan löytymisen vaikeus tai helppous

5.4.1 Jatkokoulutuspaikan löytyminen

Kysymyksellä 11 selvitin kuinka *helpoksi* tai *vaikeaksi* oppilaat kokivat jatkokoulutuspaikan löytymisen. Kysymykseen vastasi 84 (100 %) 8. luokkien oppilasta ja 74 (100 %) 9. luokkien oppilasta. Vastausvaihtoehdon *1 (vaikeaa)* valitsi 8. luokkien oppilasta 4 (4,76 %) ja 9. luokkien oppilasta 3 (4,05 %). Kohdan *kaksi* vastasi 7 (8,33 %) 8. luokkien ja 3 (4,05 %) 9. luokkien oppilasta. Vastausvaihtoehdon *kolme* valitsi 8. luokkien oppilasta 32 (38,10 %) ja 9. luokkien oppilasta 23 (31,08 %). Kohdan *neljä* vastasi 32 (38,10 %) 8. luokkien ja 31 (41,89 %) 9. luokkien oppilasta. Vastausvaihtoehdon *viisi (helppoa)* valitsi 9 (10,71 %) oppilasta 8. luokkien oppilasta ja 14 (18,92 %) 9. luokkien oppilasta. (ks. kuva 18. & liite 7/1)

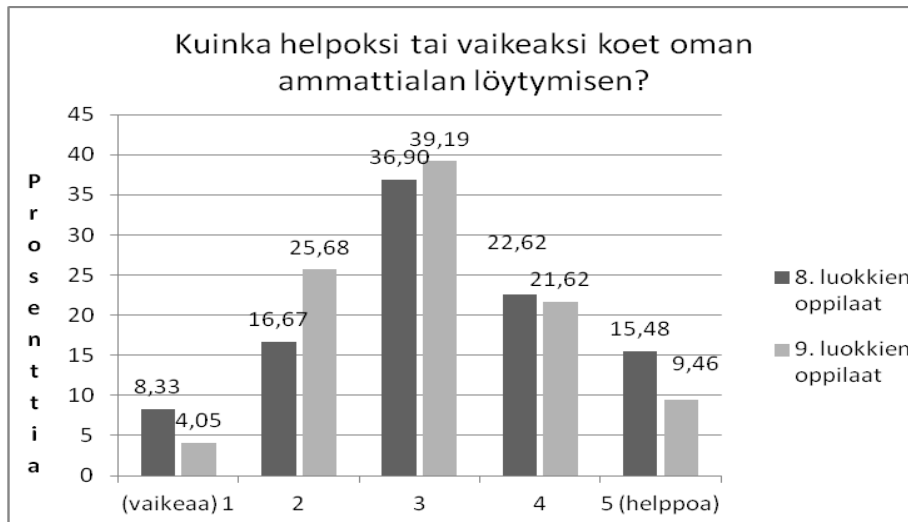

Kuva 18. Kohta 11. Kuinka helpoksi tai vaikeaksi koet jatkokoulutuspaikan löytymisen?

9. luokkien oppilaat näyttivät kokevan jatkokoulutuspaikan löytymisen hieman helpompana, kuin 8. luokkien oppilaat. Sekä 8. että 9. luokkien oppilaat kallistuvat vastauksissaan enemmän helpon kuin vaikean puolelle. Mutta kuitenkin 17 (10,76 %) oppilasta 158 oppilaasta valitsi joko kohdan *yksi (vaikeaa)* tai *kaksi*, jolloin he kokivat hankalana jatkokoulutuspaikan löytymisen. (ks. kuva 18. & liite 7/1)

5.4.2 Oman ammattialan löytäminen

Kysymyksellä 12 selvitin kuinka *helpoksi* tai *vaikeaksi* oppilaat kokivat oman alan löytämisen. Kysymykseen vastasi 84 (100 %) 8. luokkien oppilasta ja 74 (100 %) 9. luokkien oppilasta. Vastausvaihtoehdon *yksi (vaikeaa)* vastasi 7 (8,33 %) 8. luokkien ja 3 (4,05 %) 9. luokkien oppilaista. Vaihtoehdon *kaksi* vastasi 14 (16,67 %) 8. luokkien ja 19 (25,68 %) 9. luokkien oppilaista. 8. luokkien oppilaista 31 (36,90 %) ja 9. luokkien oppilaista 29 (39,19 %) valitsi vastausvaihtoehdon *kolme*. 19 (22,62 %) 8. luokkien ja 16 (21,62 %) 9. luokkien oppilaista valitsi vastausvaihtoehdon *neljä*. Vastausvaihtoehdon *viisi (helppoa)* valitsi 13 (15,48 %) 8. luokkien oppilaista ja 7 (9,46 %) 9. luokkien oppilaista. (ks. kuva 19. & liite 7/2)

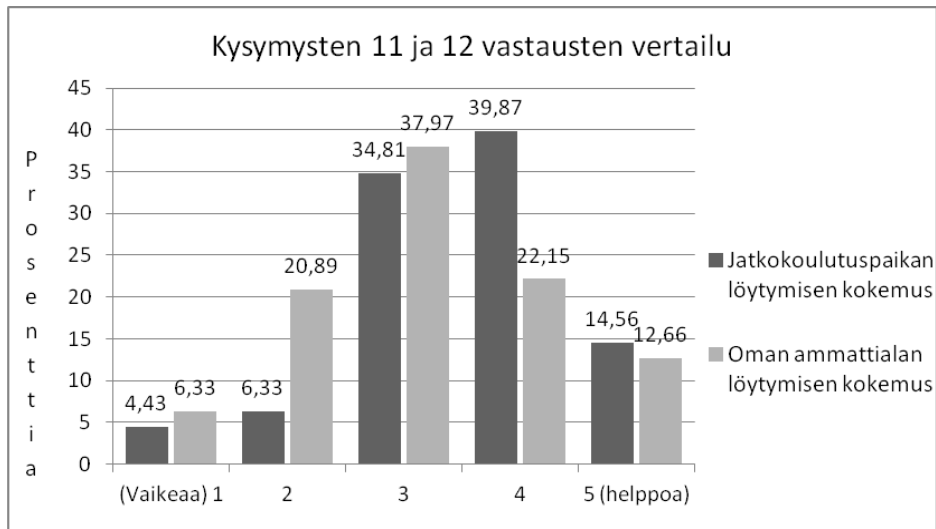
Kuva 19. Kuinka helpoksi tai vaikeaksi koet oman ammattialan löytymisen?

Pääsääntöiset erot 8. ja 9. luokkien välillä näkyvät kohdissa *kaksi* ja *viisi*. Oman ammattialan löytäminen näyttäisi olevan hieman helpompaa 8. luokkien oppilaille kuin 9. luokkien oppilaille. Mutta kuitenkin 21 (25 %) 8. luokkien oppilaista vastasi kohdat *yksi (vaikeaa)* tai *kaksi*, jolloin he kokevat oman ammattialan löytymisen haastavana ja 9. luokkien oppilaista 22 (29,73 %) on valinnut samoin. (ks. kuva 19. & liite 7/2)

5.4.3 Kysymysten vastausten vertailu

Vertailin oppilaiden kokemuksia kuinka *helpoksi* tai *vaikeaksi* he kokivat jakokoulutuspaikan ja oman alan löytymisen. Oman ammattialan löytäminen koettiin vaikeammaksi, kuin jatkokoulutuspaikan löytäminen. Etenkin vastausvaihtoehdoissa *kaksi* ja *neljä* oli eroja. (ks. kuva 20. & liite 7/3)

Muuten vastaukset olivat pääsääntöisesti samankaltaisia. Oli myös huomioitavaa, että 17 (10,76 %) oppilasta 158 oppilaasta vastasi joko *yksi (vaikeaa)* tai *kaksi*, kun kysyttiin kokemuksesta jatkokoulutuspaikan löytämisestä ja kun kysyttiin kokemuksesta ammattialan löytämisestä 43 (27,22 %) oppilasta 158 oppilaasta vastasi samoin. Näin ollen 17 oppilasta koki jatkokoulutuspaikan löytymisen haastavana ja 43 oppilasta koki oman ammattialan löytymisen haastavana. (ks. kuva 20. & liite 7/3)

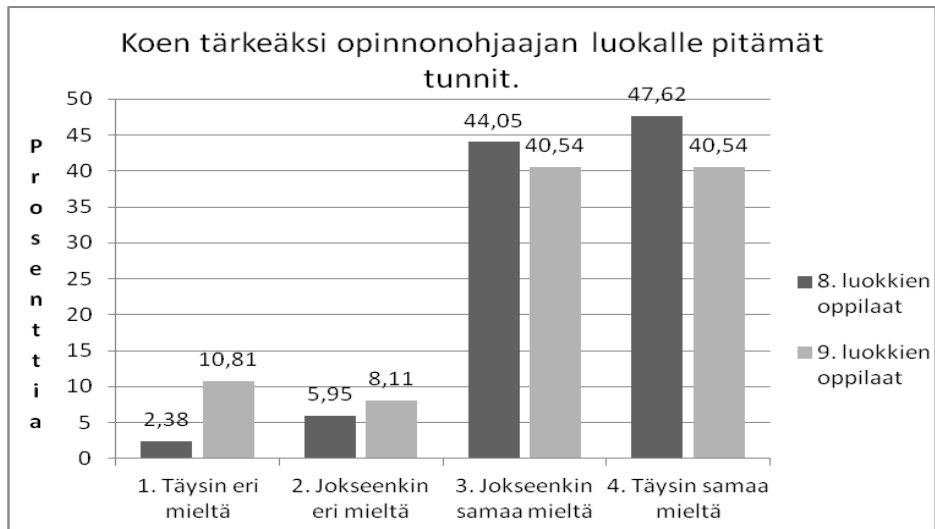

Kuva 20. Kysymysten 11 ja 12 vertailu.

5.5 Opinnohjaajien tuntien ja keskustelujen tärkeys ja määrä

5.5.1 Opinnohjaajan luokalle pitämät tunnit

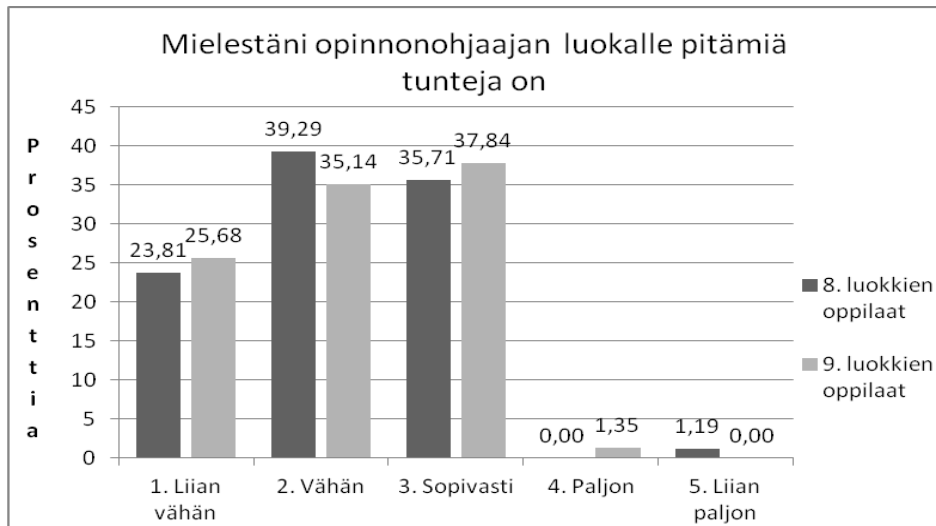
Väittämällä 13 selvitin, kuinka tärkeänä oppilaat pitivät oppilaanohjaajan luokalle pitämiä tunteja. Väittämään vastasi 84 (100 %) 8. luokkien oppilasta ja 74 (100 %) 9. luokkien oppilasta. *Täysin samaa mieltä* vastasi 40 (47,62 %) oppilasta 84 8. luokkien oppilaista ja 30 (40,54 %) oppilasta 74 9. luokkien oppilaista. *Jokseenkin samaa mieltä* vastasi 37 (44,05 %) 8. luokkien oppilasta ja 30 (40,54 %) 9. luokkien oppilasta. *Jokseenkin erimieltä* vastasi 5 (5,95 %) 8. luokkien oppilasta ja 6 (8,11 %) 9. luokkien oppilasta. Vastausvaihtoehdon *täysin erimieltä* vastasi 2 (2,38 %) 8. luokkien oppilasta ja 8 (10,81 %) 9. luokkien oppilasta. (ks. kuva 21. & liite 8/1)

Kuva 21. Koen tärkeäksi opinnonohjaajan luokalle pitämät tunnit.

Näin ollen 8. luokkien oppilaat kokivat oppilaanohjaajan tunnit hieman tärkeämmiksi, kuin 9. luokkien oppilaat. Suurinosa oppilaista koki oppilaanohjaajan tunnit tärkeänä. Ainoastaan 7 (8,33 %) 8. luokkien ja 14 (22,97 %) 9. luokkien oppilaista vastasi joko *jokseenkin eri mieltä* tai *täysin eri mieltä*, jolloin he eivät juurikaan pidä opinnonohjaajan luokalle pitämiä tunteja tärkeänä. (ks. kuva 21. & liite 8/1)

Väittämällä 14 selvitin, minkä verran oppilaanohjaajan luokille pitämiä tunteja oli oppilaiden mielestä. Väittämään vastasi 84 (100 %) 8. luokkien oppilasta ja 74 (100 %) 9. luokkien oppilasta. Vastausten pääpaino oli vastauksissa *liian vähän*, *vähän* ja *sopivasti*. *Liian vähän* vastasi 20 (23,81 %) 8. luokkien oppilasta ja 19 (25,68 %) 9. luokkien oppilasta. Vastausvaihtoehdon *vähän* valitsi 33 (39,29 %) 8. luokkien oppilasta ja 26 (35,14 %) 9. luokkien oppilasta. *Sopivasti* vastasi 30 (35,71 %) 8. luokkien oppilasta ja 28 (37,84 %) 9. luokkien oppilasta. Vastausvaihtoehtoa *paljon* ei valinnut yhtään 8. luokkien oppilaista ja yksi (1,35 %) 9. luokkien oppilaista. *Liian paljon* vastasi yksi (1,19 %) 8. luokkien oppilaista ja ei yhtään 9. luokkien oppilaista. (ks. kuva 22. & liite 8/2.)

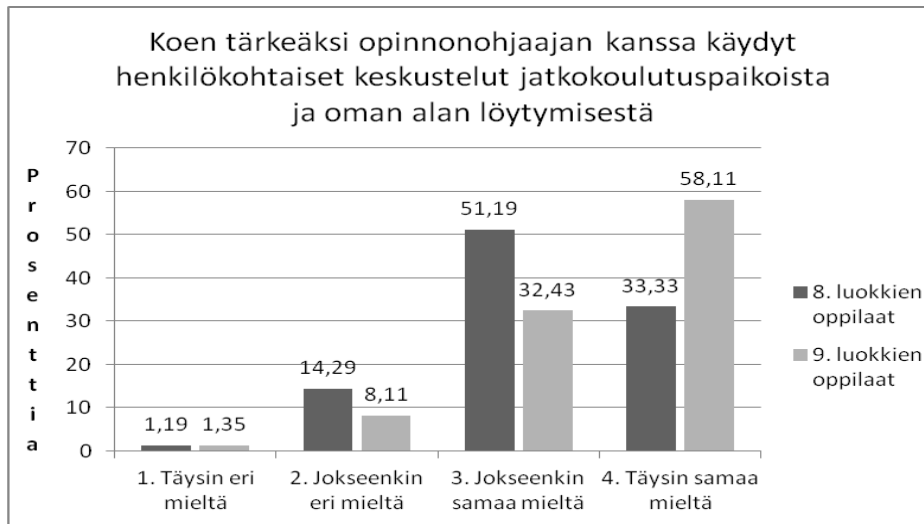

Kuva 22. Mielestäni opinnohjaajan luokalle pitämiä tunteja on.

Pääpaino oli vastausvaihtoehdoissa *liian vähän*, *vähän* ja *sopivasti*. Oppilaat olivat pääsääntöisesti sitä mieltä, että oppilaanohjaajan pitämiä tunteja oli *liian vähän*. Ainoastaan kaksi oppilasta vastasi *liian paljon* tai *paljon*. Moni oppilaista koki myös, että oppilaanohjaajan tunteja oli *sopivasti*. (ks. kuva 22. & liite 8/2.)

5.5.2 Opinnohjaajan kanssa käydyt keskustelut

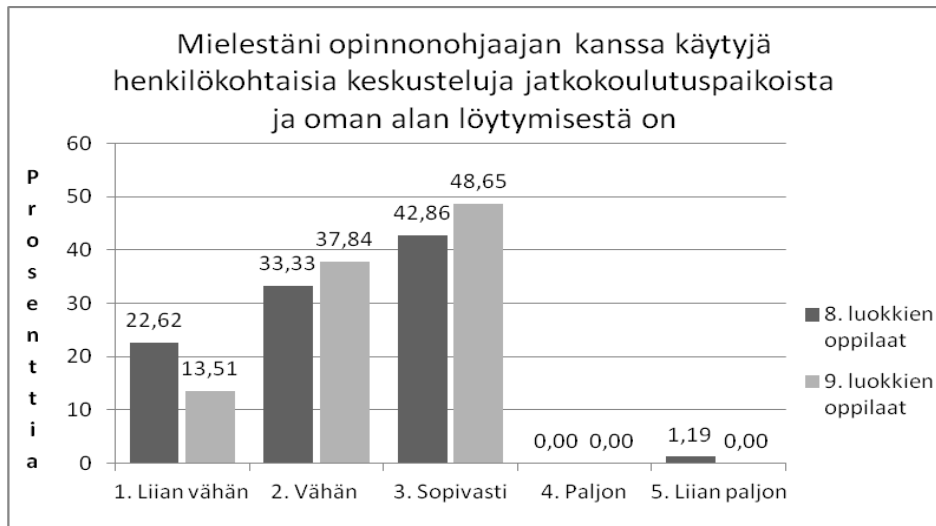
Väittämällä 15 selvitin, kuinka tärkeitä oppilaiden mielestä henkilökohtaiset keskustelut jatkokoulutuspaikoista ja oman alan löytymisestä oli. Väittämään vastasi 84 (100 %) 8. luokkien oppilasta ja 74 (100 %) 9. luokkien oppilasta. Oppilaat pitivät keskusteluja pääsääntöisesti tärkeinä. *Täysi samaa mieltä* vastasi 28 (33,33 %) oppilasta 84 8. luokkien oppilaasta ja 43 (58,11 %) oppilasta 74 9. luokkien oppilaasta. Vastausvaihtoehdon *jokseenkin samaa mieltä* valitsi 43 (51,19 %) 8. luokkien oppilaista ja 24 (32,43 %) 9. luokkien oppilaista. *Jokseenkin erimieltä* vastasi 12 (14,29 %) 8. luokkien oppilaista ja 6 (8,11 %) 9. luokkien oppilaista. Vastausvaihtoehdon *täysin erimieltä* valitsi yksi (1,19 %) 8. luokkien oppilaista ja yksi (1,35 %) 9. luokkien oppilaista. (ks. kuva 23. & liite 8/3.)

Kuva 23. Koen tärkeäksi opinnohjaajan kanssa käydyt henkilökohtaiset keskustelut jatkokoulutuspaikoista ja oman alan löytymisestä.

Oppilaat kokivat pääsääntöisesti tärkeäksi oppilaanohjaajan kanssa käydyt keskustelut. Ainoastaan 13 (15,48 %) 8. luokkien ja 7 (9,46 %) 9. luokkien oppilaista vastasi joko *jokseenkin eri mieltä* tai *täysin eri mieltä*, jolloin he eivät juuri pitäneet tärkeänä oppilaanohjaajan kanssa käytyjä keskusteluja. (ks. kuva 23. & liite 8/3.)

Väittämällä 16 selvitin minkä verran henkilökohtaisia keskusteluja jatkokoulutuspaikoista ja oman alan löytymisestä oppilaiden mielestä oli. Väittämään vastasi 84 (100 %) 8. luokkien oppilasta ja 74 (100 %) 9. luokkien oppilasta. Yhtä lukuun ottamatta kaikki vastasivat vastausvaihtoehdoista joko *liian vähän*, *vähän* tai *sopivasti*. Vastausvaihtoehdon *liian vähän* valitsi 19 (22,62 %) oppilasta 84 8. luokkien oppilaasta ja 10 (13,51 %) oppilasta 74 9. luokkien oppilaasta. *Vähän* vastasi 28 (33,33 %) 8. luokkien oppilaista ja 28 (37,84 %) 9. luokkien oppilaista. Vastausvaihtoehdon *sopivasti* vastasi 36 (42,86 %) 8. luokkien oppilasta ja 36 (48,65 %) 9. luokkien oppilasta. *Paljon*, ei vastannut kukaan. *Liian paljon* vastasi yksi (1,19 %) 8. luokkien oppilaista ja 9. luokkien oppilaista kukaan ei vastannut samoin. (ks. kuva 24. & liite 8/4.)

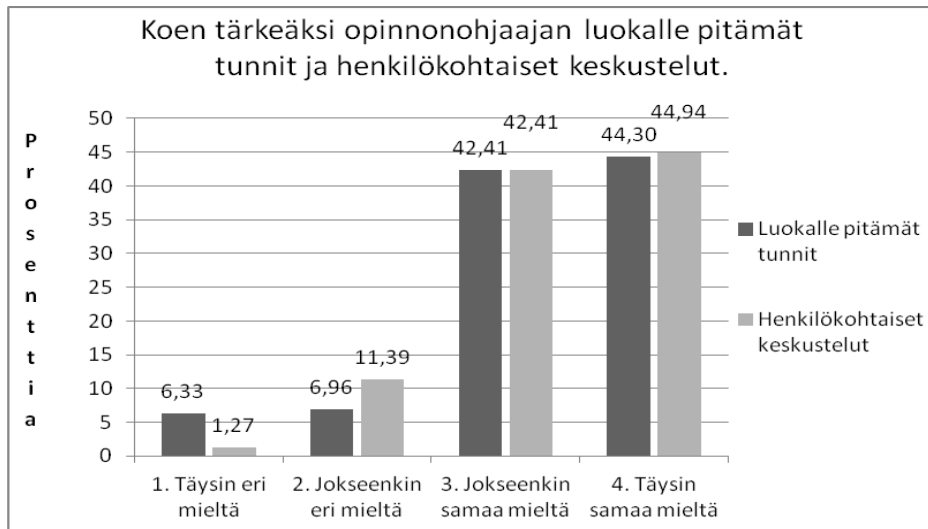

Kuva 24. Mielestäni opinnohjaajan kanssa käytyjä henkilökohtaisia keskusteluja jatkokoulutuspaikoista ja oman alan löytymisestä on.

Pääsääntöisesti oppilaiden mielestä oppilaanohjaajan kanssa käytyjä henkilökohtaisia keskusteluja ei ollut riittävästi. Ainoastaan yksi (0,63 %) vastasi oppilaista *liian paljon* ja *paljon* ei yksikään. Moni oppilaista myös koki, että keskusteluja on *sopivasti*. (ks. kuva 24. & liite 8/4.)

5.5.3 Väittämien vertailu

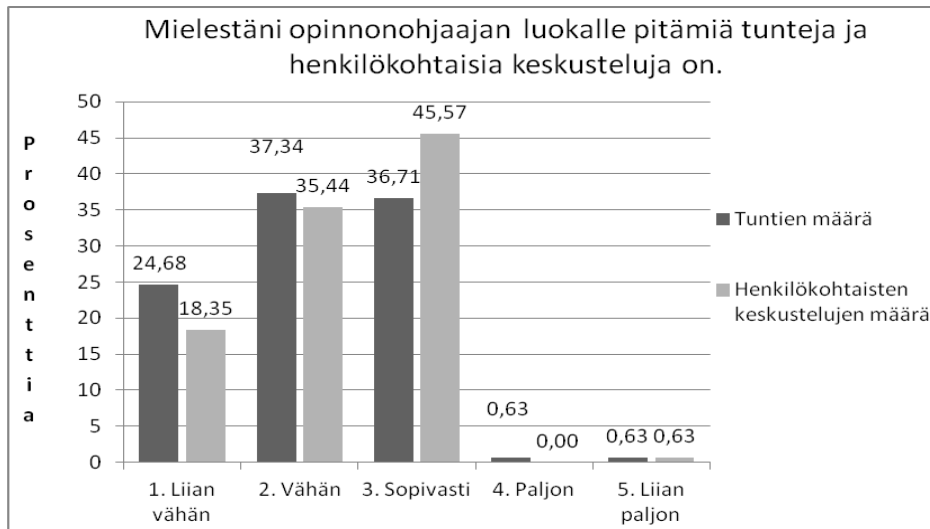
Kaaviossa 23 vertailin oppilaanohjaajan luokalle pitämien tuntien ja henkilökohtaisen keskustelun tärkeyttä oppilaiden kokemana. Niin kuin jo aiemmin selvisi sekä tunnit että keskustelut opinnohjaajan kanssa koettiin tärkeäksi. 137 (86,71 %) oppilasta 158 (100 %) oppilaasta vastasi joko *täysin samaa mieltä* tai *jokseenkin samaa mieltä*, kun kysyttiin luokalle pidetyistä tunneista. 138 (87,34 %) oppilasta 158 (100 %) oppilaasta vastasi joko *täysin samaa mieltä* tai *jokseenkin samaa mieltä*, kun kysyttiin henkilökohtaisista keskusteluista opinnohjaajan kanssa. (ks. kuva 25. & liite 8/5.)

Kuva 25. Väittämien 13 ja 15 vertailu.

Näissä kahdessa vertailukaavioissa (ks. kaavio 23 ja 24) näkyi mahdollinen väärinymmärrys. Kun vertasi lukuja toisiinsa, niin *täysin erimieltä* ja *jokseenkin erimieltä* vastasi 21, kun kysyttiin tunneista ja 20, kun kysyttiin keskusteluista kaaviossa 23. Kuitenkin kaaviossa 24 ainoastaan kaksi vastasi joko *paljon* tai *liian paljon*, kun kysyttiin tunneista ja yksi, kun kysyttiin keskusteluista. (ks. kuva 25 ja 26. & liite 8/5 ja 8/6.)

Kaaviossa 24 vertailin oppilaanohjaajan luokalle pitämien tuntien ja henkilökohtaisten keskustelujen määrää oppilaiden kokemana. Henkilökohtaisten keskustelujen määrään oppilaat olivat hieman tyytyväisempiä, kuin tuntien määrään, mutta kuitenkin pääasiallisesti oppilaat kokivat, että kumpiakin oli liian vähän. *Liian vähän* vastasi 39 (24,68 %) oppilasta 158 (100 %) oppilaasta, kun kysyttiin tuntien määrästä ja 29 (18,35 %) oppilasta 158 (100 %) oppilaasta, kun kysyttiin keskusteluista. Vastausvaihtoehdon *vähän* valitsi 59 (37,34 %) oppilasta, kun kysyttiin tuntien määrästä ja 56 (35,44 %) oppilasta, kun kysyttiin keskustelujen määrästä. *Sopivasti* vastasi 58 (36,71 %) oppilasta, kun kysyttiin tuntien määrästä ja 72 (45,57 %) oppilasta, kun kysyttiin keskustelujen määrästä. (ks. kuva 26. & liite 8/6.)

Kuva 26. Väittämien 14 ja 16 vertailu.

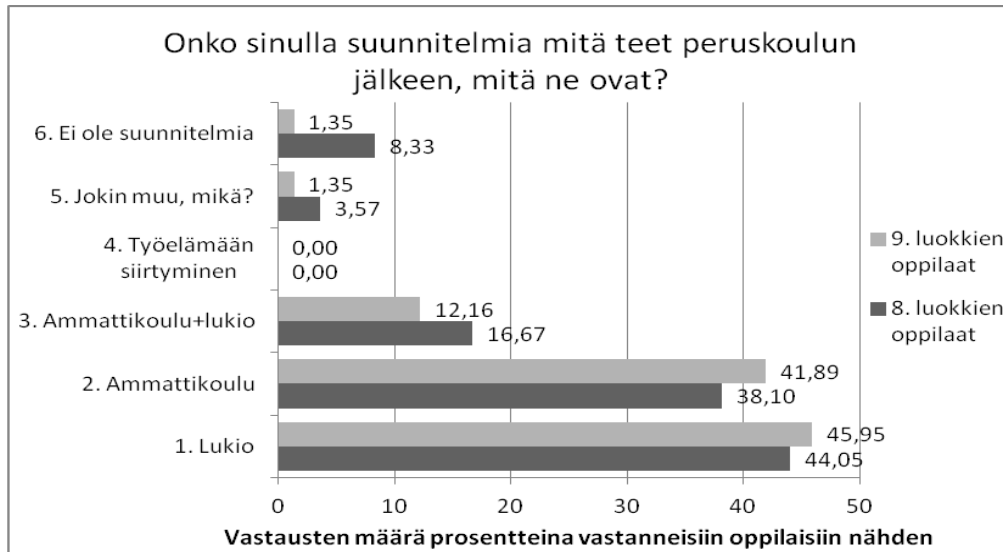
5.6 Oppilaiden jatkosuunnitelmia

Kohdissa 17 ja 18 oli mahdollista vastata yhden tai useamman vastauksen. Vastanneiden määrät olivat 8. luokkien oppilailla 84 (100 %) oppilasta ja 9. luokkien oppilailla 74 (100 %) kysymyksessä 17 ja 73 (100 %) kysymyksessä 18. Kaikki paitsi yksi vastasivat ainakin yhden vastausvaihtoehdon kysymykseen 18 ja kysymykseen 17, olivat kaikki vastanneet ainakin yhden vastauksen. Vastauksia oli yhteensä 93 (110,71 %) 8. luokkien oppilailla ja 76 (102,70 %) 9. luokkien oppilailla. (ks. kuva 27. & liite 9/1.)

Kysymyksellä 17 selvitin millaisia suunnitelmia oppilailla oli peruskoulun jälkeen. Pääasiallisesti oppilaat hakeutuivat peruskoulun jälkeen *lukioon* tai *ammattikouluun*. *Lukion* vastasi 37 (44,05 %) oppilasta 84 8. luokkien oppilaasta ja 34 (45,95 %) oppilasta 74 9. luokkien oppilaasta. Vastausvaihtoehdoista *ammattikoulun* valitsi 32 (38,10 %) 8. luokkien oppilasta ja 31 (41,89 %) 9. luokkien oppilasta. *Ammattilukion* valitsi 14 (16,67 %) 8. luokkien oppilaista ja 9 (12,16 %) 9. luokkien oppilaista. Kukaan oppilaista ei valinnut vastausta *työelämään siirtyminen*. (ks. kuva 27. & liite 9/1.)

Vastausvaihtoehdon *jokin muu, mikä*, valitsi 3 (3,57 %) 8. luokkien oppilaista ja 1 (1,35 %) 9. luokkien oppilaista. 8. luokkien kolme vastannutta olivat kirjoittaneet vastaukseksi lukio + tanssilinja, koulun lopettaminen ja yksi oli jätetty tyhjäksi. 9. luokkien yksi vastannut oppilas kirjoitti vastaukseksi peruskoulu. 7 (8,33 %) 8. luokkien

oppilaista vastasi, ettei ole suunnitelmia ja yksi (1,35 %) 9. luokkien oppilaista vastasi samoin. (ks. kuva 27. & liite 9/1.)

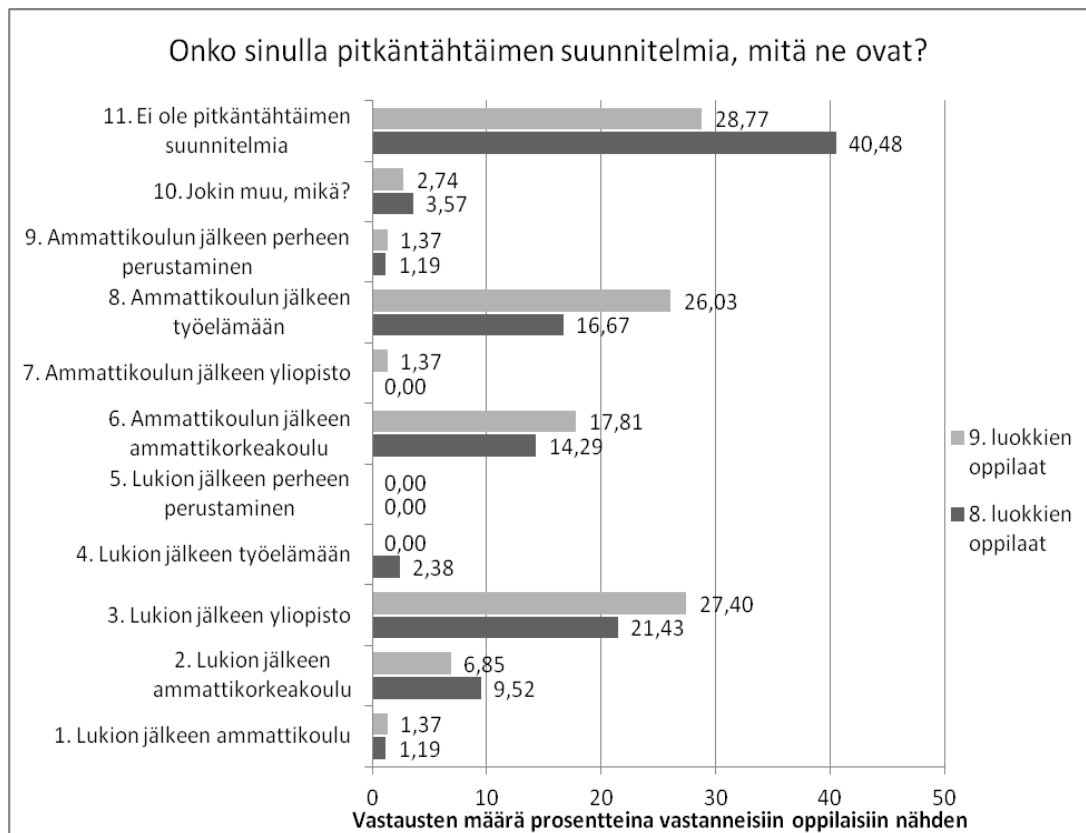

Kuva 27. Kohta 17. Onko sinulla suunnitelmia mitä teet peruskoulun jälkeen, mitä ne ovat?

Kysymyksellä 18 selvitin millaisia pitkántähtäimen suunnitelmia oppilailla oli. Suurin osa oppilaista vastasi, ettei ollut pitkántähtäimen suunnitelmia. 34 (40,48 %) 8. luokkien 84 (100 %) oppilaasta vastasi, ettei ollut pitkántähtäimen suunnitelmia ja 21 (28,77 %) 9. luokkien 73 (100 %) oppilaasta vastasi samoin. Seuraavaksi suurin ryhmä oli *lukion jälkeen yliopisto*, jonka valitsi 18 (21,43 %) 8. luokkien oppilaista ja 20 (27,40 %) 9. luokkien oppilaista. Kolmanneksi suurin ryhmä oli *ammattikoulun jälkeen työelämään*, jonka valitsi 14 (16,67 %) 8. luokkien oppilaista ja 19 (26,03 %) 9. luokkien oppilaista. Neljänneksi ryhmäksi jäi *ammattikoulun jälkeen ammattikorkeakoulu*, jonka valitsi 12 (14,29 %) 8. luokkien oppilaista ja 13 (17,81 %) 9. luokkien oppilaista. (ks. kuva 28. & liite 9/2.)

Muissa kohdissa vastausmäärät jäivät pienemmiksi. *Lukion jälkeen ammattikorkeakouluun* valitsi 8 (9,52 %) 8. luokkien oppilasta ja 5 (6,85 %) 9. luokkien oppilasta. *Jokin muu, mikä* kohdan valitsi 3 (3,57 %) 8. luokkien oppilaista, jotka kirjoittivat vastaukseksi ammattikoulun jälkeen armeija, lukion jälkeen lääketieteellinen sekä yksi, joka oli jätetty tyhjäksi. 9. luokkien oppilaista 2 (2,74 %) valitsi saman vastausvaihtoehdon ja kirjoittanut vastaukseksi ammattikoulun jälkeen kahden vuoden ammattiotopistossa opinto-ohjaajaksi ja ammattikoulun jälkeen armeija ja sitten ammatti-

korkeakoulu. Yksi oppilas sekä 8. luokkien oppilaista että 9. luokkien oppilaista valitsi vastausvaihtoehdon *lukion jälkeen ammattikouluun*. Myös vastausvaihtoehdon *ammattikoulun jälkeen perheen perustaminen* valitsi yksi oppilas sekä 8. luokkien oppilaista että 9. luokkien oppilaista. Kaksi 8. luokkien oppilaista vastasi *lukion jälkeen työelämään*. 9. luokkien oppilaista kukaan ei valinnut samaa vaihtoehtoa. Yksi 9. luokkien oppilaista valitsi vastausvaihtoehdon *ammattikoulun jälkeen yliopisto*, kun taas 8. luokkien oppilaista ei kukaan valinnut samaa vaihtoehtoa. Yksikään oppilaista ei vastannut vaihtoehtoa *lukion jälkeen perheen perustaminen*. (ks. kuva 28. & liite 9/2.)

Kuva 27. Kohta 18. Onko sinulla pitkäntähtäimen suunnitelmia, mitä ne ovat?

6 POHDINTA

6.1 Keskeiset tulokset

Tutkimusongelmaksi olin asettanut *nuorten syrjäytymistilanteen Kotkassa*, josta Pekka Myrskylä tilastokeskukselta puhui taannoin Kymen Sanomissa julkaistussa jutussa. Tämän mukaan Kotka oli ensimmäisellä sijalla naisten ryhmässä ja toisella miesten, kun tarkastellaan nuorten syrjäytymisen lukuja. (ks. Huovinen 2012, 4.) Tarkoituksenani oli tutkia syrjäytymistä ennaltaehkäisevästä näkökulmasta, jolloin tutkimuskohteenä olivat yläkouluiikäiset nuoret ja jatkokoulutuspaikan sekä oman alan löytäminen ja valinta. Tämä rajaaminen perustuu osaltaan Aholan, Gallin ja Ikosen tutkimukseen, jossa todetaan vääränlaiseen koulutuspaikkaan hakeutumisen olevan yksi koulupudokkaaksi ajautumiseen johtavista syistä ja näin ollen myös riskitekijä syrjäytymiselle. (Galli, Ikonen & Ahola 2009, 35 – 36.)

Tarkoituksena oli siis tutkia nuorten syrjäytymistä ja syrjäytymistä erityisesti ehkäisevästä näkökulmasta, jolloin aihe suuntasi yläkouluikäisiin ja heidän ohjaukseensa. Kun puhutaan vääränlaiseen koulutuspaikkaan hakeutumisesta riskitekijänä, valitsin katsantokannaksi ohjauksen ja tiedon riittävyyden. Tutkimuskohteenä olivat Kotkan Keskuskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaat, jolloin valintojen teko jatkosuunnitelmien suhteen on ajankohtaisimmillaan yläkoulussa. Kysyin asiasta nuorilta, koska nuoret tietävät itse oman elämänsä asiantuntijoina parhaiten, kokevatko he saavansa riittävästi tietoa ja ohjausta.

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen avulla pyrin selvittämään, kokivatko nuoret saaneensa riittävästi tietoa ja ohjausta, sekä keneltä oppilaat kokivat saaneensa tietoa ja tukea oman alan ja jatkokoulutuspaikan valintaan. Käytin joissain kysymyksissä ohjaus sanan tilalla sanaa tukea, jolloin se oli helpommin yhdistettävissä myös vanhempiin ja muuhun ei ammatilliseen ohjaukseen. Ristiinvertailemalla selvitin 8. ja 9. luokkien kokemusten eroja sekä sitä, kumman kohdalla jatkokoulutuspaikan vai ammatin välillä koettiin saaneen enemmän tietoa ja tukea.

Nuoret olivat kohtuullisen tyytyväisiä saamansa tiedon määrään niin eri jatkokoulutuspaikoista kuin ammasteistakin. 9. luokkien oppilaat olivat 8. luokkien oppilaita hieman tyytyväisempiä tiedon määrään niin jatkokoulutuspaikoista kuin ammasteistakin. Pääasiallisesta tyytyväisyydestä huolimatta osa nuorista koki, ettei saanut riittävästi

tietoa jatkokoulutuspaikoista (13,29 %) ja ammateista (26,58 %). Nuoret olivat tyytyväisempiä tietoon jatkokoulutuspaikoista kuin ammateista.

Nuoret kokivat pääasiallisesti saaneensa tiedon opinnohjaajalta jatkokoulutuspaikoista ja ammateista. Kuitenkaan osa nuorista ei kokenut saaneensa tietoa opinnohjaajalta jatkokoulutuspaikoista (6,96 %) ja ammateista (12,03 %). Moni nuori myös koki, että vanhemmalta tai vanhemmilta sai tietoa. Osa nuorista kuitenkin koki, ettei saanut vanhemmalta tai vanhemmilta tietoa jatkokoulutuspaikoista (25,32 %) ja ammateista (24,05 %). Nuorten mielestä he eivät juuri saaneet tietoa opettajilta. Pieni osa nuorista koki, ettei saanut keneltäkään tietoa jatkokoulutuspaikoista (1,9 %) ja ammateista (3,8 %).

Nuoret olivat pääasiallisesti kohtuullisen tyytyväisiä saamaansa tukeen jatkokoulutuspaikan ja ammattialan löytämiseksi. 9. luokkien oppilaat kokivat saaneensa enemmän tukea jatkokoulutuspaikan löytämiseksi kuin 8. luokkien oppilaat. Ammattialan löytämiseksi saadussa tuessa ei ollut juuri eroa 8. ja 9. luokkien oppilaille. Vaikka nuoret olivat pääasiallisesti jokseenkin tyytyväisiä saamansa tuen määrään, osa nuorista koki kuitenkin, ettei saanut riittävästi tukea jatkokoulutuspaikan (19,62 %) ja ammattialan (24,68 %) löytämiseksi. Jatkokoulutuspaikan löytämiseksi koettiin saaneen tukea hieman enemmän kuin ammattialan löytämiseksi.

Pääasiallisesti nuoret kokivat saaneensa tukea vanhemmalta tai vanhemmilta jatkokoulutuspaikan ja oman alan löytämiseksi. Kuitenkin osa nuorista koki, ettei saanut tukea vanhemmalta tai vanhemmilta jatkokoulutuspaikan (22,79 %) ja ammattialan (21,52 %) löytämiseksi. Moni oppilas myös koki, että opinnohjaajalta sai tukea tässä asiassa. Osa nuorista kuitenkin koki, ettei saanut tukea opinnohjaajalta jatkokoulutuspaikan (32,28 %) ja ammattialan (41,77 %) löytämiseksi. Muiden osalta tuen antaminen oli vähäistä. Pieni osa nuorista koki, ettei saanut keneltäkään tukea jatkokoulutuspaikan (4,43 %) ja ammattialan (8,23 %) löytämiseksi.

Yli puolet nuorista koki, että oppilaanohjaajan tunteja ja henkilökohtaisia keskusteluja oli vähän tai liian vähän. Nuoret olivat hieman tyytyväisempiä henkilökohtaisten keskustelujen määrään, kuin tuntien määrään. Alle puolet nuorista koki, että tunteja ja keskusteluja oli sopivasti. Ainoastaan muutama nuori koki tunteja ja keskusteluja olleen paljon tai liian paljon. Näin ollen nuoret kokivat pääasiallisesti, että oppilaanohjaajan tunteja ja henkilökohtaisia keskusteluja ei ollut riittävästi.

Kohdissa tiedon ja tuen määristä toistui sama kaava. Nuoret olivat kohtuullisen tyytyväisiä, mutta kuitenkin oli ryhmä jotka eivät kokeneet saaneen riittävästi tietoa ja tukea. Kohdissa keneltä nuoret kokivat saaneensa tietoa ja tukea, suurin osa koki saaneensa joltakin tietoa ja tukea, mutta jälleen oli ryhmä, joka ei kokenut saaneensa tukea joko lainkaan tai ei kokenut saaneensa tietoa ja tukea joko oppilaanohjaajalta tai vanhemmalta / vanhemmilta.

Ahola, Galli ja Ikonen olivat tehneet tutkimusta nuorten syrjäytymiseen liittyen Varsinais-Suomen alueella. Tutkimuksessa otettiin selvää koulujen henkilökunnalta aiheesta. Heidän tutkimuksen tuloksiin oli kirjattu muun muassa, että kouluihin kaivataan lisää oppilashuollon henkilökuntaa, joka näkyy etenkin psykologien, opinnonohjaajien ja kuraattorien kohdalla. Jokaisen oppilaan tulisi saada myös opinnonohjaajalta riittävästi henkilökohtaista ohjausta. (Galli ym. 2009, 29 – 33, 57.) Omassa tutkimuksessani nousi esille se, että nuoret kokivat oppilaanohjausta olleen liian vähän, niin tunteja kuin henkilökohtaisia keskustelujakin.

Ahola, Galli ja Ikonen totesivat myös, että toisen asteen oppilaitosten alavaihtoehtoista tulisi antaa nuorille enemmän tietoa (Galli ym. 2009, 57). Omassa tutkimuksessani nousi esille se, että nuoret kokivat saaneensa jatkokoulutuspaikoista enemmän tietoa ja tukea kuin ammattialoista. Jos ohjaus keskittyy enemmän jatkokoulutuspaikkoihin, se ei mahdollisesti edesauta nuorten oman alan löytämistä ja niin itselleen oikeanlaisen jatkokoulutuspaikkaan hakeutumista.

Ahola ja Galli tutkivat aihetta myös artikkelissa nuorten koulupudokkaiden ja heidän ohjaajiensa syrjäytymispuheen ulottuvuudet. Tässä tutkimuksessa he huomasivat, että osa nuorista oli saanut ohjausta, mutta he eivät siitä huolimatta olleet kokeneet saaneensa apua. Tutkijat miettivät, tarvitseeko osa nuorista yksityiskohtaisempaa ohjausta ja ennen kaikkea enemmän ohjausta, sekä valmiimpia ehdotuksia. (Ahola & Galli 2010, 137 – 138.) Omassa tutkimuksessani pieni osa nuorista ei kokenut saaneensa keltään tietoa ja osa nuorista ei kokenut saaneensa tietoa oppilaanohjaajalta eri jatkokoulutuspaikoista ja ammateista. Oletamus kuitenkin oli, että he olivat käyneet ainakin oppilaanohjaajan tunneilla. Osa nuorista myös koki, ettei saanut tukea oppilaanohjaajalta jatkokoulutuspaikan ja oman alan löytämiseksi.

Nuoret kokivat pääsääntöisesti, että oppilaanohjaajan tunnit ja henkilökohtaiset keskustelut olivat tärkeitä. Ainoastaan 13,29 % nuorista oli joko eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä tunteista ja 12,66 % keskusteluista. 8. luokkien oppilaat kokivat tunnit hie- man tärkeämmiksi kuin 9. luokkien oppilaat.

Keskeiset tulokset:

- Nuoret olivat tyytyväisempiä tietoon jatkokoulutuspaikoista kuin ammasteista.
- Suuri osa nuorista koki, että tietoa ja tukea sai riittävästi, mutta osa kuitenkin koki, ettei saanut.
- Pieni osa nuorista koki, ettei saanut keneltäkään tietoa tai tukea jatkokoulutus- paikan tai ammattialan löytämiseksi.
- Osa nuorista ei kokenut saaneensa tukea vanhemmaltaan tai vanhemmiltaan jatkokoulutuspaikan (22,79 %) ja ammattialan (21,52 %) löytämiseksi.
- Osa nuorista ei kokenut saaneensa tietoa oppilaanohjaajalta jatkokoulutuspai- kan (6,96 %) ja ammattialan (12,03 %) löytämiseksi.
- Suuri osa nuorista koki, ettei oppilaanohjaajan tunteja ja henkilökohtaisia kes- kusteluja ollut riittävästi.
- Oppilaanohjaajan tunnit ja henkilökohtaiset keskustelut koettiin tärkeiksi.

6.2 Johtopäätökset

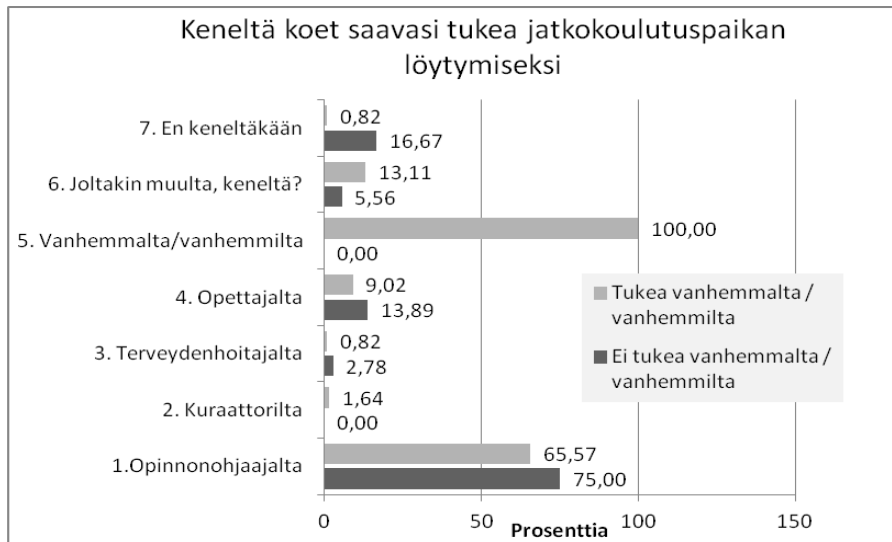
Tämän tutkimuksen tulokset ovat todennäköisesti koulukohtaiset, koska jokaisessa koulussa on omat ohjaajat ja opettajat. Tuloksiin voivat vaikuttaa myös koulujen mah- dollisesti poikkeavat toimintatavat ja alueelliset erot.

Riittävä tuki ja ohjaus peruskoulussa, tulisi ottaa vakavasti. Olen kuullut sanottavan, että yksikin turvallinen ja tukea antava aikuinen lapsen tai nuoren elämässä voi vaikut-

taa hänen elämäänsä positiivisesti. Peruskouluissa on jo valmiina resurssit kohdata kaikki ikäluokan lapset tai nuoret, tätä tulisi mielestäni hyödyntää. Lisäämällä resurssija kouluille oppilashuollon henkilöstöön, pystyttäisi tekemään ennaltaehkäisevää työtä paremmin ja kattavammin. Jo pelkästään aikuinen, jolla on aikaa keskustella lapsen / nuoren kanssa, tulisi todennäköisesti tarpeeseen ja olisi merkittävä tekijä monen lapsen ja nuoren elämässä.

Nuoret, jotka eivät koe saavansa tukea ja tietoa kotoa, ovat mahdollisesti pelkän koulusta saadun tiedon, ohjauksen ja tuen varassa. Näin ollen kouluilla on painava taakka harteillaan tukiessaan lapsia ja nuoria kohti heidän tulevaisuuttaan. Riittääkö silloin kaksi tuntia opinnonohjausta vuodessa omaa alaa etsiessä? Mielestäni opinnonohjaukselle ja myös oppilashuollon henkilöstölle tulisi määritellä enimmäisoppilasmäärät, jotka olisivat realistiset. Peruskouluissa voisi olla mahdollisuus vaikuttaa sosiaaliseen liikkuvuuteen ja niin sanottuun huono-osaisuuden periytyvyyteen, mikäli kouluilla olisivat riittävät resurssit ja menetelmät toteuttaa oppilashuoltoa ja tukea oppilasta opinnoissaan sekä heidän elämässään.

Tarkastellessani tutkimustuloksia kiinnitin huomioni mahdolliseen poikkeavuuteen. Nostan seuraavan kuvion avulla sen näkyväksi ja tarkastelun alle (ks. kaavio 29). Havaitsin poikkeaman kysymyksessä ”Keneltä nuoret kokivat saaneensa tukea jatkokoulutuspaikan löytymiseksi?” Kun vertasin nuorten vastauksia, jotka eivät vastanneet *vanhemmalta* tai *vanhemmilta* ja nuorten, jotka vastasivat *vanhemmalta* tai *vanhemmilta*, oli vastauksissa eroja, kohdassa *en keneltäkään*. He, jotka eivät vastanneet *vanhemmalta* tai *vanhemmilta*, olivat huomattavasti useammin vastanneet, etteivät kokeneet saaneensa tukea keneltäkään. Mietin, voisiko kokemus vanhemmilta saadusta tuesta, vaikuttaa myöhemmin kokemukseen saadusta tuesta muilta kuten eri ohjausta ja tukea antavilta tahoilta.

Kuva 29. Nuorten kokemus tuen saannista jatkokoulutuspaikan löytämiseksi, vanhemmalta / vanhemmilta saadun tuen näkökulmasta.

Toivon aihetta tutkittavan tulevaisuudessa lisää, jotta nuoret saisivat ääntään kuuluville tuen tarpeessaan, jatkokoulutusta ja omaa alaa etsiessään. Nuoret ovat tulevaisuuden tekijöitä, osana huolehtimassa niin kunnan maksukyvyistä kuin, palveluiden tehokkuudesta ja tuottavuudesta.

Tutkimuksen edetessä ja kirjallisuutta kahlatessani, pidin mielessä myös mahdollisen kehittämisen. Aholan, Gallin ja Ikosen tutkimuksessa nousi esille, että Hemmingin koulussa oli kannustettu opettajia järjestämään omassa aineessaan opintokäyntejä työelämään (Galli ym. 2009, 57). Mietin itse myös samaa. Näin voitaisiin yhdistää aineita tulevaisuuden suunnitteluun ja oppilaat näkisivät laajemmin erilaisia ammattialoja, eikä tämä välttämättä työllistäisi opettajia paljon. Näin alat saattaisivat myös konkretisoida nuorille, kun ne yhdistettäisiin heidän opiskeluunsa.

Mielestäni kuitenkin lasten ja nuorten ohjaus tulisi olla pääsääntöisesti oppilashuollolla niin, että opettajilla olisi niin sanotusti työrauha opettamiseen. Tietenkin opettajat ovat heitä, jotka kohtaavat koko ikäluokan, jolloin opettajien tulisi tehdä yhteistyötä oppilashuollon kanssa niin, että oppilashuolto osaisi tarttua toimeen tarvittaessa. Näin ollen opettajien tulisi olla herkkiä havaitsemaan oppilaiden tuen tarve. Aholan, Gallin ja Ikosen tutkimuksessa nousi esille, että jossakin koulussa on käytössä lomake, jonka opettaja voi täyttää, kun herää huoli (Galli ym. 2009, 34). Tällaisia keinoja ja menetelmiä voitaisiin kehittää koulun arkeen, jotta itse työ sujuisi mutkattomammin.

Mietin myös mahdollisuutta jonkinlaiseen ammattipassiin (vihkonen), joka kulkisi esimerkiksi oppilaanohjauksen kirjan mukana jokaisella oppilaalla. Passissa voisi olla eri ammattialoja, joihin tutustutaan yläkoulun aikana. Oppilaiden tehtävä voisi olla tarkastella aloja niin, että osaisivat kertoa, mitä alalla pääsääntöisesti tehdään ja mitä mieltä alasta ovat. Vihkoa voisi käyttää myös työkaluna oppilaanohjauksessa, esimerkiksi yksilöohjauksessa keskustelun tukena. Vihkosta näkisi, mitä ammattialoja nuori jo tietää ja mitä hän niistä ajattelee.

Tutkimuksissa on noussut esimerkiksi esille, ettei osa nuorista koe saavansa tietoa ja tukea. Millä tätä voisi kehittää? Mielestäni nuorilta itseltään tulisi kysyä vielä tarkemmin, millaista ohjausta he tarvitsisivat, ja erityisesti kysyä nuorilta, jotka eivät koe saavansa ohjausta. Millä keinoin nuoret saisivat kokemuksen ohjauksen saannista? Entä millä oppilaiden mielenkiinnon oman tulevaisuuden suunnitteluun saisi heräämään yläluokilla? Aiheesta nousee edelleen paljon kysymyksiä ja tuntuu siltä, kuin tutkimus olisi myös lisännyt niitä vielä entisestään.

Ahola ja Galli myös pohtivat, tarvitsevatko nuoret valmiimpia ehdotuksia, kun taas oppilaanohjaajat kokivat, että haluavat antaa nuorten itse päättää, mitä haluavat tehdä (Ahola & Galli 2010, 137 – 138). Itse omassa ammatinvalintaprosessissani luin ja otin selvää sekä keskustelin ammatinvalinnanpsykologin kanssa. Kävin monia erilaisia ammatteja läpi kokematta minkäänlaista ahaa elämystä oman alan löytämisen suuntaan. Tarvitsin tulevaisuuteni suunnittelussa kaksi lausetta. Nämä lauseet tulivat henkilöltä, jota en ollut aiemmin tavannut ja jonka kanssa keskustelin siitä, millaisessa tilanteessa olen. Lauseet olivat seuraavanlaiset. Oletko tullut ajatelleeksi sosiaaliaalaa? Uskon, että sopisit hyvin sosiaaliaalalle. Kysymys kuuluukin, tehtiinkö valinta puolestani vai tarvitsinko lauseen ”uskon sinun sopivan”. Itse kuitenkin koen olevani valmistumassa alalle, jolla viihdyn. Eikö tämä ole kuitenkin pääasia? En vielääkään tiedä, onko tämä se lopullinen ammatti, mutta kuitenkin koen olevani oikealla tiellä.

6.3 Pohdinta opinnäytetyön kulusta

Opinnäytetyö oli hieno mahdollisuus päästä tutkimaan nuorten syrjäytymisen ehkäisyä ja kysymään nuorten mielipiteitä. Olen tyytyväinen, että tartuin ajatukseen ja lähdin viemään sitä eteenpäin. Kiitos tutkimuksen käynnistymisestä kuuluu Kotkan Keskuskoulun oppilaanohjaaja Hanna Sipolalle, joka kiinnostui yhteistyöstä. Itselläni on kokemusta siitä, kun oma ala on nuoruudessa hukassa ja näin ollen tutkimus auttoi myös itseäni ymmärtämään, millaisen mahdollisen ”kuilun” partaalla olen joskus kulkenut. Tutkimus oli opettavainen tutkimusmatka nuorten elämään sekä omaan elämään ja omaan menneeseeni.

Opinnäytetyöni tekeminen alkoi kiireellä, keväällä 2012. Kyselylomake ja kyselyn toteutus täytyi saada nopeasti tehtyä, ennen kuin nuoret suuntasivat kesälomalle. Näin jälkeempäin ajateltuna tein monta asiaa väärinpäin, ja jos pääsisin ajassa taaksepäin, tekisin monta asiaa toisin. Muun muassa tiedon etsiminen ennen toimeen ryhtymistä, olisi ollut tärkeää. Onneksi tämä ajattelemattomuus ei kuitenkaan aiheuttanut läpikäsemättömiä vaikeuksia.

Tieto-osuuden kirjoittamisen vaikeudeksi nousi aiheen vieraus. Nuoret ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy ei ollut koulutukseni aikana juuri esillä. Näin ollen itse kirjoittamistyö oli haasteellista. Tein opintojeni aikana harjoittelun ammattikoulun kuraattorin opissa. Tästä oli hieman apua myös opinnäytetyöni teossa, mutta itse peruskoulumaailma oli itselleni kuitenkin vieras työntekijän näkökulmasta. Tartuin tähän aiheeseen juuri siksi, että saisin syvennettyä osaamistani kyseisillä osa-alueilla. Myös kirjallisuuden löytyminen aiheesta oli vaikeaa. Tieto koostui pääsääntöisesti työryhmien ja hankkeiden tuotetusta tiedosta. Erityisesti kirjallisten lähteiden löytäminen oli aiheesta haastavaa. Opinnäytetyö lisäsi tietoa sekä taitoa etsiä tietoa. Toivon myös kirjoittamisen taidon kehittyneen.

6.4 Opinnäytetyön luotettavuus ja laatu

Koska tutkimus oli kvantitatiivinen ja sen vaiheet kirjattiin tarkasti, voidaan vaiheet toistaa. Näin ollen luotettavuuden todentaminen on yksinkertaista. Myös tutkimuksen valinnat perusteltiin. (ks. Kananen 2011, 123.)

Tarkasteltaessa laatua voidaan todeta yleistettävyyden onnistuneen tavoitteiden mukaisesti. Kyselyyn vastanneita oli yhteensä 158 oppilasta 247 oppilaasta. Vastajat jaottuivat niin, että 8. luokkien oppilaista vastasi 84 ja 9. luokkien oppilaista 74. Tavoitteena oli voida yleistää tulokset Kotkan Keskuskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaisiin lukuvuonna 2011 – 2012. Laajempaa yleistettävyyttä ei voida tehdä, koska koulujen ohjaus on todennäköisesti osittain yksilöllistä. (ks. Kananen 2011, 121.)

Laatua voidaan myös mitata vertaamalla tutkimuksessa saatuja tuloksia jo olemassa oleviin muiden saamiin tuloksiin (Kananen 2011, 123). Keskeisissä tuloksissa vertasin tuloksiani aiemmin tehtyihin tutkimusten tuloksiin. Näistä löytyi yhtäläisyyksiä.

LÄHTEET

Ahola, S. & Galli, L. 2010. Nuorten koulupudokkaiden ja heidän ohjaajiensa syrjäytymispuheen ulottuvuudet. Teoksessa: Anttila, A-H., Kuussaari, K., & Puhakka, T. (toim.) Ohipuhuttu nuoruus? Nuorten elinolot -vuosikirja, s. 132 – 138.

Ahola, S., Galli, L. & Ikonen, S. 2009. Koulutuksesta syrjäytymisen ehkäisy Varsinais-Suomessa. Osa 1: perusraportti. Saatavissa:
http://ruse.utu.fi/PDF_tiedostot/VShanke_perusraportti.pdf. [viitattu 4.10.2012.]

Heikkilä, T. 2004. Tilastollinen tutkimus. 5., uudistettu painos. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Hirsijärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Holopainen, M. & Pulkkinen, P. 2006. Tilastolliset menetelmät. 1. – 4. painos. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.

Huovinen, I. 2012. Nuorten loppuvuodesta voi tulla loppuelämä. Kymen Sanomat 7. helmikuuta 2012, s. 4.

Härkönen, J. 2010. Sosiaalinen periytyvyys ja sosiaalinen liikkuvuus. Teoksessa: Ero-la, J. (toim.) Luokaton Suomi? Yhteiskuntaluokat 2000-luvun Suomessa, s. 53 – 59, 55, 55 – 56.

Ihalainen, J. & Kettunen, T. 2009. Turvaverkko vai trampoliini –sosiaaliturvan mahdollisuudet. 1.-5. painos. WSOYpro Oy.

Kananen, J. 2011. Kvantti: Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kasurinen, H. 2005. Oppilaanohjaus. Teoksessa: Hämäläinen, K., Lindström, A. & Puhakka, J. (toim.) Yhtenäisen peruskoulun menestystarina, s. 268 – 269.

Keskuskoulun opettajat lukuvuonna 2012 – 2013. Kotkan koulujen internetsivut. Saatavissa:

<http://www.kotkankoulut.fi/fi/Perusopetus/Keskuskoulu/Yhteystiedot/Opettajat%2C%20luokat/> [viitattu 19.10.2012.]

Ketokivi, M. 2009. Tilastollinen päättely ja tieteellinen argumentointi. Gaudeamus Helsinki University Press.

Kotkan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2009 – 2012. Kotkan kaupungin internetsivut. Saatavissa: <http://www.kotka.fi/strategiat> [viitattu 14.10.2012.]

Koulutuksen puute ja perhetausta usein nuoren syrjäytymisen taustalla. Tiedotteet 2011. Työ- ja elinkeinoministeriö. Saatavissa:

http://www.tem.fi/index.phtml?105033_m=102383&s=4760 [viitattu 10.11.2012.]

Koulutustilastot. 2011. Tilastokeskus. Sekä peruskoulun 9. luokan päättäneiden että uusien ylioppilaiden välitön pääsy jatko-opintoihin oli vuonna 2010 edelleen edellisvuotta vaikeampaa. Tilastokeskuksen internetsivut. Saatavissa:

http://www.stat.fi/til/khak/2010/khak_2010_2011-12-13_tie_001_fi.html [viitattu 4.10.2012.]

Lukuvuositedote 2011 – 2012. Kotkan Keskuskoulu.

Myrskylä, P. 2009. Koulutus periytyy edelleen. Koulutustaso on noussut 40 vuodessa & lasten koulutus mukailee vanhempien koulutusta. Tilastokeskus. Saatavissa:

http://www.stat.fi/artikkelit/2009/art_2009-03-16_002.html?s=1 [viitattu 4.10.2012.]

Myrskylä, P. 2011. Nuoret työmarkkinoiden ja opiskelun ulkopuolella. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. Työ ja yrittäjyys. Saatavissa:

http://www.tem.fi/files/29457/TEM_12_2011_netti.pdf [viitattu 11.4.2012.]

Myrskylä, P. 2012. Hukassa –Keitä ovat syrjäytyneet nuoret? Elinkeinoelämän valtuuskunta EVA. Saatavissa: <http://www.eva.fi/wp-content/uploads/2012/02/Syrjaytyminen.pdf> [viitattu 9.10.2012.]

Naumanen, P. & Silvennoinen, H. 2010. Koulutus, yhteiskuntaluokat ja eriarvoisuus. Teoksessa: Erola, J. (toim.) Luokaton Suomi? Yhteiskuntaluokat 2000-luvun Suomessa, 77 – 78.

Numminen, U. & Ouakrim-Soivio, N. 2007. Joustava perusopetus; JOPO -toiminnan aloittaminen ja vakiinnuttaminen. Opetusministeriö. Saatavissa: <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2007/liitteet/opm15.pdf?lang=fi> [viitattu 17.10.2012.]

Opetusministeriö. 2005. Perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen nivelvaiheen kehittämistyöryhmän muistio. Saatavissa: http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2005/liitteet/opm_270_tr33.pdf?lang=fi [viitattu 9.10.2012.]

Pakkanen, J. 2012. Sähköpostitiedoksianto. 9.10.2012. Kotka: Keskuskoulu.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004. Opetushallitus 2004. Saatavissa: http://www.oph.fi/download/139848_pops_web.pdf [viitattu 17.8.2012.]

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden muutokset ja täydennykset 2010. Opetushallitus 2010. Määräykset ja ohjeet 2011:20. Saatavissa: http://www.oph.fi/download/132882_Perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteiden_muutokset_ja_taydennykset2010.pdf [viitattu 15.9.2012.]

Perusopetuslaki. 30. §, 1. mom. 21.8.1998/628.

Pohjantammi, I. 2007. Ylisukupolvinen työttömyys nuorten työpajoilla. Nuorisotutkimusseuran sivusto. Saatavissa: <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/tyopaja.pdf> [viitattu 6.7.2012.]

Rannikkopajat. 10.05.2012. Pajatoimintaa vuodesta 1987. Kotka-Hamina-Pyhtää-Virojoki-Miehikkälä. Saatavissa: http://www.rannikkopajat.fi/web/index.php?option=com_content&view=article&id=56&Itemid=67 [viitattu 14.10.2012.]

Sipola, H. 2012. Sähköpostitiedoksianto. 8.10.2012. Kotka: Keskuskoulu.

Vertanen, I. 2008. Yrittäjyyskasvatus syrjäytymisen ehkäisemisessä. Teoksessa: Lehtonen, H. (toim.) Sytykkeitä syrjäytymisen ehkäisemiseen, s. 14 – 16, 14 – 15.

OPISKELIJA

Opiskelijanumero 1001215	Viralliset etunimet ESSI PAULINA
Sukunimi VALTONEN	
Lähiosoite PELTONIEMENTIE 2 C 1	Postinumero ja -toimipaikka 40400 KOTKA
Sähköposti essi.valtonen@student.kyamk.fi	Puhelin 040 5564919
Toimipiste ja koulutusohjelma SAIRAALANMAEN KAMPUS, 3. SOSIAALIAALAN KOULUNSOHJELMA	
Suuntautumisvaihtoehto ja ryhmätunnus KASVATUS- JA PERHEIDEN	

TOIMEKSIANTAJA

Toimeksiantaja ja yritys/yhteisö KOTKAN KESKUSKOULU	Yrityksen/yhteisön yhteyshenkilö HANNA SIPOLA
Lähiosoite KESKUSKATU 28	Postinumero ja -toimipaikka 48100 KOTKA
Sähköposti hanna.sipola@kotka.fi	Puhelin

OPINNÄYTETYÖN HANKKEISTUS

☐ Toimeksiantaja maksaa opinnäytetyöstä opiskelijalle tai ammattikorkeakoululle korvauksen, josta on kirjallisesti sovittu ennen opinnäytetyön aloittamista.
☒ Opinnäytetyöllä on toimeksiantajan puolelta nimetty ohjaaja ennen opinnäytetyön aloittamista.
☐ Toimeksiantajan tarkoituksena on alusta lähtien hyödyntää opinnäytetyön tuloksia toiminnassaan.

OPINNÄYTETYÖN OHJAUS

Ohjaava(t) opettaja(t) JOHANNA JUSSILA
Sähköposti johanna.jussila@kyamk.fi
Yrityksen/yhteisön ohjaaja(t) HANNA SIPOLA, CEDNA DEMIR
Sähköposti hanna.sipola@kotka.fi

OPINNÄYTETYÖ

Opinnäytetyön aihe (max. 200 merkkiä) <i>OPPILAIDEN KOKEMUKSIA OMAN ALAN JA JATKOKOULUN SAIKAN LÖYTTÄMISESTÄ</i>	
Kehittämis- tai tutkimustavoite ja toimeksianto (max. 300 merkkiä)	
Keskeiset menetelmät (max. 300 merkkiä) <i>KYSELYLOMAKE</i>	
Opinnäytetyön aloitus <i>MAALISKUU 2012</i>	Opinnäytetyön luovutus toimeksiantajalle <i>JOULUKU 2012</i>
Opinnäytetyö täyttää Tilastokeskuksen T & K määritelmän *) ☒ Kyllä ☐ Ei	

*) T & K määritelmän saa opintotoimistosta tai Internetistä,
<http://www.tilastokeskus.fi/ti/ttkke/kas.html>

OPINNÄYTETYÖN SOPIMUSEHDOT

<p>Opinnäytetyön ohjaus ja vastuu Vastuu opinnäytetyön tekemisestä ja tuloksista on opiskelijalla. Kymenlaakson ammattikorkeakoulun vastuu rajoittuu opinnäytetyön tavanomaiseen ohjaukseen. Toimeksiantaja sitoutuu antamaan opiskelijan käyttöön kaikki opinnäytetyön tekemisessä tarvittavat tiedot ja aineistot sekä ohjaamaan opinnäytetyötä toimeksiantajaorganisaation näkökulmasta.</p> <p>Oikeudet tuloksiin ja muuhun opinnäytetyöhön liittyvään aineistoon, laitteisiin ja sovelluksiin. Tekijänoikeus ja omistusoikeus opinnäytetyön tuloksiin kuuluvat opinnäytetyön tekijälle. Toimeksiantaja saa käyttöoikeuden opinnäytetyön tuloksiin ja niiden kaupalliseen hyödyntämiseen ainoastaan sopimalla niistä erikseen opinnäytetyön tekijän kanssa. Opinnäytetyön tekijä on velvollinen raportoimaan opinnäytetyön tulokset toimeksiantajalle.</p>	<p>Tulosten julkaiseminen ja luottamuksellisuus Opinnäytetyö on kokonaisuudessaan julkinen. Mikäli opinnäytetyö sisältää liikesalaisuuksia tai muita julkisuuslaissa salassa pidettäväksi määrättyjä tietoja, on opinnäytetyön raportti laadittava niin, että tietojen luottamuksellisuus säilyy. Tarvittaessa salassa pidettävät tiedot on jätettävä työn tausta-aineistoon. Opinnäytetyö voidaan julkaista myös Internetissä.</p> <p>Opinnäytetyön osapuolet (opiskelija, toimeksiantaja ja opinnäytetyön ohjaaja) sitoutuvat pitämään salassa kaikki opinnäytetyön tekemisessä ja sitä edeltävissä tai sen jälkeisissä neuvotteluissa esiin tulevat luottamukselliset tiedot ja asiakirjat sekä pidättäytymään käyttämästä hyväkseen toisen osapuolen ilmaisia luottamuksellisia tietoja ilman erillistä lupaa.</p> <p>Opinnäytetyön kustannukset ja niiden korvaaminen Opinnäytetyöstä mahdollisesti aiheutuvien kustannusten (ml. aineistojen hankinta, raaka-aineet, matkat, työkorvaus jne.) korvaamisesta sopivat toimeksiantaja ja opiskelija keskenään. Pääsääntöisesti Kymenlaakson ammattikorkeakoulu ei vastaa yksittäisen opinnäytetyön kustannusten korvaamisesta.</p>
--	---

Olemme yhteisesti sopineet opinnäytetyön toteutuksesta ja ohjauksesta yllä sovitulla tavalla.

ALLEKIRJOITUKSET

PAIKKA, PÄIVÄYS JA TOIMEKSIAANTAJAN EDUSTAJAN ALLEKIRJOITUS <i>Kotkassa</i> <i>2, 4 20 12</i> <i>Hannu Järvelä</i>
PAIKKA, PÄIVÄYS JA OPISKELIJAN ALLEKIRJOITUS <i>Kotka</i> <i>2, 4 20 12</i> <i>Asi</i>
PAIKKA, PÄIVÄYS JA OHJAAVAN OPETTAJAN ALLEKIRJOITUS <i>Koulu</i> <i>4, 4 20 12</i> <i>[Signature]</i>

Tämä sopimus on kirjoitettu kolmena kappaleena, yksi toimeksiantajaryitykselle, toinen opiskelijalle ja kolmas opintotoimistoon rekisteröintä varten.

Hei,

olen sosiaalialan opiskelija ja teen opinnäytetyötä yhteistyössä Keskuskoulun kanssa. Opinnäytetyötäni varten teetän kyselyt kahdeksannen ja yhdeksannen luokan oppilailla. Kysely sisältää kysymyksiä liittyen oppilaiden kokemuksiin/ajatuksiin oman alan ja jatkokoulutuspaikan löytymisestä. Oppilaat vastaavat kysymyksiin anonyymisti.

Annan luvan lapselleni _____ (lapsen nimi ja luokka) vastata kyselyyn.

En anna lupaa lapselleni _____ (lapsen nimi ja luokka) vastata kyselyyn.

Huoltajan allekirjoitus: _____

Toivoisin luvan palauttamista koululle 5.4.2012.

Terveisin

Essi Valtonen

Sosionomi opiskelija

Kymenlaakson ammattikorkeakoulu

Lisätiedot sähköpostitse: essi.valtonen@student.kyamk.fi

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma / Sosionomi amk

TUTKIMUS

KOKEMUS OMAN ALAN JA JATKOKOULUTUS-
PAIKAN LÖYTYMISESTÄ

2012

Tähän kyselyyn vastataan nimettömänä. Ethän siis kirjoita nimeäsi lomakkeeseen.

Vastaukset tulevat Kymenlaakson ammattikorkeakoulun opinnäytetyökäyttöön.

Merkitse selvästi rastilla se vastausvaihtoehto, joka sopii parhaiten.

Valitse jokaisesta kysymyksestä vain yksi vastausvaihtoehto, ellei kysymyksessä toisin sanota.

Laatija: Essi Valtonen

1 SUKUPUOLI

Liite 3/2

- 1 Poika
- 2 Tyttö

2 LUOKKA

- 1 8. luokan oppilas
- 2 9. luokan oppilas

Vastaa väittämiin rastittaen parhaiten sopiva vastaus. Kohdat 3 – 6

3 KOEN SAAVANI RIITTÄVÄSTI **TIETOA** ERI JATKOKOULUTUSPAIKOISTA.

- 1 Täysin eri mieltä
- 2 Jokseenkin eri mieltä
- 3 Jokseenkin samaa mieltä
- 4 Täysin samaa mieltä

4 KOEN SAAVANI RIITTÄVÄSTI **TIETOA** ERI AMMATEISTA.

- 1 Täysin eri mieltä
- 2 Jokseenkin eri mieltä
- 3 Jokseenkin samaa mieltä
- 4 Täysin samaa mieltä

5 KOEN SAAVANI RIITTÄVÄSTI **TUKEA** JATKOKOULUTUSPAIKAN LÖYTÄMISEKSI.

- 1 Täysin eri mieltä
- 2 Jokseenkin eri mieltä
- 3 Jokseenkin samaa mieltä
- 4 Täysin samaa mieltä

6 KOEN SAAVANI RIITTÄVÄSTI **TUKEA** OMAN ALAN LÖYTÄMISEEN.

- 1 Täysin eri mieltä
- 2 Jokseenkin eri mieltä
- 3 Jokseenkin samaa mieltä
- 4 Täysin samaa mieltä

Valitse rastittamalla yksi tai useampi vastaus. Kohdat 7 – 10.

7 KENELTÄ KOET SAAVASI **TIETOA** JATKOKOULUTUSPAIKOISTA?

- 1 Opinnohjaajalta
- 2 Kuraattorilta
- 3 Terveystenhoitajalta
- 4 Opettajalta
- 5 Vanhemmalta/Vanhemmilta
- 6 Joltakin muulta, keneltä? _____
- 7 En keltään

8 KENELTÄ KOET SAAVASI **TIETOA** ERI AMMATEISTA?

- 1 Opinnohjaajalta
- 2 Kuraattorilta
- 3 Terveystenhoitajalta
- 4 Opettajalta
- 5 Vanhemmalta/Vanhemmilta
- 6 Joltakin muulta, keneltä? _____
- 7 En keltään

9 KENELTÄ KOET SAAVASI **TUKEA** JATKOKOULUTUSPAIKAN LÖYTYMISEKSI?

- 1 Opinnohjaajalta
- 2 Kuraattorilta
- 3 Terveystenhoitajalta
- 4 Opettajalta
- 5 Vanhemmalta/Vanhemmilta
- 6 Joltakin muulta, keneltä? _____
- 7 En keltään

10 KENELTÄ KOET SAAVASI **TUKEA** OMAN ALAN LÖYTÄMISEKSI?

- 1 Opinnohjaajalta
- 2 Kuraattorilta
- 3 Terveystenhoitajalta
- 4 Opettajalta
- 5 Vanhemmalta/Vanhemmilta
- 6 Joltakin muulta, keneltä? _____
- 7 En keltään

Vastaa rastittamalla se numero, joka kuvaa parhaiten kokemustasi. Kohdat 11 – 12.

11 KUINKA HELPOKSI TAI VAIKEAKSI KOET JATKOKOULUTUSPAIKAN LÖYTYMISEN?

Vaikeaa 1 2 3 4 5 Helppoa

12 KUINKA HELPOKSI TAI VAIKEAKSI KOET OMAN AMMATTIALAN LÖYTYMISEN?

Vaikeaa 1 2 3 4 5 Helppoa

Vastaa väittämiin rastittaen parhaiten sopiva vastaus. Kohdat 13 – 16.

13 KOEN TÄRKEÄKSI OPINNONOHJAAJAN LUOKALLE PITÄMÄT TUNNIT.

- 1 Täysin eri mieltä
- 2 Jokseenkin eri mieltä
- 3 Jokseenkin samaa mieltä
- 4 Täysin samaa mieltä

14 MIELESTÄNI OPINNONOHJAAJAN LUOKALLE PITÄMIÄ TUNTEJA ON

- 1 Liian vähän
- 2 Vähän
- 3 Sopivasti
- 4 Paljon
- 5 Liian paljon

15 KOEN TÄRKEÄKSI OPINNONOHJAAJAN KANSSA KÄYDYT HENKILÖKOHTAISET KESKUSTELUT JATKOKOULUTUSPAIKOISTA JA OMAN ALAN LÖYTYMISESTÄ.

- 1 Täysin eri mieltä
- 2 Jokseenkin eri mieltä
- 3 Jokseenkin samaa mieltä
- 4 Täysin samaa mieltä

16 MIELESTÄNI OPINNONOHJAAJAN KANSSA KÄYTYJÄ HENKILÖKOHTAISIA KESKUSTELUJA JATKOKOULUTUSPAIKOISTA JA OMAN ALAN LÖYTYMISESTÄ ON.

- 1 Liian vähän
- 2 Vähän
- 3 Sopivasti
- 4 Paljon
- 5 Liian paljon

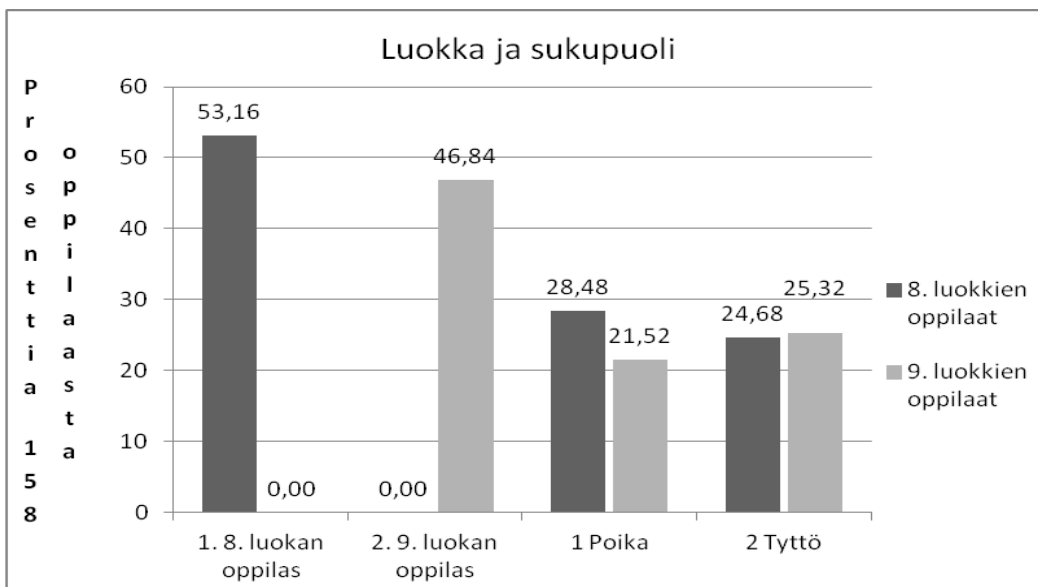
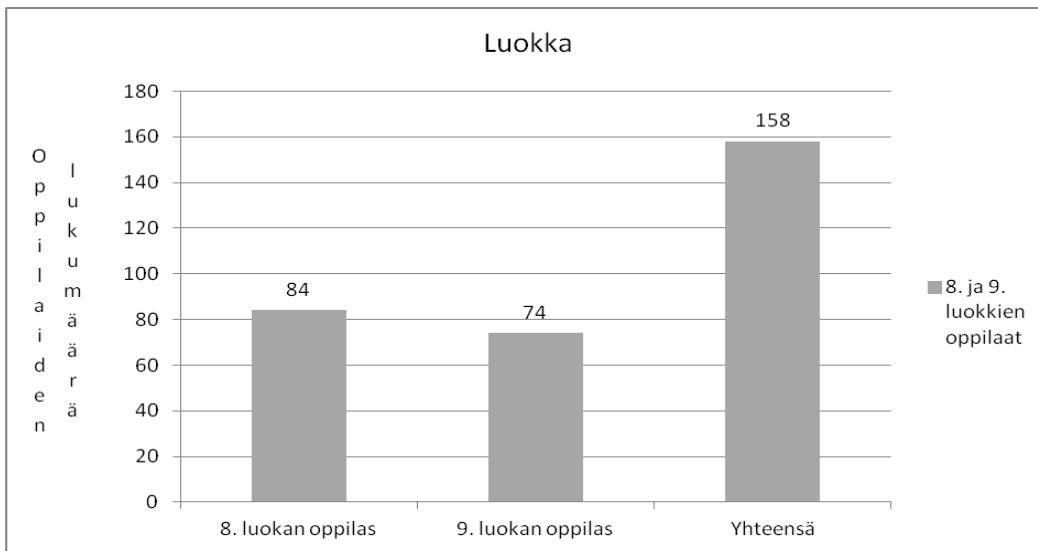
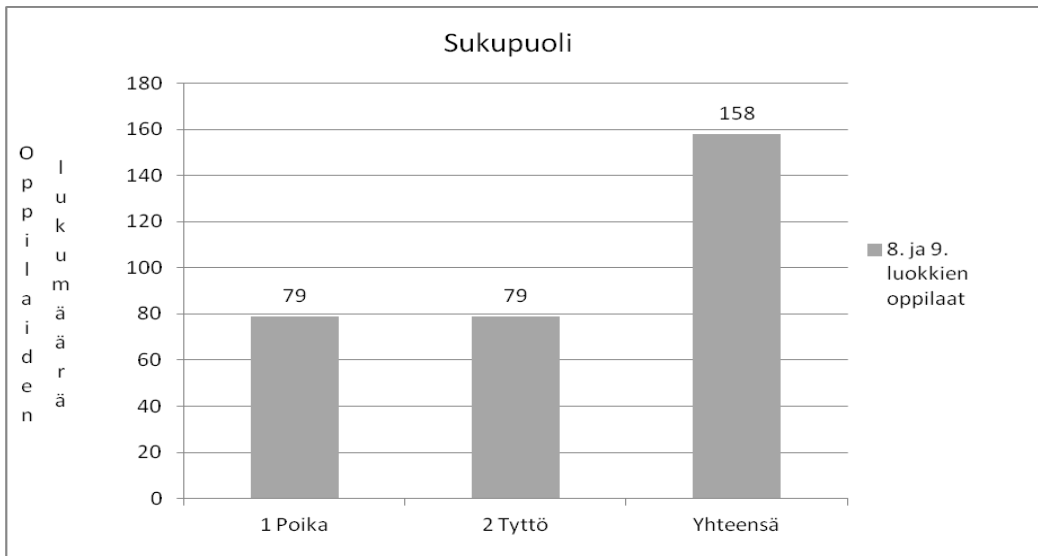
Vastaa kysymyksiin rastittaen sopivin kohta. Kohdat 17 – 18.

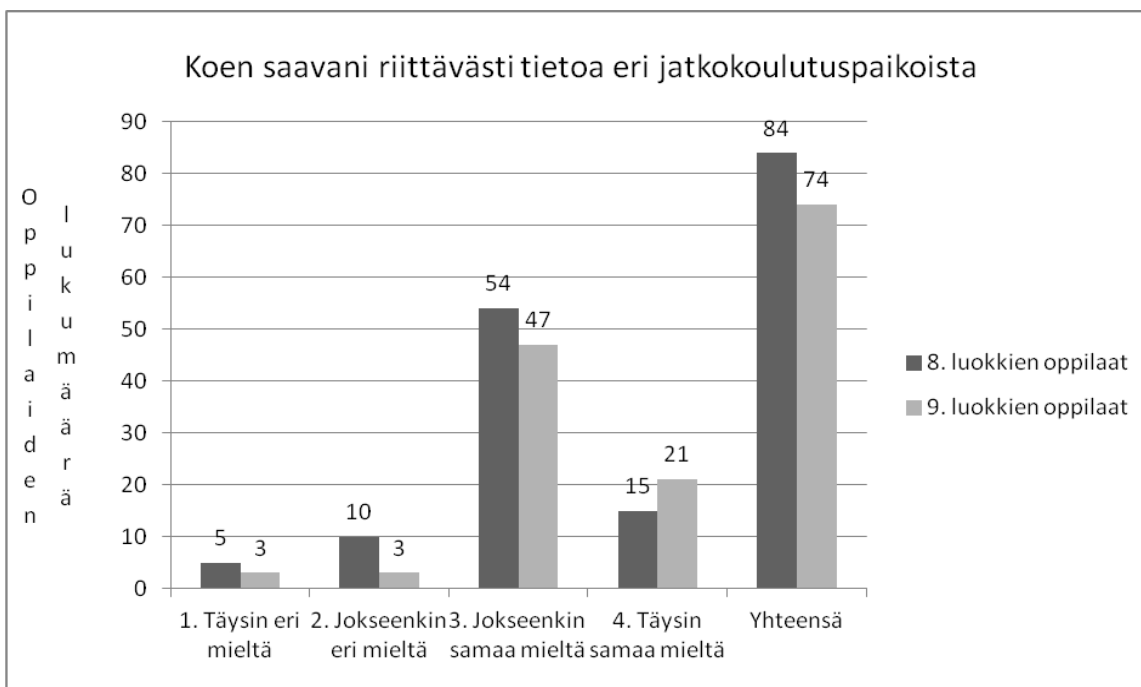
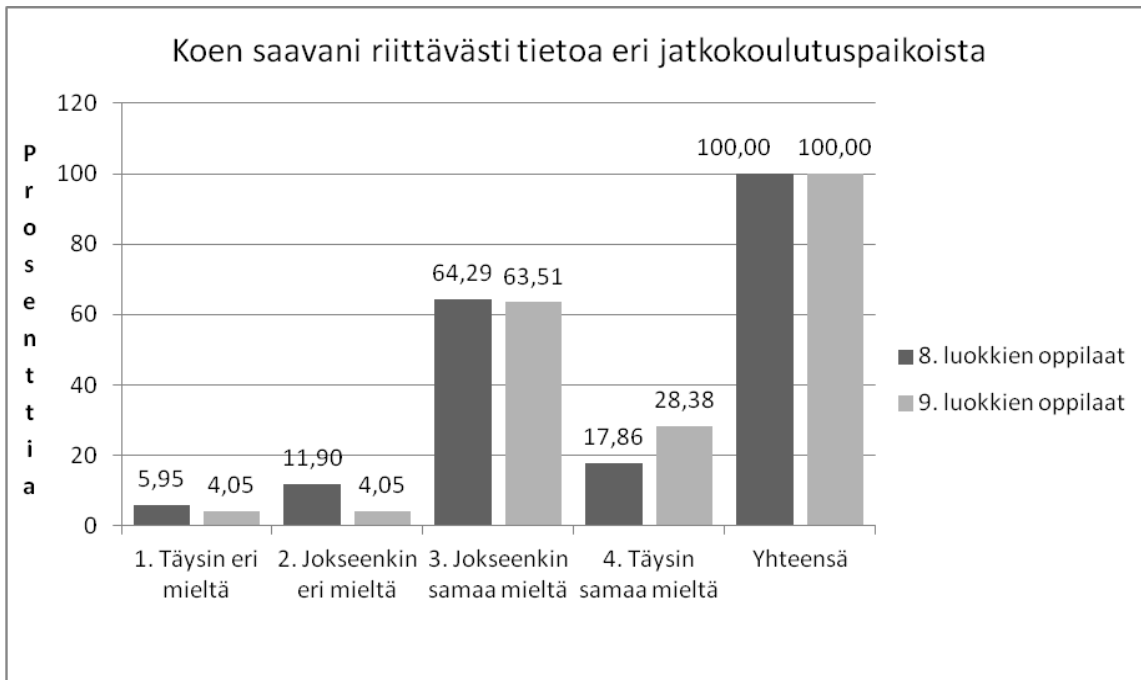
17 ONKO SINULLA SUUNNITELMIA MITÄ TEET PERUSKOULUN JÄLKEEN, MITÄ NE OVAT?

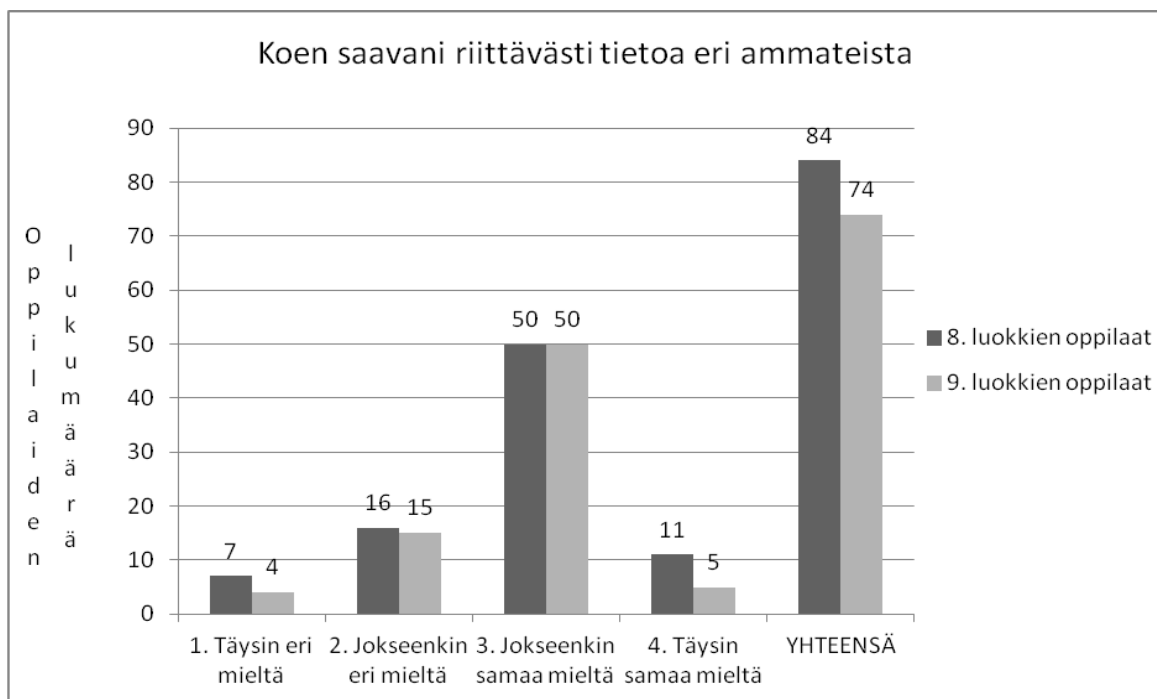
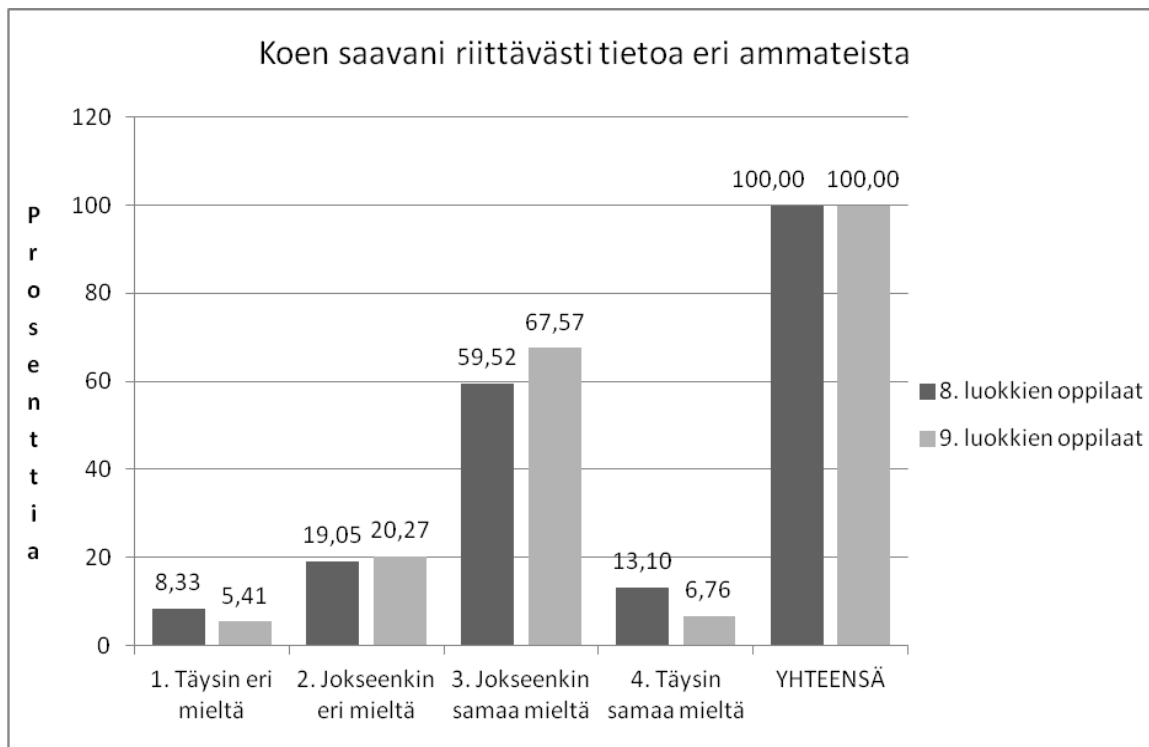
- 1 Lukio
- 2 Ammattikoulu
- 3 Ammattikoulu + lukio
- 4 Työelämään siirtyminen
- 5 Jokin muu mikä? _____
- 6 Ei ole suunnitelmia

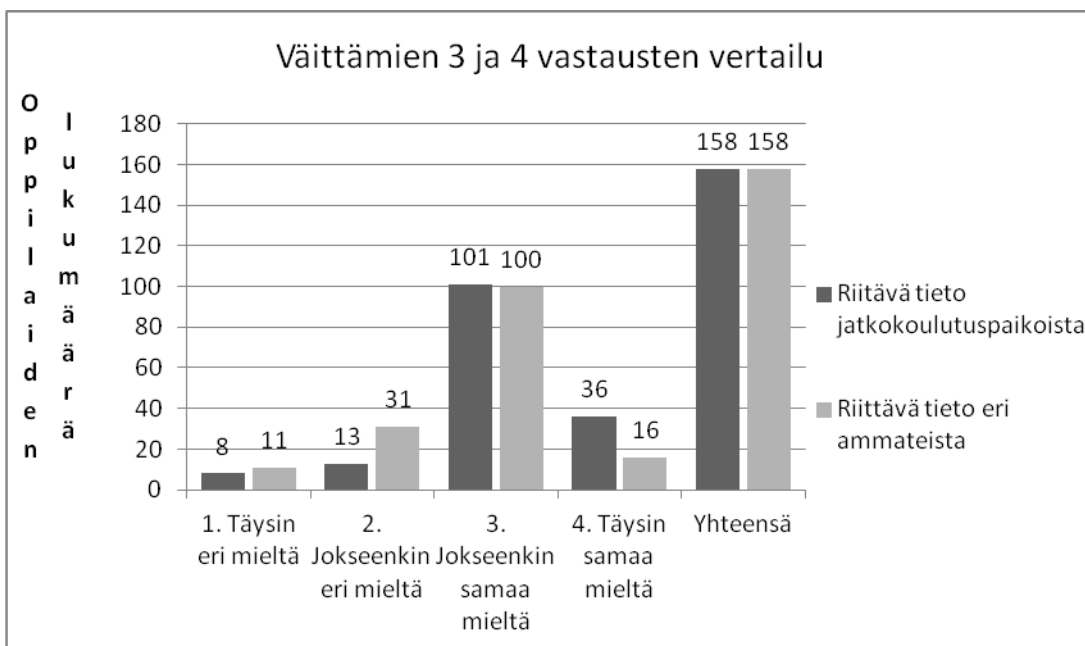
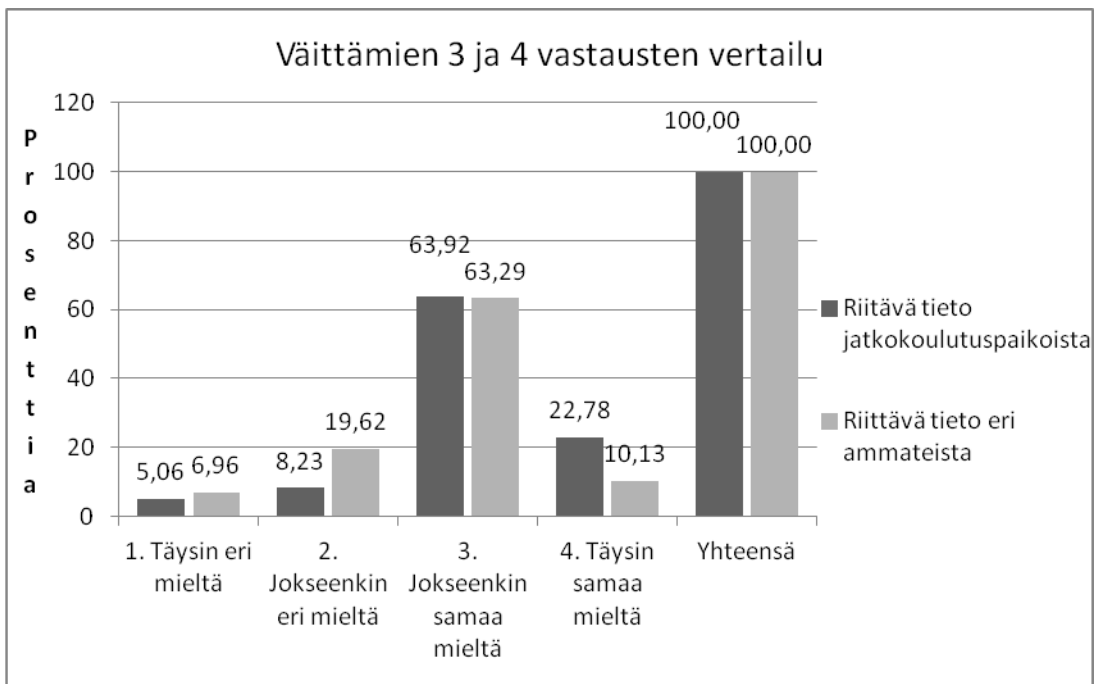
18 ONKO SINULLA PITKÄNTÄHTÄIMEN SUUNNITELMIA, MITÄ NE OVAT?

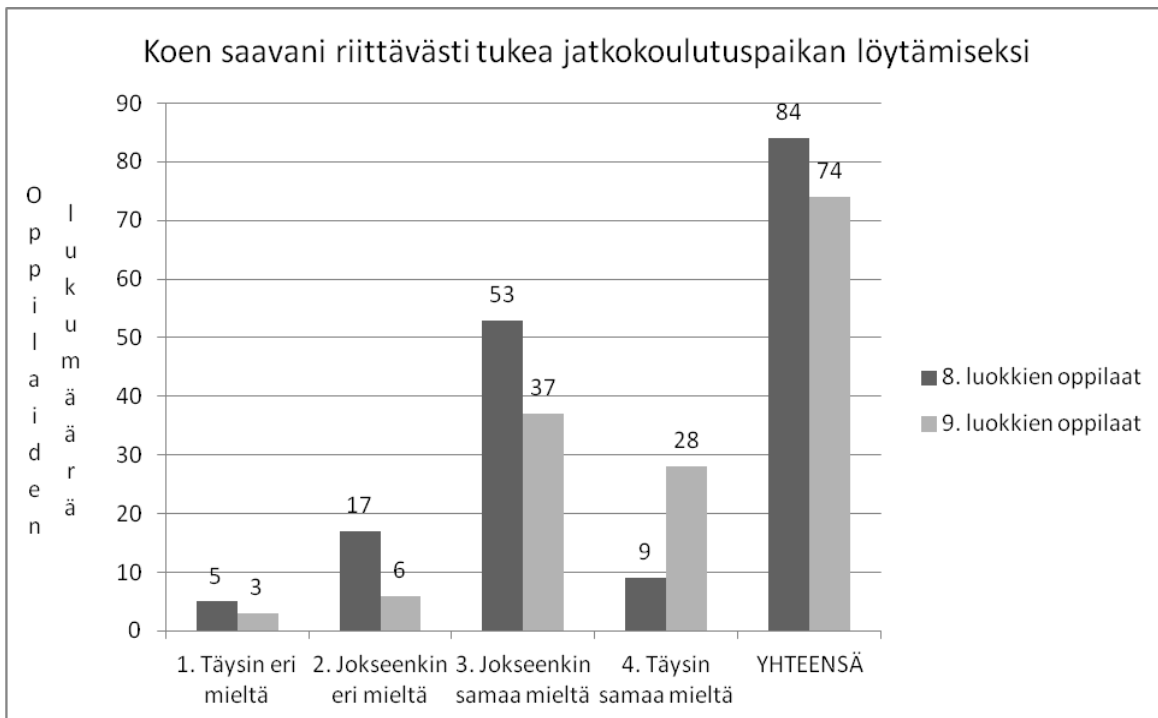
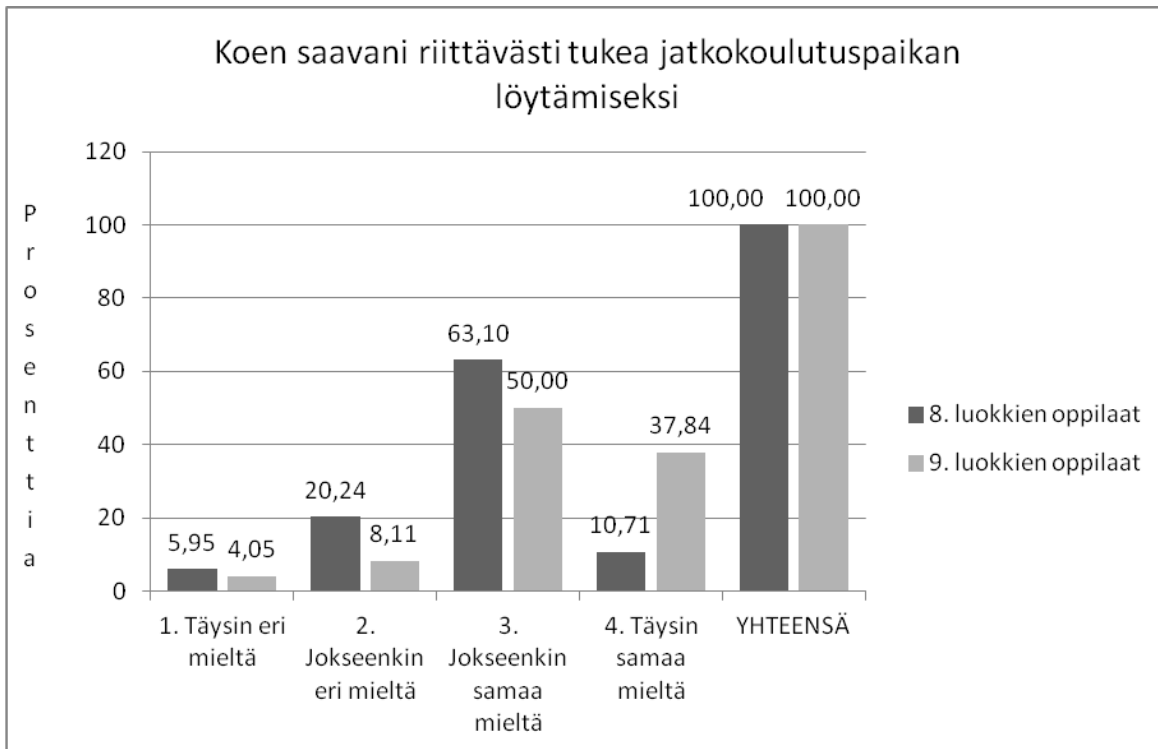
- 1 Lukion jälkeen ammattikoulu
- 2 Lukion jälkeen ammattikorkeakoulu
- 3 Lukion jälkeen yliopisto
- 4 Lukion jälkeen työelämään
- 5 Lukion jälkeen perheen perustaminen
- 6 Ammattikoulun jälkeen ammattikorkeakoulu
- 7 Ammattikoulun jälkeen yliopisto
- 8 Ammattikoulun jälkeen työelämään
- 9 Ammattikoulun jälkeen perheen perustaminen
- 10 Jokin muu, mikä? _____
- 11 Ei ole pitkänikäisen suunnitelmia

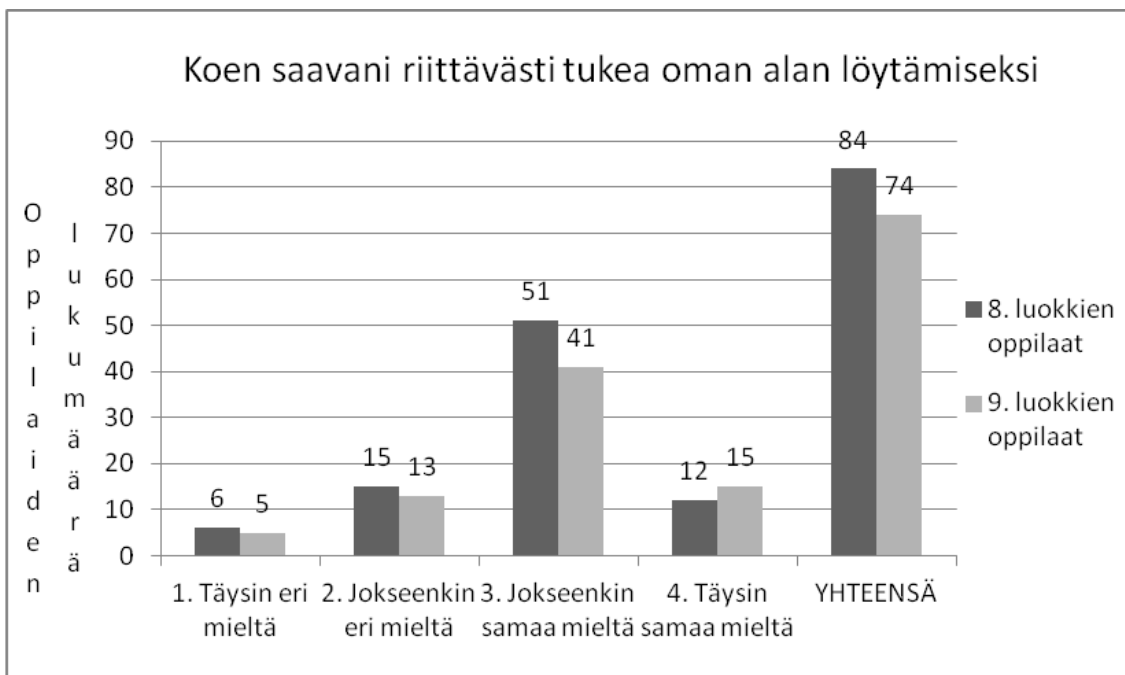
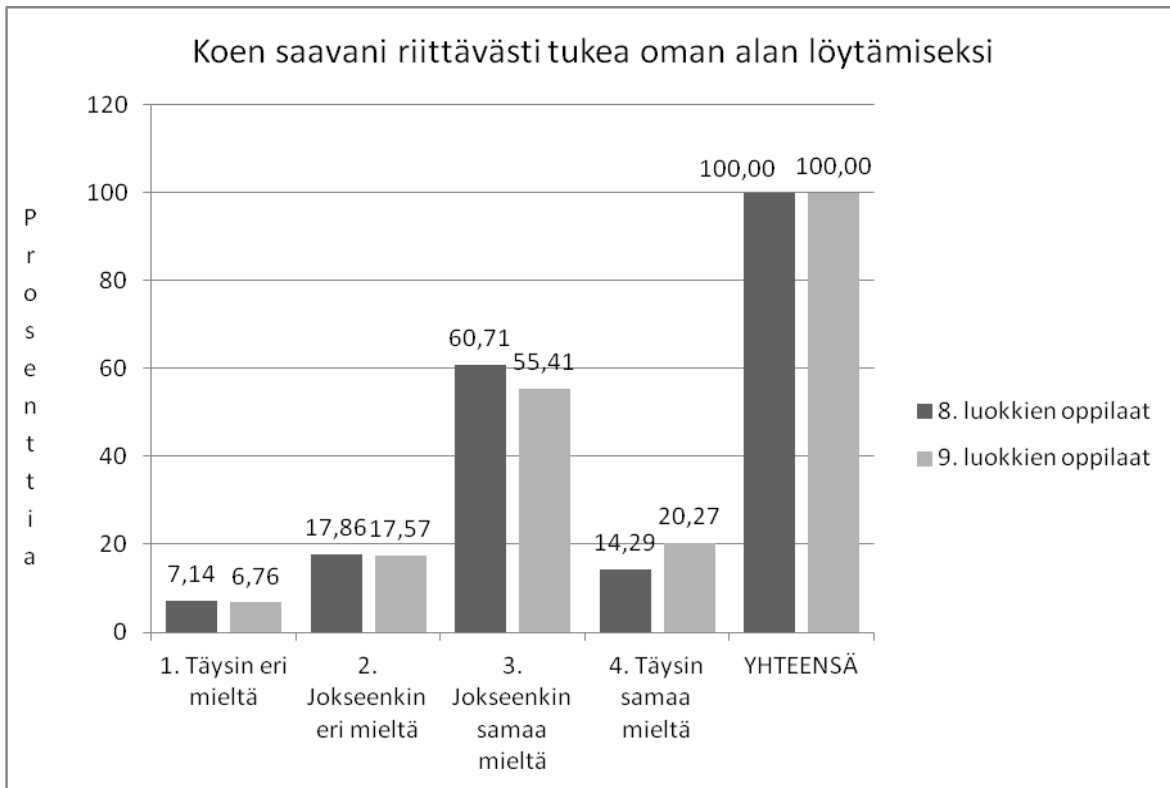

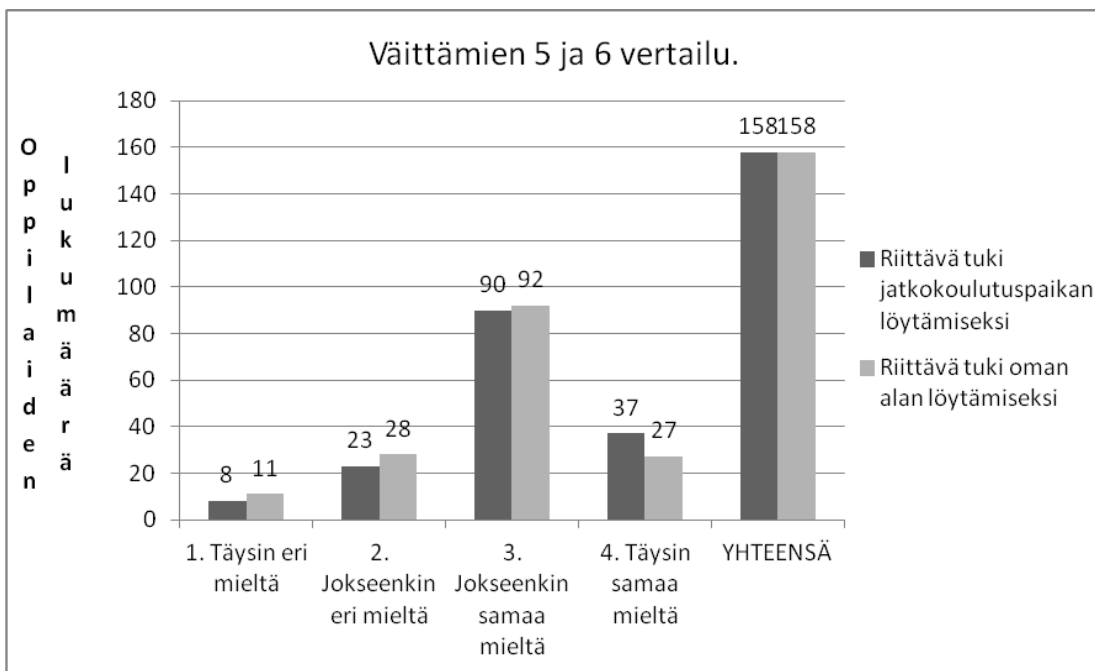
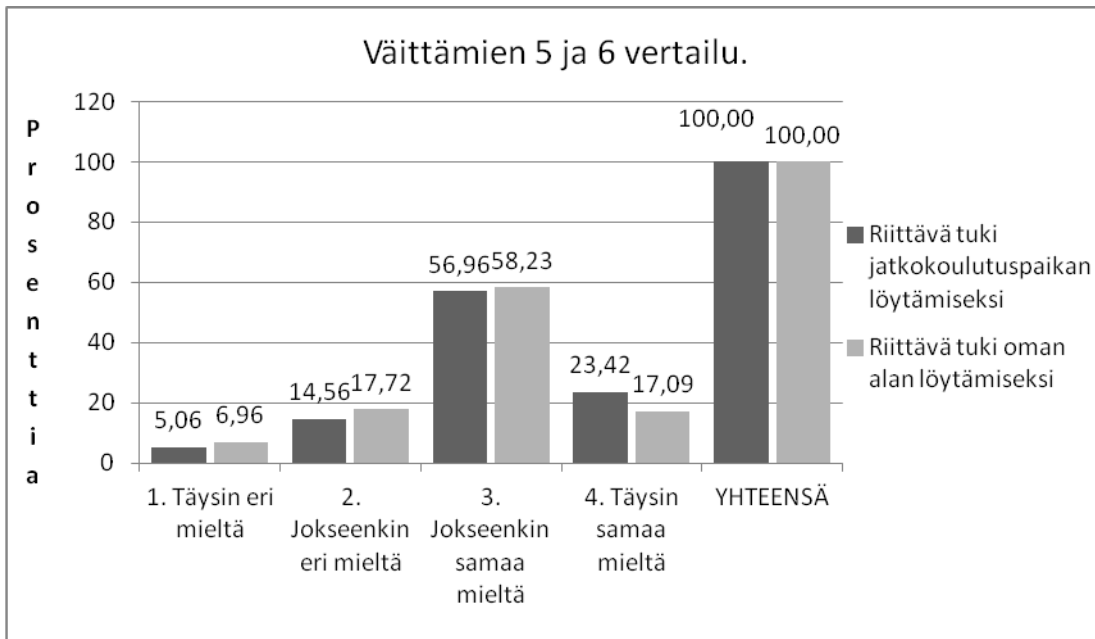

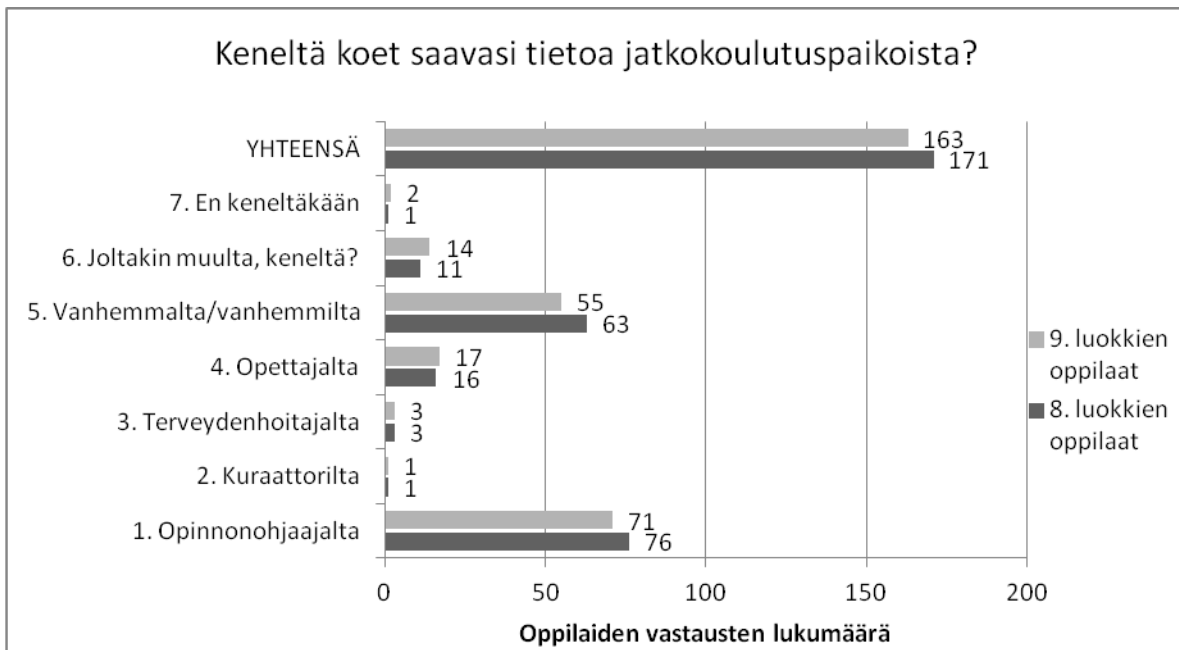
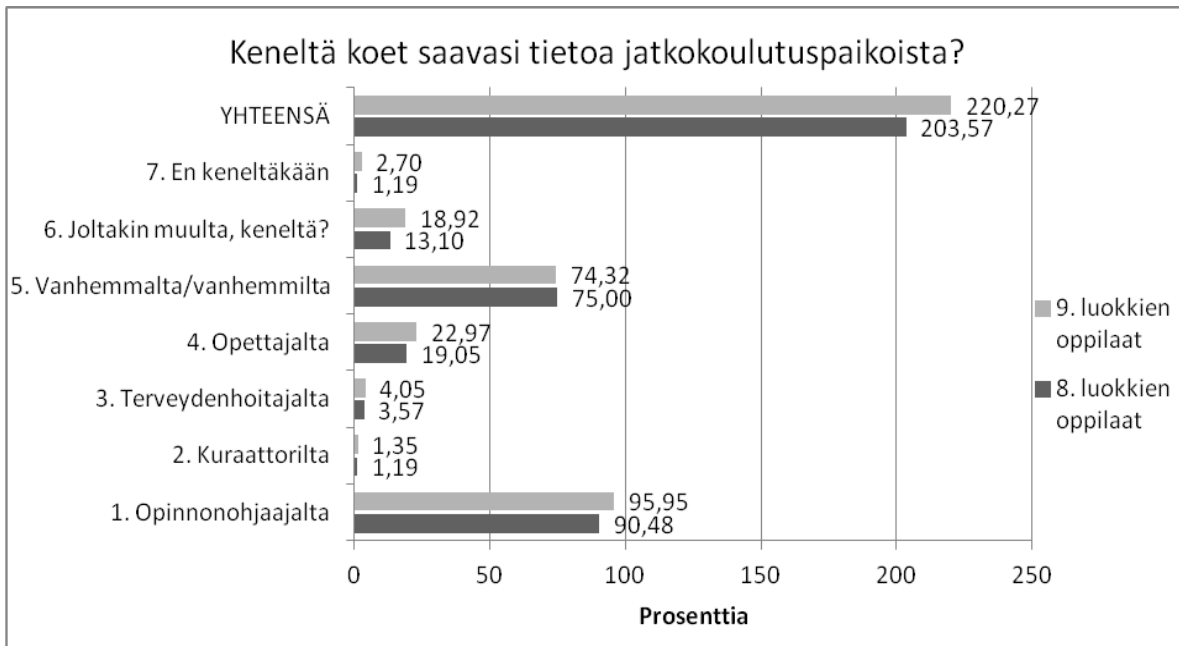

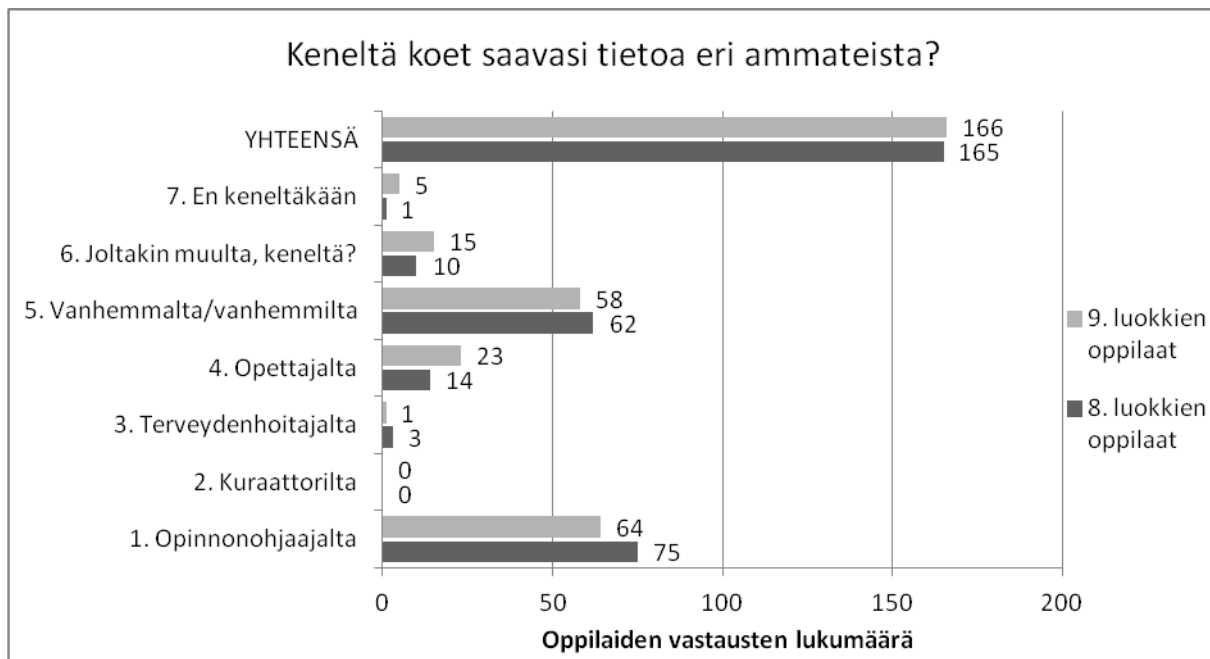
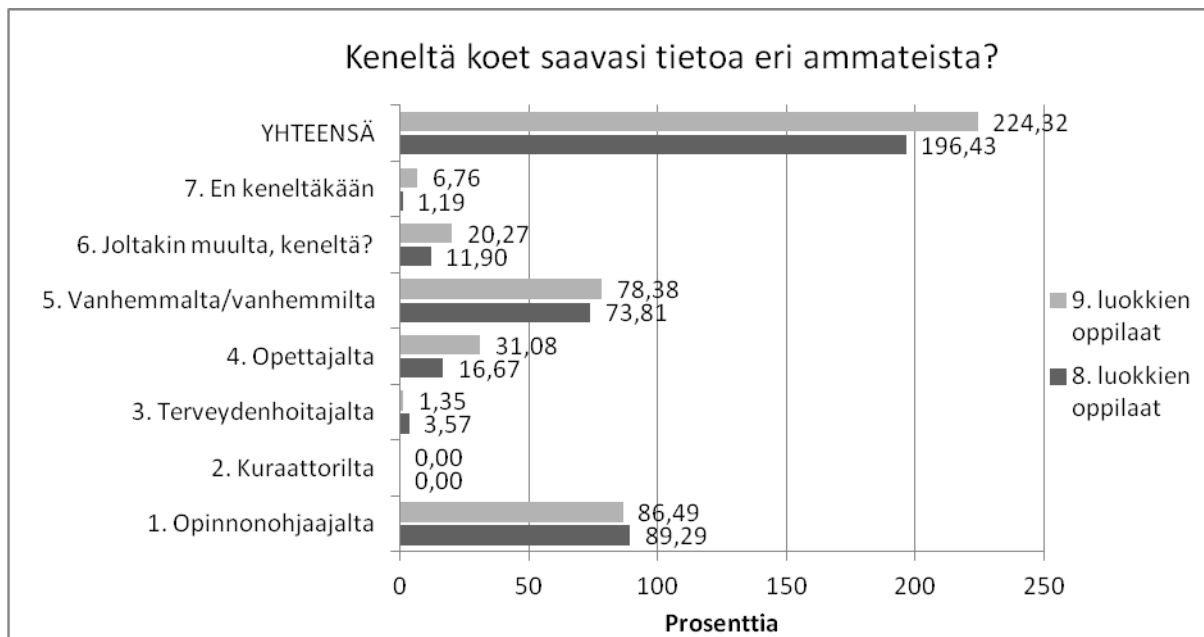

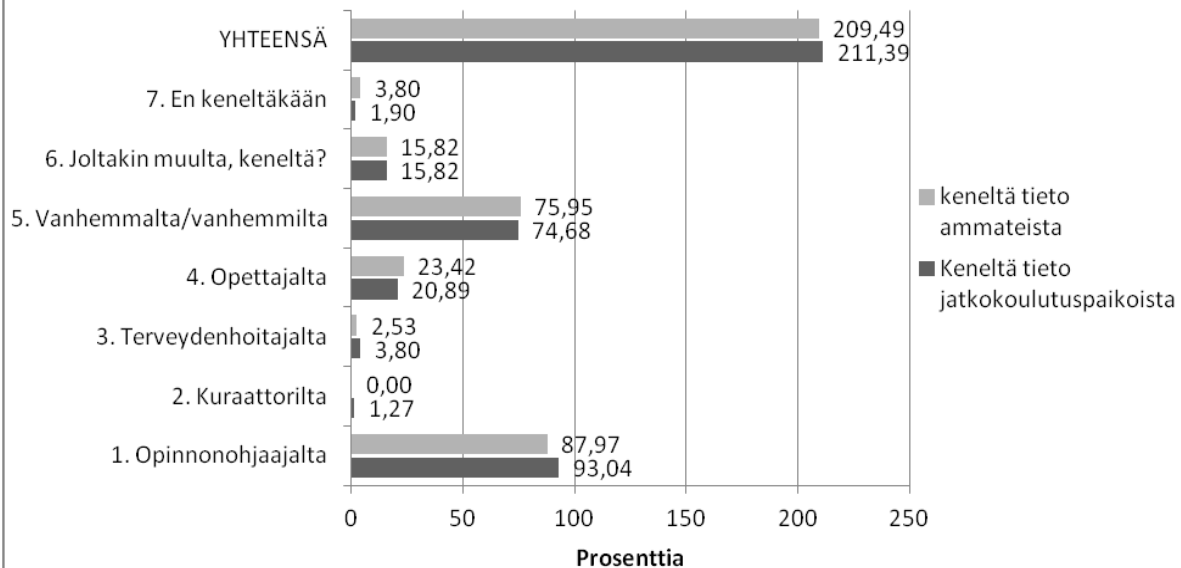

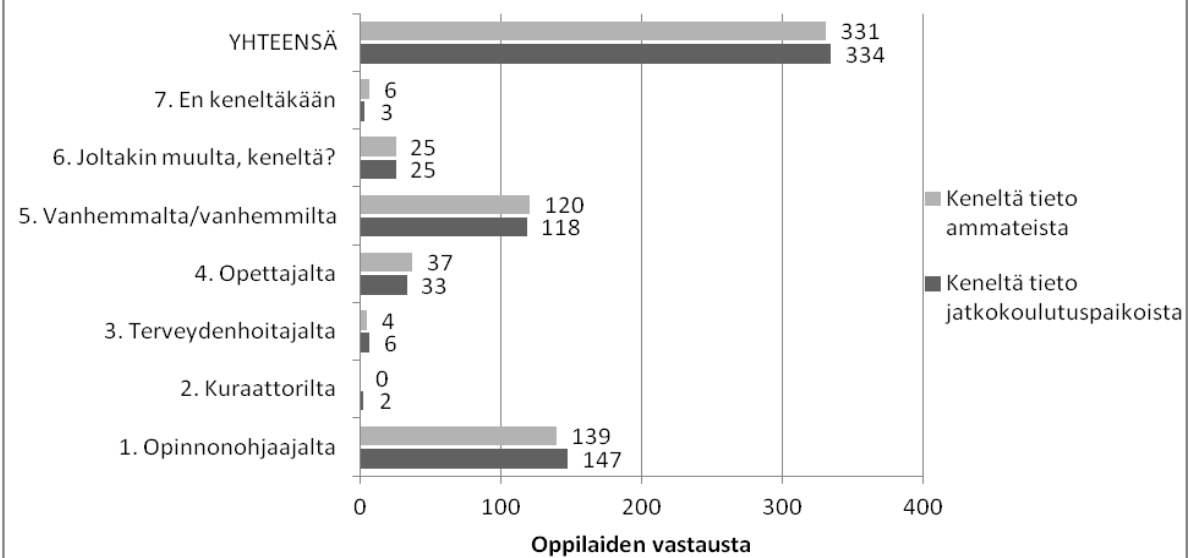

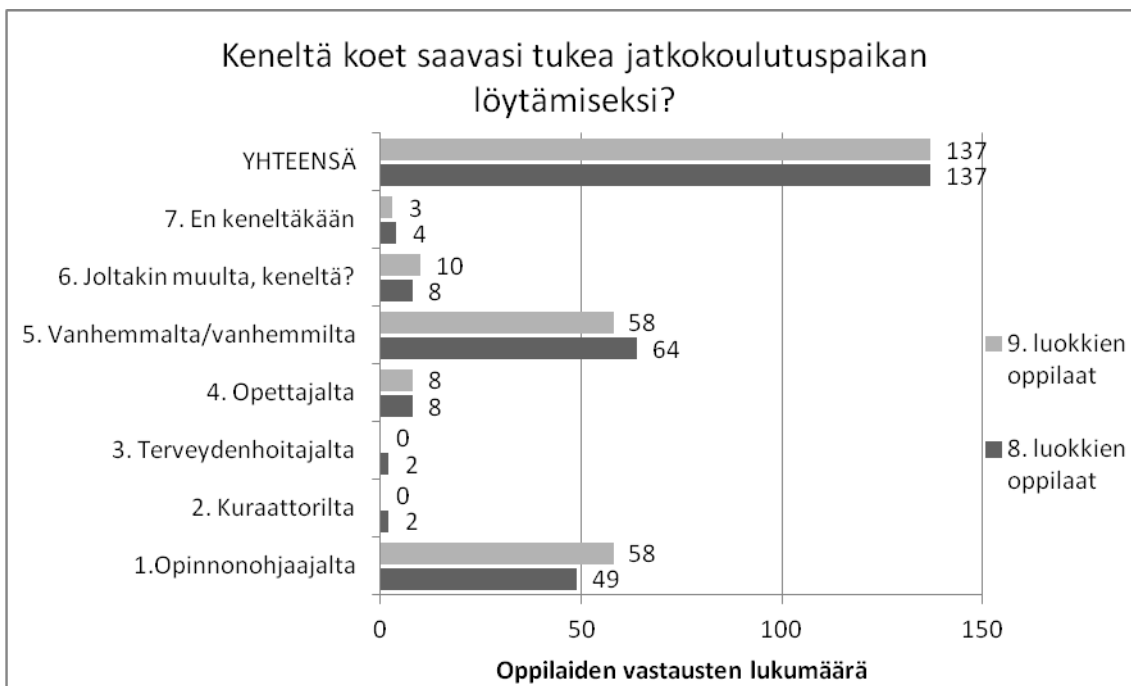
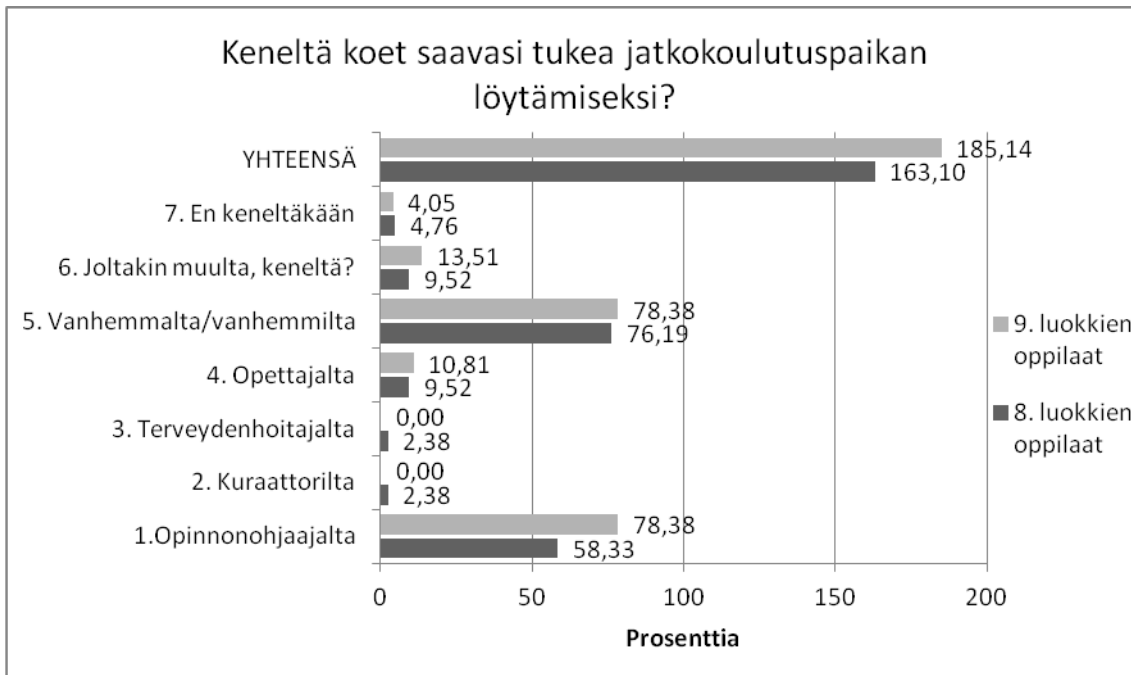

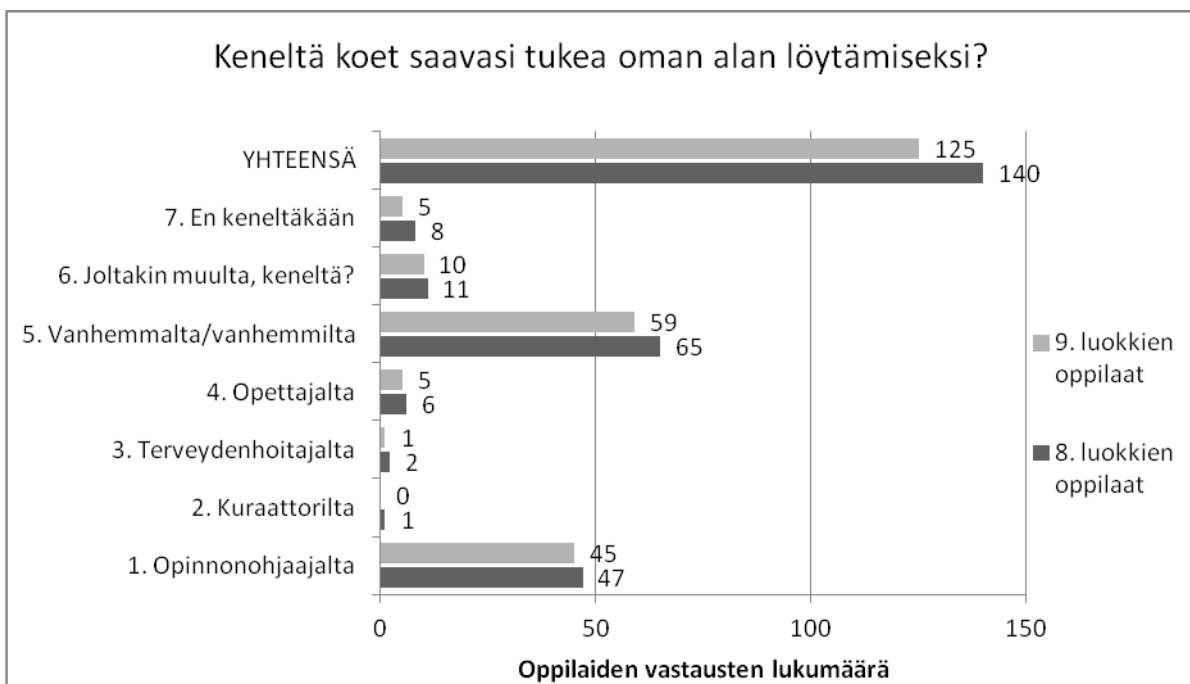
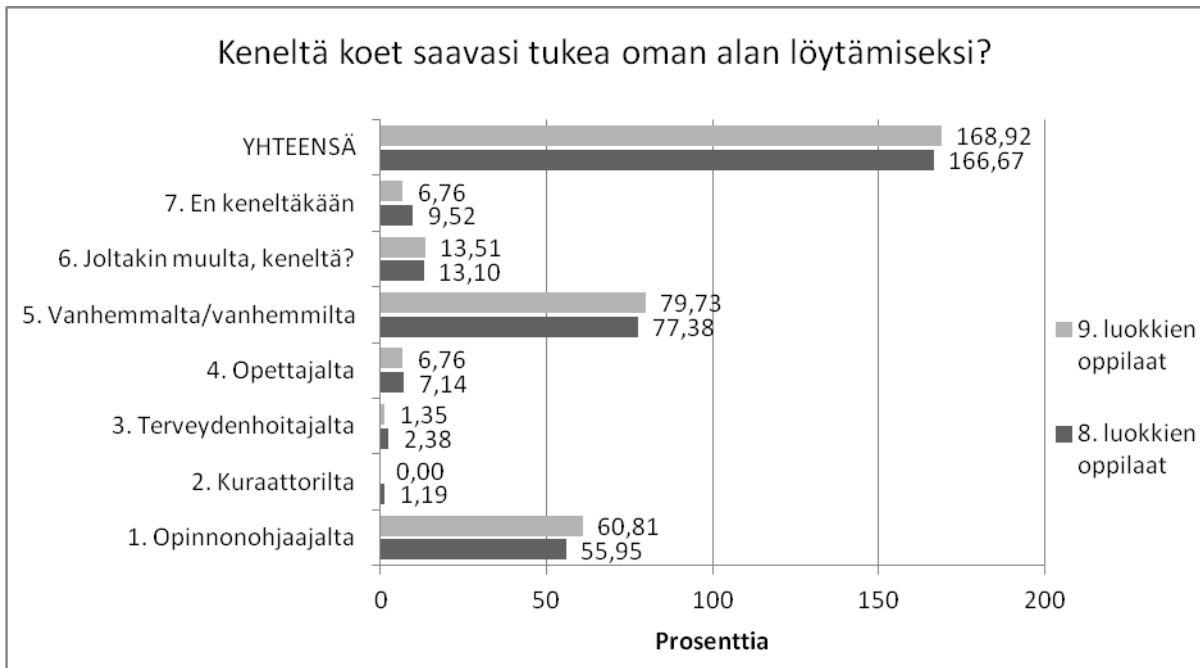
Keneltä tieto jatkokoulutuspaikoista ja ammateista

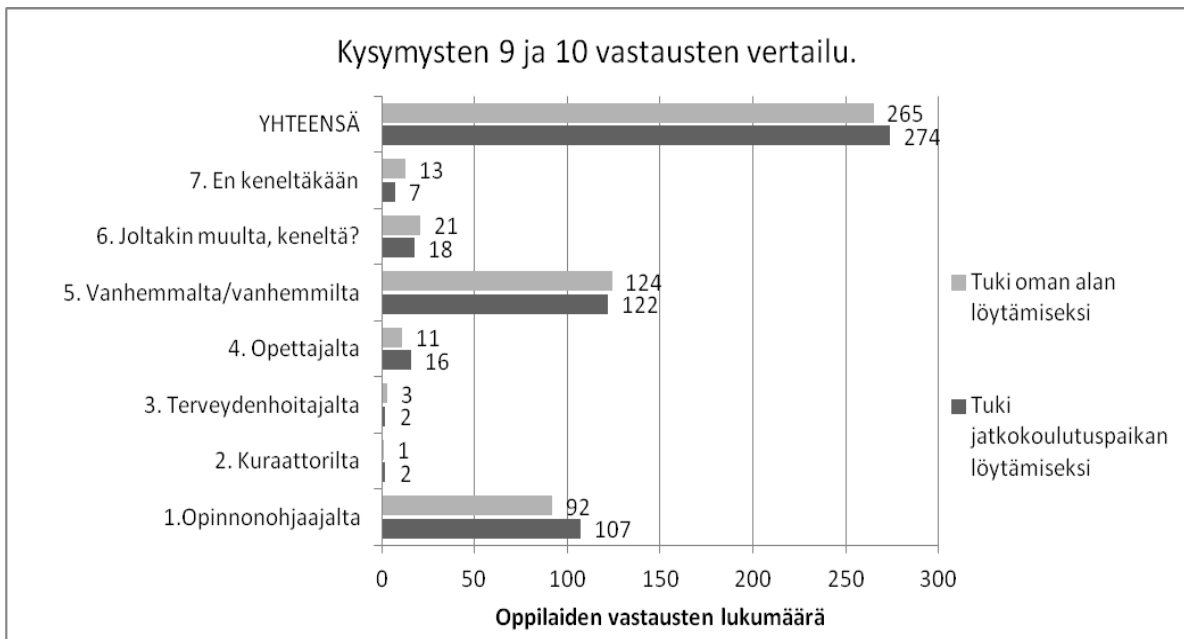
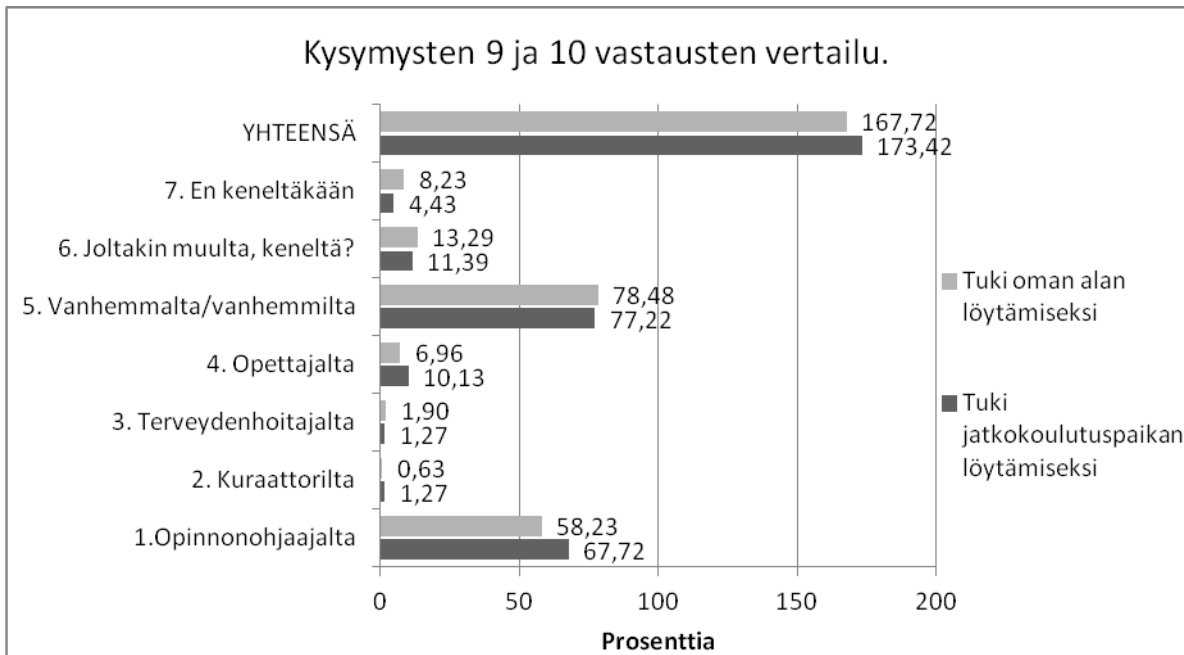

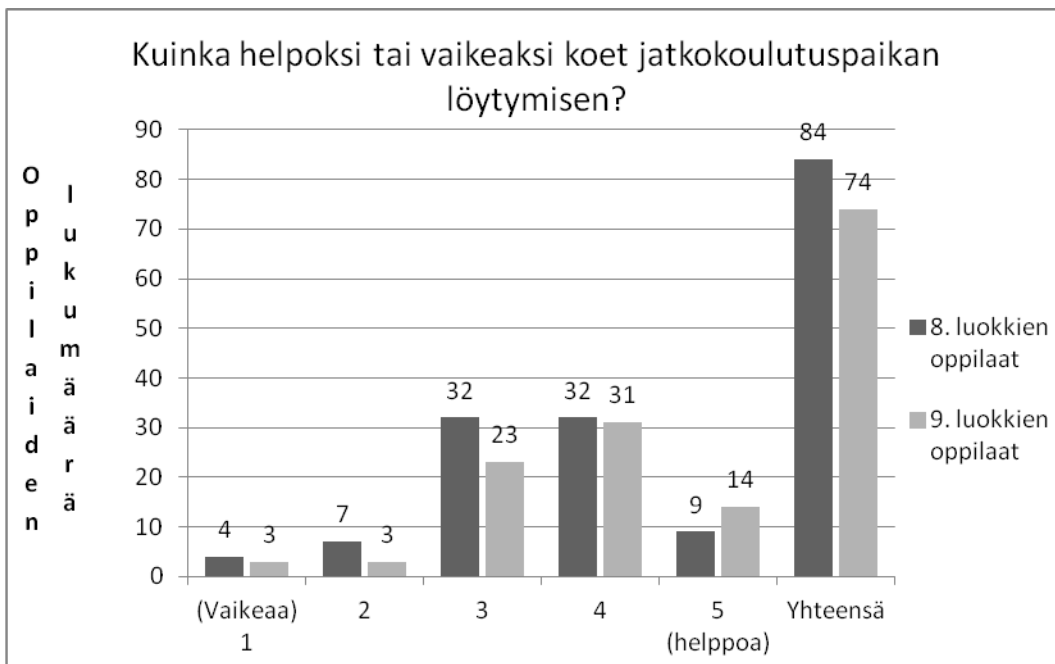
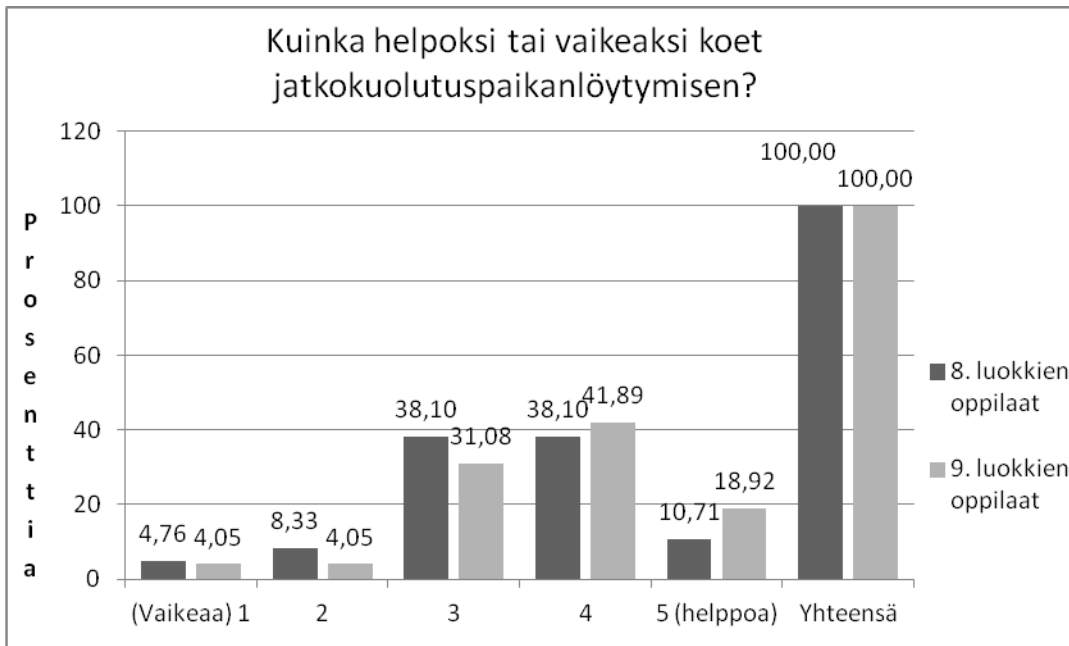
Keneltä tieto eri jatkokoulutuspaikoista ja ammateista

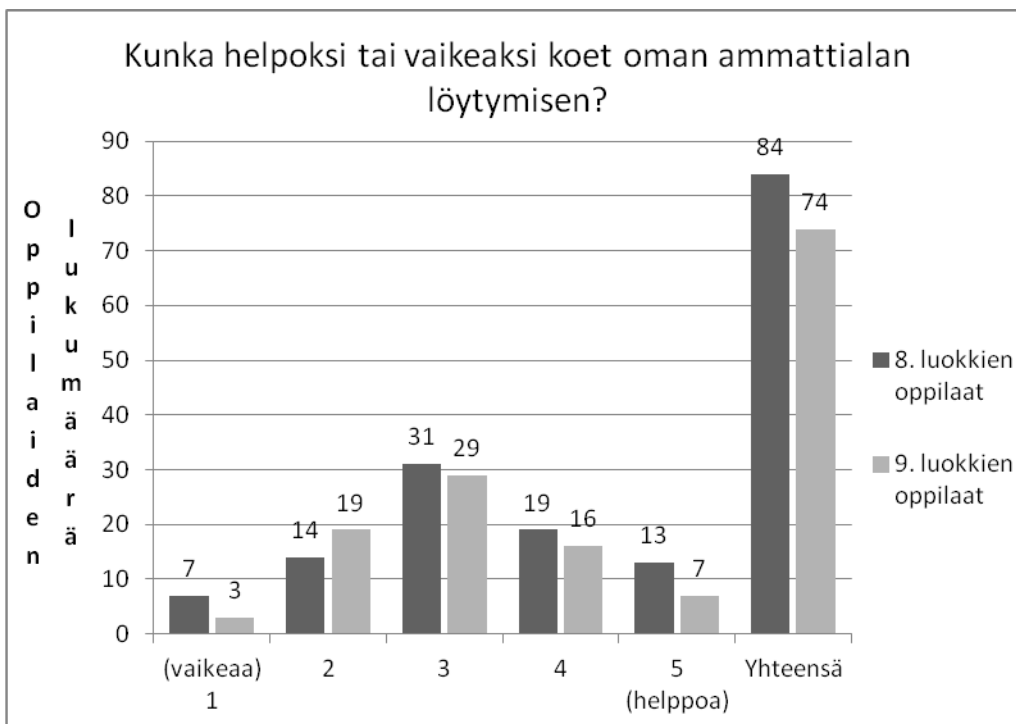
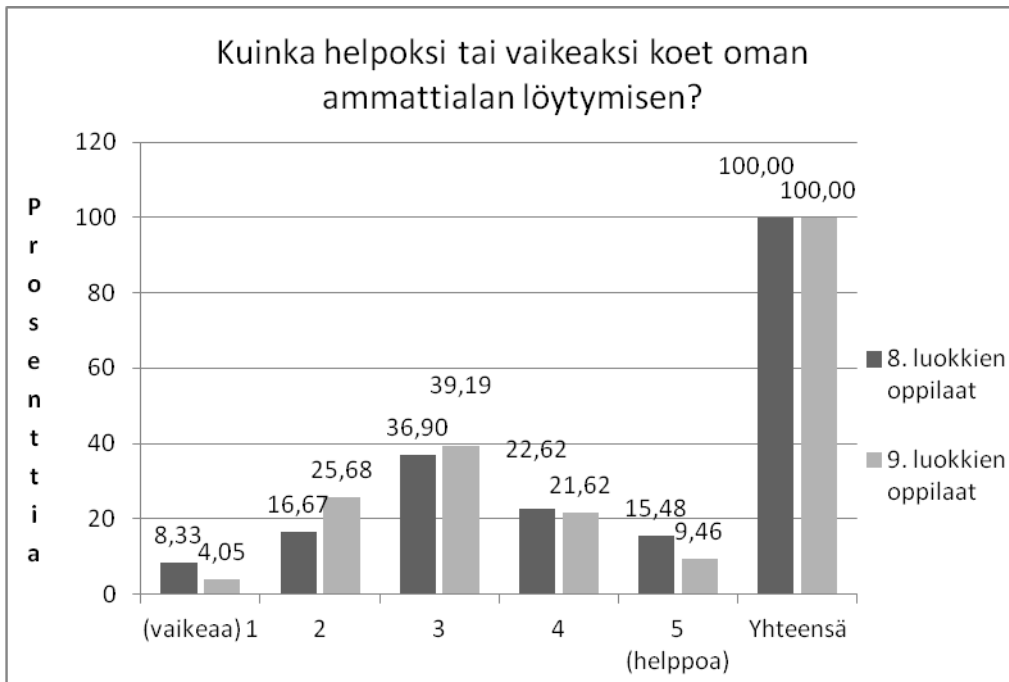

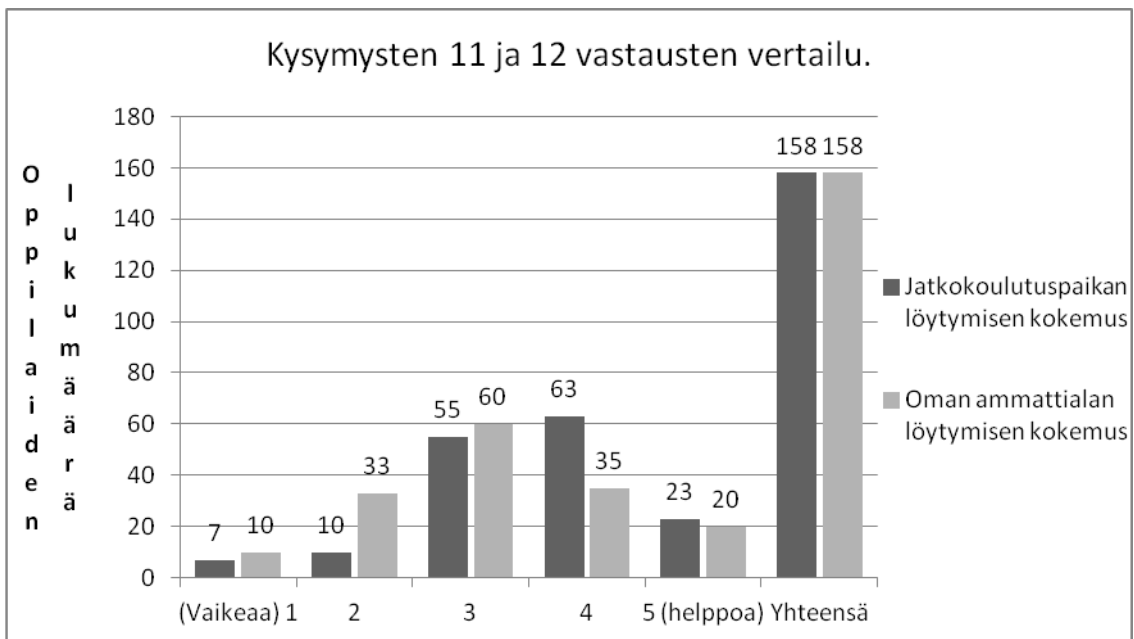
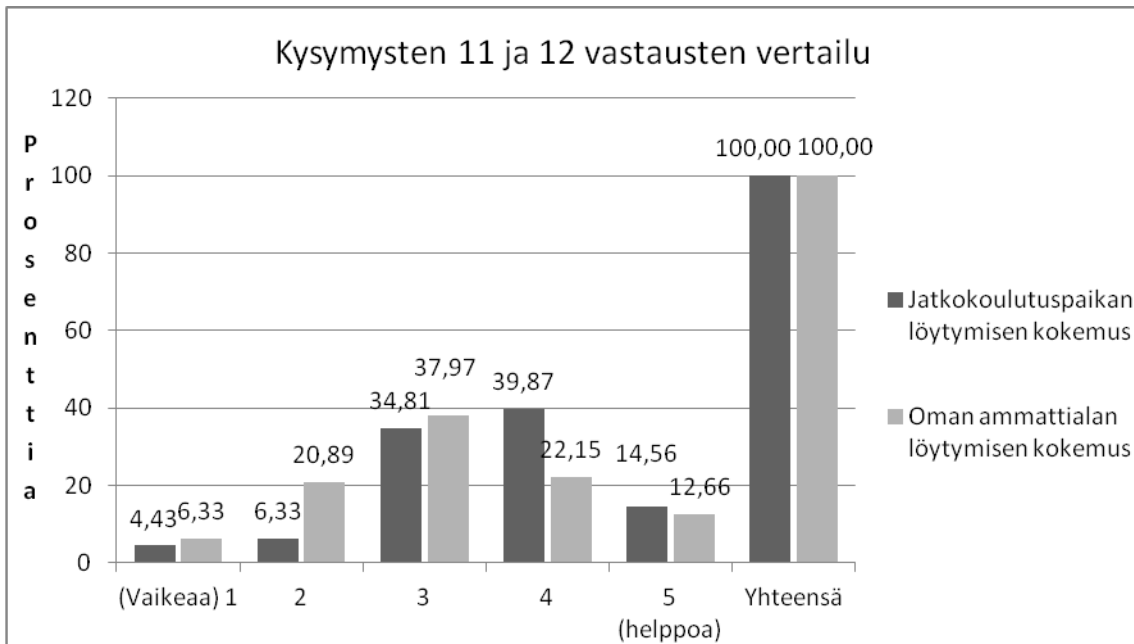

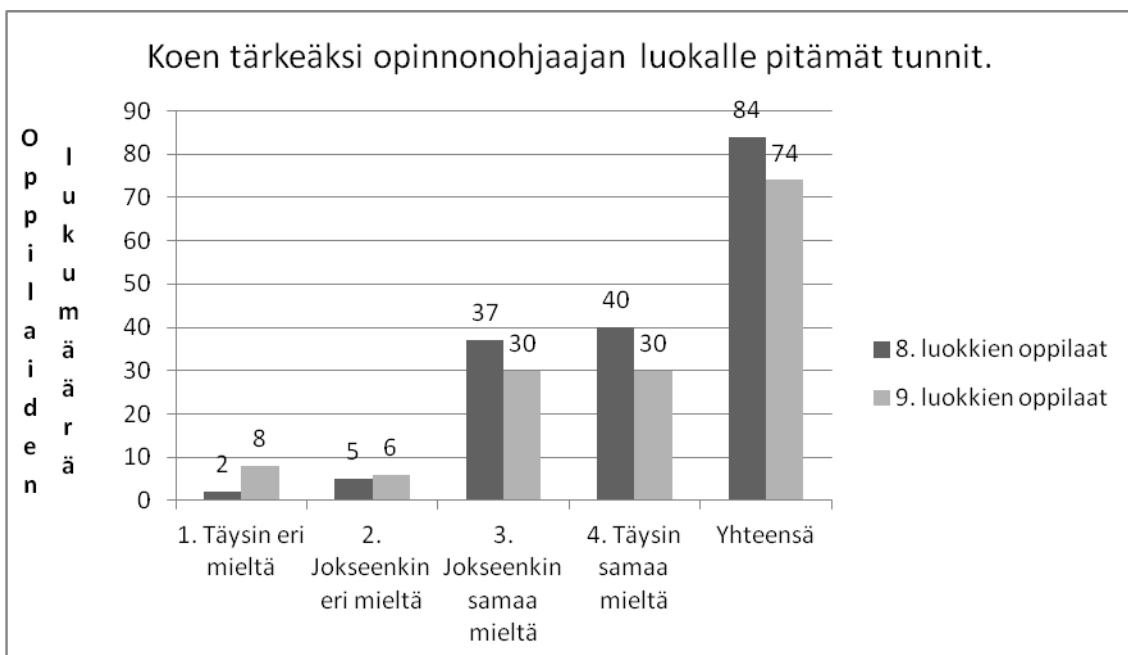
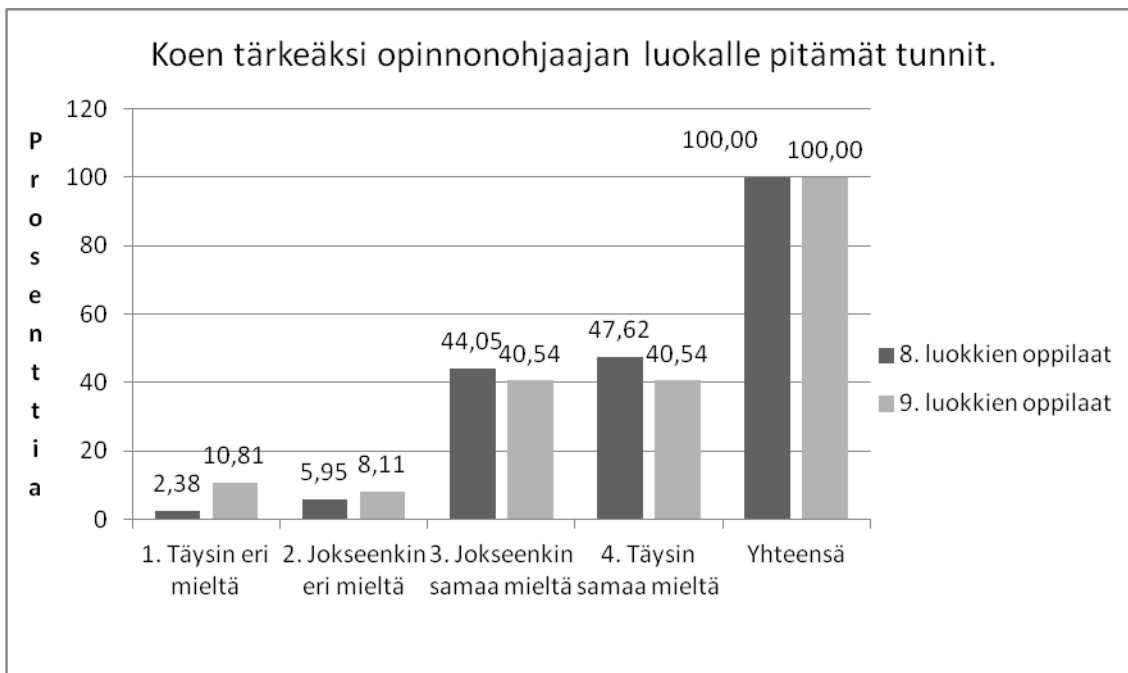

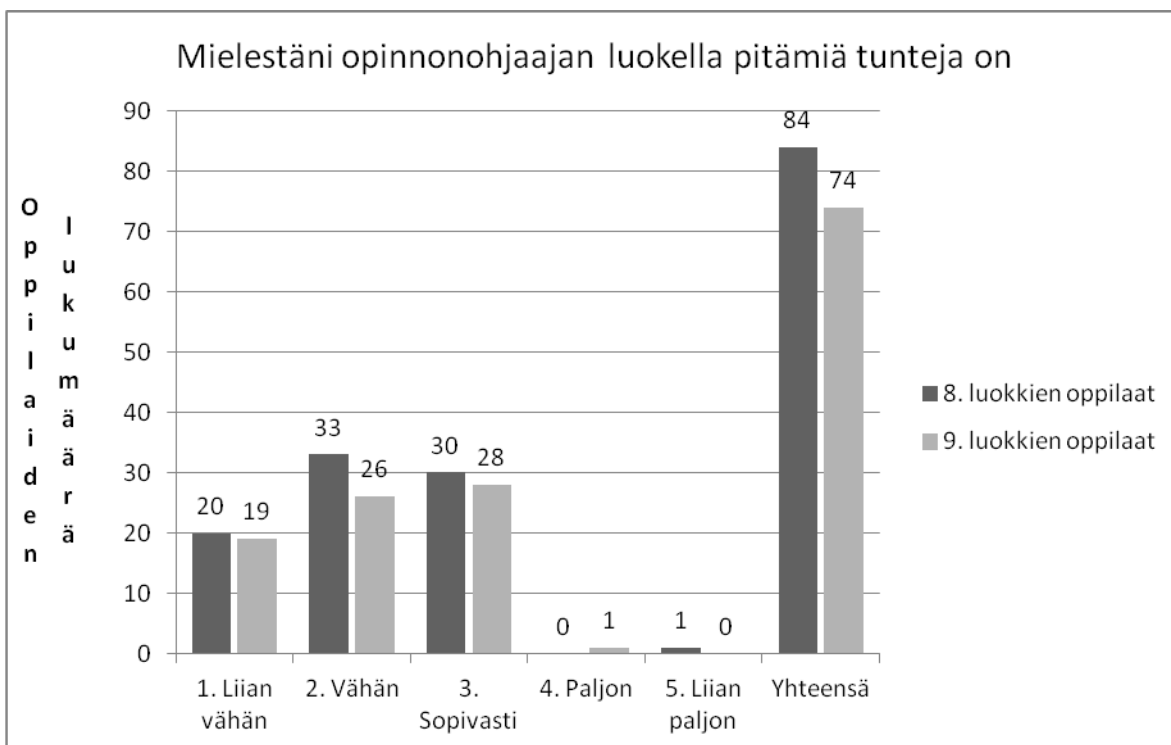
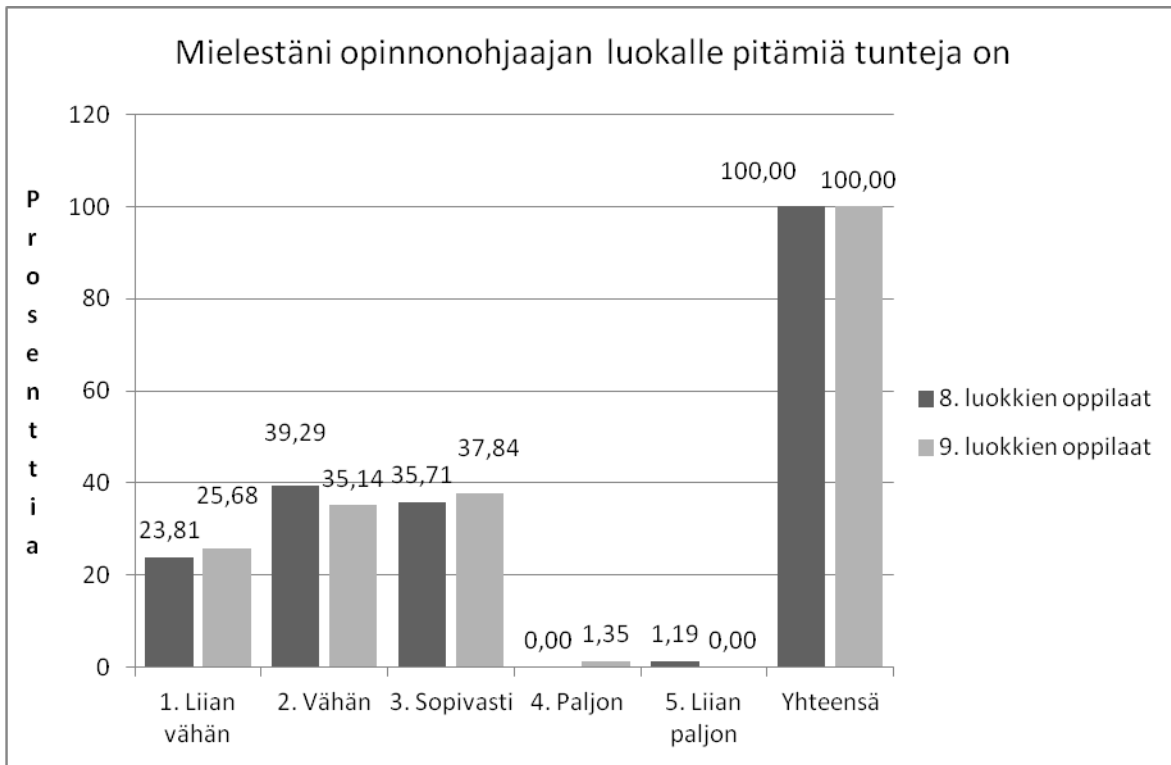

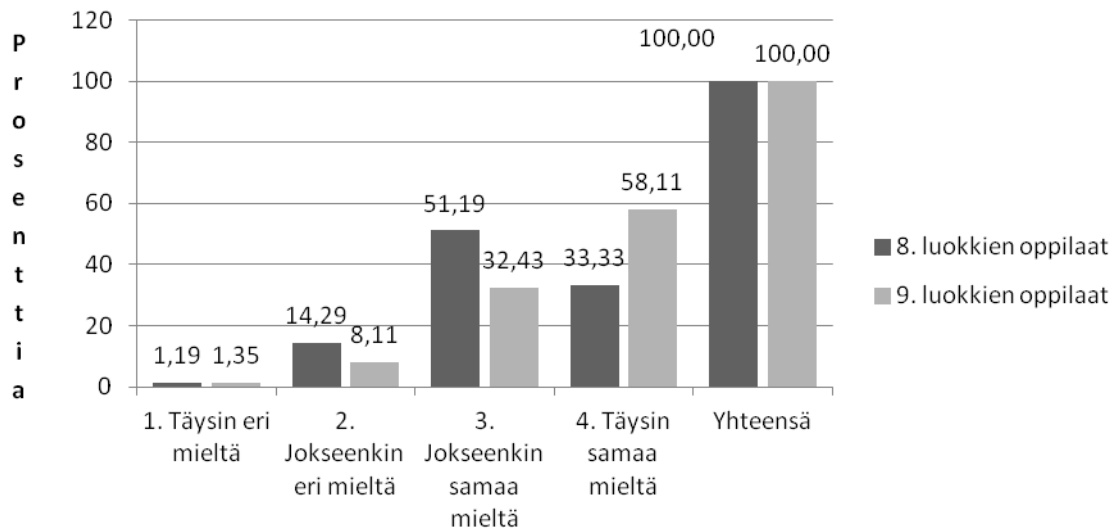

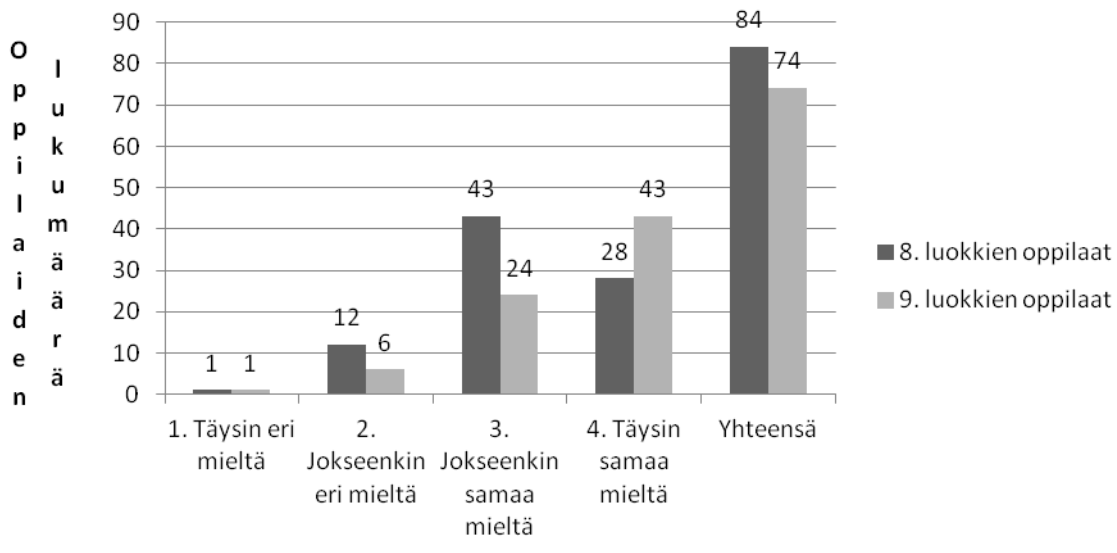

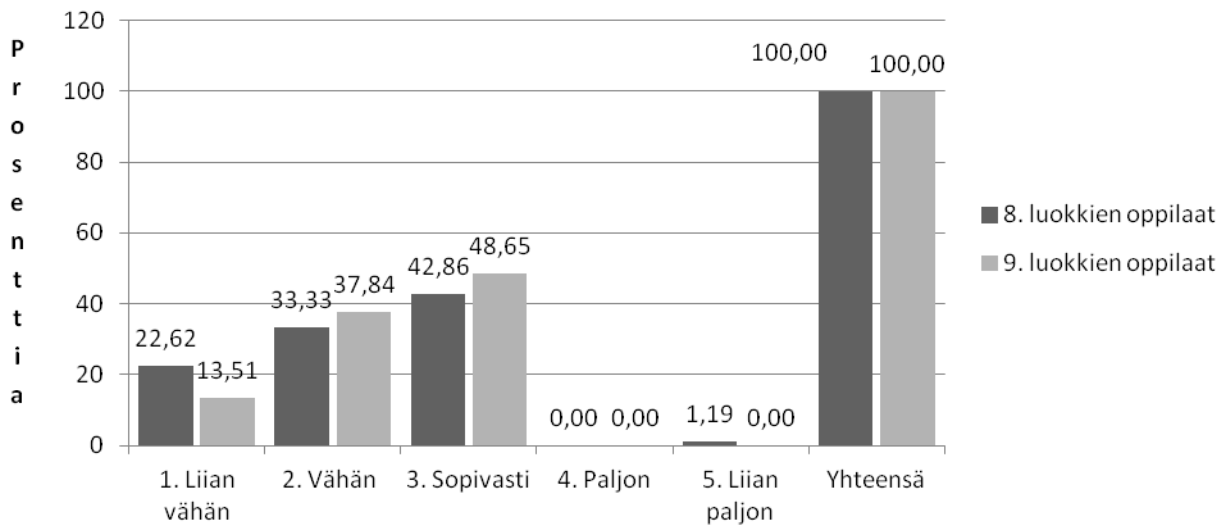
Koen tärkeäksi opinnohjaajan kanssa käydyt henkilökohtaiset keskustelut jatkokoulutuspaikoista ja oman alan löytymisestä.

Koen tärkeäksi opinnohjaajan kanssa käydyt henkilökohtaiset keskustelut jatkokoulutuspaikoista ja oman alan löytymisestä.

Mielestäni opinnohjaajan kanssa käytyjä henkilökohtaisia keskusteluja jatkokoulutuspaikoista ja oman alan löytymisestä on

Mielestäni opinnohjaajan kanssa käytyjä henkilökohtaisia keskusteluja jatkokoulutuspaikoista ja oman alan löytymisestä on

